

Grupa Kapitałowa ZUE

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
za rok zakończony 31 grudnia 2018

**sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi
Standardami Sprawozdawczości Finansowej
w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską**

Kraków, 27 marca 2019

SPIS TREŚCI

Wybrane dane finansowe Grupy Kapitałowej ZUE	5
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	7
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitałach własnych	8
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	9
Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2018 roku	10
1. Informacje ogólne	10
1.1. Władze Jednostki Dominującej	10
1.2. Akcjonariusze Jednostki Dominującej	11
1.3. Skład Grupy Kapitałowej	11
1.4. Jednostki podlegające konsolidacji	12
1.5. Opis zmian w strukturze Grupy w 2018 roku wraz ze wskazaniem ich skutków	12
1.6. Przedmiot działalności Grupy Kapitałowej ZUE	13
1.7. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdawcza	13
2. Noty objaśniające do sprawozdania z całkowitych dochodów	14
2.1. Przychody	14
2.2. Koszty działalności operacyjnej	14
2.3. Pozostałe przychody operacyjne	15
2.4. Pozostałe koszty operacyjne	16
2.5. Przychody finansowe	16
2.6. Koszty finansowe	16
2.7. Podatek dochodowy	17
2.8. Składniki pozostałych całkowitych dochodów	18
2.9. Segmenty operacyjne	18
3. Kontrakty, Kaucje, Rezerwy	21
3.1. Kontrakty budowlane	21
3.2. Kaucje z tytułu umów o budowę	21
3.3. Rezerwy	23
4. Należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	24
4.1. Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności	24
4.2. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	25
5. Kapitał własny	26
5.1. Kapitał akcyjny	26
5.2. Zysk (strata) przypadający na jedną akcję	26
5.3. Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	27
5.4. Akcje własne	27
5.5. Zysk zatrzymany	27
6. Zadłużenie i zarządzanie kapitałem i płynnością	28
6.1. Kredyty, pożyczki otrzymane i inne źródła finansowania	28
6.2. Zarządzanie kapitałem	31
6.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym	32
6.4. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	34
7. Pozostałe noty do sprawozdania finansowego	35
7.1. Rzeczowe aktywa trwałe	35
7.2. Nieruchomości inwestycyjne	37
7.3. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	39
7.4. Wartości niematerialne	39
7.5. Wartość firmy	40
7.6. Inwestycje w jednostkach podporządkowanych	41
7.7. Pozostałe aktywa finansowe	41
7.8. Pozostałe aktywa	41
7.9. Pożyczki udzielone	41
7.10. Zapasy	41
7.11. Pozostałe zobowiązania finansowe	42
7.12. Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	42
7.13. Instrumenty finansowe	44
7.14. Transakcje z jednostkami powiązаныmi	45
7.15. Wskazanie postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej według stanu na dzień sporządzenia niniejszego raportu	46
7.16. Rozliczenia podatkowe	47
7.17. Wynagrodzenia członków naczelnego kierownictwa	48
7.18. Umowy leasingu operacyjnego	48

7.19.	Zobowiązania inwestycyjne.....	49
7.20.	Aktywa i zobowiązania warunkowe	49
7.21.	Działalność zaniechana	49
8.	Pozostałe noty objaśniające.....	50
8.1.	Platforma zastosowanych Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej.....	50
8.2.	Istotne zasady rachunkowości	57
8.3.	Podstawy szacowania niepewności	75
9.	Zdarzenia po dniu bilansowym	78
10.	Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego	78
11.	Podpisy	79

Stosowane skróty i oznaczenia:

ZUE, Spółka, Emitent, Jednostka Dominująca	ZUE S.A. z siedzibą w Krakowie, wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000135388, akta rejestrowe prowadzone przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, kapitał zakładowy 5 757 520,75 PLN, wpłacony w całości. Podmiot dominujący Grupy Kapitałowej ZUE.
BPK Poznań	Biuro Projektów Komunikacyjnych w Poznaniu Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu, wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000332405, akta rejestrowe prowadzone przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, VIII Wydział Gospodarczy, kapitał zakładowy 5 866 600 PLN, wpłacony w całości. Podmiot zależny od ZUE.
Railway gft	Railway gft Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000532311, akta rejestrowe prowadzone przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, kapitał zakładowy 300 000 PLN, wpłacony w całości. Podmiot zależny od ZUE.
RTI	Railway Technology International Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000397032, akta rejestrowe prowadzone przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, kapitał zakładowy 225 000 PLN, wpłacony w całości. Podmiot zależny od ZUE.
RTI Germany	Railway Technology International Germany GmbH z siedzibą w Görlitz, Niemcy, zarejestrowana w niemieckim rejestrze przedsiębiorców (niem. Handelsregister B, HRB) prowadzonym przez Sąd Rejonowy w Dreźnie (niem. Amtsgericht Dresden) pod numerem HRB 36690. Kapitał zakładowy 25 000 EUR, wpłacony w całości. Podmiot zależny od Railway Technology International Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie.
Grupa ZUE, Grupa, Grupa Kapitałowa PLN EUR ksh	Grupa Kapitałowa ZUE, w skład której na dzień bilansowy wchodzi: ZUE, BPK Poznań, Railway gft, RTI, RTI Germany. Złoty polski Euro Ustawa Kodeks Spółek Handlowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1577 z późn. zm.)

Dane o wysokości kapitałów zakładowych są podane według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Wybrane dane finansowe Grupy Kapitałowej ZUE

Podstawowe pozycje skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej przeliczone na euro:

	Stan na 31-12-2018		Stan na 31-12-2017	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Aktywa trwałe	182 498	42 441	158 593	38 024
Aktywa obrotowe	447 064	103 968	343 659	82 394
Aktywa razem	629 562	146 409	502 252	120 418
Kapitał własny	146 748	34 127	209 419	50 210
Zobowiązania długoterminowe	36 402	8 466	25 472	6 107
Zobowiązania krótkoterminowe	446 412	103 816	267 361	64 101
Pasywa razem	629 562	146 409	502 252	120 418

Podstawowe pozycje skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów przeliczone na euro:

	Okres zakończony 31-12-2018		Dane przekształcone Okres zakończony 31-12-2017	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Przychody ze sprzedaży	832 725	195 159	415 870	97 974
Koszt własny sprzedaży	888 763	208 292	396 778	93 476
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	-56 038	-13 133	19 092	4 498
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	-77 890	-18 254	1 641	387
Zysk (strata) brutto	-77 304	-18 117	895	211
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	-62 585	-14 668	233	55
Suma całkowitych dochodów	-62 660	-14 685	137	32

Podstawowe pozycje skonsolidowanego sprawozdania przepływów pieniężnych przeliczone na euro:

	Okres zakończony 31-12-2018		Okres zakończony 31-12-2017	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	-22 180	-5 198	18 863	4 444
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	-17 467	-4 094	34 717	8 179
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	3 591	842	1 848	435
Przepływy środków pieniężnych netto, razem	-36 056	-8 450	55 428	13 058
Środki pieniężne na początek okresu	117 748	28 231	62 717	14 177
Środki pieniężne na koniec okresu	81 723	19 005	117 748	28 231

Zasady przyjęte do przeliczania wybranych danych finansowych na euro:

Pozycje sprawozdawcze	Przyjęty kurs walutowy	Wartość kursu walutowego 31-12-2018	Wartość kursu walutowego 31-12-2017	Wartość kursu walutowego 31-12-2016
Pozycje aktywów i pasywów	Średni kurs obowiązujący na dzień bilansowy	4,3000	4,1709	nie dotyczy
Pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych	Średnia arytmetyczna średnich kursów NBP ustalonych na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu	4,2669	4,2447	nie dotyczy
Pozycja „Środki pieniężne na początek okresu” oraz „Środki pieniężne na koniec okresu” w rachunku przepływów pieniężnych	Średni kurs obowiązujący na dzień bilansowy	4,3000	4,1709	4,4240

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Działalność kontynuowana	Nota nr	Dane przekształcone	
		Okres 12 miesięcy zakończony	Okres 12 miesięcy zakończony
		31-12-2018	31-12-2017
Przychody ze sprzedaży	2.1., 8.2.2.	832 725	415 870
Koszt własny sprzedaży	2.2., 8.2.2.	888 763	396 778
Zysk (strata) brutto na sprzedaży		-56 038	19 092
Koszty zarządu	2.2., 8.2.2.	21 891	19 753
Pozostałe przychody operacyjne	2.3., 8.2.2.	1 276	4 084
Pozostałe koszty operacyjne	2.4., 8.2.2.	1 237	1 782
Zysk (strata) na działalności operacyjnej		-77 890	1 641
Przychody finansowe	2.5.	2 051	1 933
Koszty finansowe	2.6.	1 465	2 679
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		-77 304	895
Podatek dochodowy	2.7.	-14 719	662
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej		-62 585	233
Zysk (strata) netto		-62 585	233
Pozostałe całkowite dochody netto			
Składniki, które nie zostaną przeniesione w późniejszych okresach do rachunku zysków i strat:		-75	-96
Zyski (straty) aktuarialne dotyczące programów określonych świadczeń	2.8.	-75	-96
Pozostałe całkowite dochody netto razem		-75	-96
Suma całkowitych dochodów		-62 660	137
Liczba akcji		23 030 083	23 030 083
Skonsolidowany zysk netto przypisany:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		-62 794	310
Udziałom niekontrolującym		209	-77
Zysk (strata) netto przypadająca na akcję akcjonariuszom jednostki dominującej (w złotych) (podstawowy i rozwodniony)		-2,73	0,01
Suma całkowitych dochodów przypisana:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		-62 869	214
Udziałom niedającym kontroli		209	-77
Całkowity dochód ogółem na akcję (w złotych)		-2,73	0,01

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Nota nr	Dane przekształcone	
		Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	7.1.	104 700	95 023
Nieruchomości inwestycyjne	7.2.	5 265	5 591
Wartości niematerialne	7.4.	8 616	9 087
Wartość firmy	7.5.	31 172	31 172
Kaucje z tytułu umów o budowę	3.2.	9 720	9 696
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	2.7.	22 876	8 024
Pozostałe aktywa	2.8.	149	0
Aktywa trwałe razem		182 498	158 593
Aktywa obrotowe			
Zapasy	7.10.	48 720	27 938
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	4.1., 8.2.2.	194 837	117 940
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	3.1., 8.2.2.	114 910	74 208
Kaucje z tytułu umów o budowę	3.2.	3 021	4 718
Bieżące aktywa podatkowe	2.7.	0	0
Pożyczki udzielone	7.9.	2 813	10
Pozostałe aktywa	7.8.	1 040	1 097
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	6.4.	81 723	117 748
Aktywa obrotowe razem		447 064	343 659
Aktywa razem		629 562	502 252
PASYWA			
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	5.1.	5 758	5 758
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	5.3.	93 837	93 837
Akcje własne	5.4.	-2 690	-2 690
Zyski zatrzymane	5.5.	49 717	112 605
Razem kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		146 622	209 510
Kapitał własny przypisany udziałom niedającym kontroli		126	-91
Razem kapitał własny		146 748	209 419
Zobowiązania długoterminowe			
Długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania	6.1.	14 815	11 224
Kaucje z tytułu umów o budowę	3.2.	11 371	6 254
Pozostałe zobowiązania finansowe	7.11.	70	350
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	7.12.	1 994	1 888
Rezerwy długoterminowe	3.3.	8 152	5 756
Zobowiązania długoterminowe razem		36 402	25 472
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	4.2., 8.2.2.	356 631	223 562
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	3.1., 8.2.2.	7 047	724
Kaucje z tytułu umów o budowę	3.2.	8 312	6 795
Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania	6.1.	20 908	14 908
Pozostałe zobowiązania finansowe	7.11.	316	316
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	7.12.	23 455	17 522
Bieżące zobowiązania podatkowe	2.7.	4	0
Rezerwy krótkoterminowe	3.3.	29 739	3 534
Zobowiązania krótkoterminowe razem		446 412	267 361
Zobowiązania razem		482 814	292 833
Pasywa razem		629 562	502 252

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitałach własnych

Kapitał własny przypisany akcjonariuszom Grupy

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Akcje własne	Zyski zatrzymane	Razem kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	Kapitał własny przypadający udziałom niedającym kontroli	Razem kapitał własny
Stan na 1 stycznia 2018 roku	5 758	93 837	-2 690	112 605	209 510	-91	209 419
Zmiana udziału w jednostkach zależnych	0	0	0	-19	-19	8	-11
Wypłata dywidendy	0	0	0	0	0	0	0
Emisja akcji	0	0	0	0	0	0	0
Koszty emisji akcji	0	0	0	0	0	0	0
Wykup akcji	0	0	0	0	0	0	0
Zysk (strata)	0	0	0	-62 794	-62 794	209	-62 585
Pozostałe całkowite dochody netto	0	0	0	-75	-75	0	-75
Stan na 31 grudnia 2018 roku	5 758	93 837	-2 690	49 717	146 622	126	146 748
Stan na 1 stycznia 2017 roku	5 758	93 837	-2 690	112 391	209 296	-14	209 282
Zmiana udziału w jednostkach zależnych	0	0	0	0	0	0	0
Wypłata dywidendy	0	0	0	0	0	0	0
Emisja akcji	0	0	0	0	0	0	0
Koszty emisji akcji	0	0	0	0	0	0	0
Wykup akcji	0	0	0	0	0	0	0
Zysk (strata)	0	0	0	310	310	-77	233
Pozostałe całkowite dochody netto	0	0	0	-96	-96	0	-96
Stan na 31 grudnia 2017 roku	5 758	93 837	-2 690	112 605	209 510	-91	209 419

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018	Okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017
PRZEPLŹYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		
Zysk / (strata) przed opodatkowaniem	-77 304	895
Korekty o:		
Amortyzację	10 907	9 833
Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	-42	397
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	811	552
Zysk / (strata) ze zbycia inwestycji, w tym rozwiązanie odpisu na nieruchomości inwestycyjną	0	-2 413
Rozliczenie RMK z tytułu prowizji od kredytu	0	17
Zysk / (strata) na wykupie dłużnych instrumentów	0	-302
Wynik operacyjny przed zmianami w kapitale obrotowym	-65 628	8 979
Zmiana stanu należności, wycen kontraktów i kaucji z tytułu umów o budowę	-116 596	-109 969
Zmiana stanu zapasów	-20 782	-16 652
Zmiana stanu rezerw oraz zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	34 554	-3 400
Zmiana stanu zobowiązań, wycen kontraktów oraz kaucji z tytułu umów o budowę, z wyjątkiem pożyczek i kredytów i innych źródeł finansowania	146 105	139 546
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych kosztów	56	281
Zmiana stanu środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania	-5	-6
Zapłacony / (zwrócony) podatek dochodowy	116	84
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	-22 180	18 863
PRZEPLŹYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		
Wpływy ze sprzedaży wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	892	987
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-15 829	-21 715
Sprzedaż / (nabycie) aktywów finansowych w pozostałych jednostkach	-58	0
Sprzedaż / (nabycie) aktywów finansowych od udziałowców niesprawujących kontroli	-11	0
Płatności pieniężne w celu nabycia dłużnych instrumentów innych jednostek	0	-173 147
Wpływy pieniężne z wykupu dłużnych instrumentów innych jednostek	0	228 075
Pożyczki udzielone	-2 710	-14
Spłata pożyczek udzielonych	0	4
Odsetki otrzymane	249	218
Zysk / (strata) na wykupie dłużnych instrumentów	0	309
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ	-17 467	34 717
PRZEPLŹYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		
Kredyty i pożyczki otrzymane	19 970	15 535
Spłaty kredytów i pożyczek	-851	-2 555
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego oraz zobowiązań z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych	-14 449	-10 281
Odsetki zapłacone	-1 079	-850
Inne wpływy / (wydatki) finansowe - dywidendy	0	-1
PRZEPLŹYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ	3 591	1 848
PRZEPLŹYWY PIENIĘŻNE NETTO RAZEM	-36 056	55 428
Różnice kursowe netto	31	-397
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA POCZĄTEK OKRESU	117 748	62 717
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA KONIEC OKRESU, w tym:	81 723	117 748
- o ograniczonej możliwości dysponowania	4	0

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2018 roku

1. Informacje ogólne

1.1. Władze Jednostki Dominującej

W ciągu okresu sprawozdawczego i do dnia sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Zarządu ZUE nie uległ zmianie.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, skład organów zarządczych i nadzorujących ZUE jest następujący:

Zarząd:

Wiesław Nowak	Prezes Zarządu
Anna Mroczek	Wiceprezes Zarządu
Jerzy Czeremuga	Wiceprezes Zarządu
Maciej Nowak	Wiceprezes Zarządu
Marcin Wiśniewski	Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Mariusz Szubra	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Barbara Nowak	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Bogusław Lipiński	Członek Rady Nadzorczej
Piotr Korzeniowski	Członek Rady Nadzorczej
Michał Lis	Członek Rady Nadzorczej

Komitet Audytu:

Mariusz Szubra	Przewodniczący Komitetu Audytu
Barbara Nowak	Członek Komitetu Audytu
Piotr Korzeniowski	Członek Komitetu Audytu

Kryteria niezależności o których mowa w Ustawie o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 poz. 1089 z późn. zm.) spełniają Panowie Mariusz Szubra oraz Piotr Korzeniowski.

1.2. Akcjonariusze Jednostki Dominującej

Zgodnie z posiadanymi informacjami akcjonariat Jednostki Dominującej według stanu na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania przedstawiał się następująco:

Akcjonariusz	liczba akcji/głosów na dzień 27 marca 2019 r.	% udział w kapitale zakładowym/ogólnej liczbie głosów	liczba akcji/głosów na dzień publikacji ostatniego raportu okresowego ⁽¹⁾	% udział w kapitale zakładowym/ogólnej liczbie głosów
Wiesław Nowak	14 400 320	62,53	14 400 320	62,53
MetLife OFE	1 400 000 ⁽²⁾	6,08	1 400 000 ⁽²⁾	6,08
PKO Bankowy OFE	1 500 000 ⁽³⁾	6,51	1 500 000 ⁽³⁾	6,51
NN Investment Partners TFI	1 190 437 ⁽⁴⁾	5,17	1 190 437 ⁽⁴⁾	5,17
Pozostali	4 539 326 ⁽⁵⁾	19,71	4 539 326 ⁽⁵⁾	19,71
Razem	23 030 083	100	23 030 083	100

(1) Dzień publikacji ostatniego raportu okresowego (skonsolidowany raport Grupy ZUE za III kwartały 2018): 27 listopada 2018 roku.

(2) Stan posiadania na podstawie wykazu akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% głosów na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu ZUE w dniu 8 grudnia 2014 roku przekazany w raporcie bieżącym nr 41/2014 z dnia 8 grudnia 2014 roku.

(3) Stan posiadania na podstawie wykazu akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% głosów na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu ZUE w dniu 18 czerwca 2014 roku przekazany w raporcie bieżącym nr 31/2014 z dnia 18 czerwca 2014 roku.

(4) Stan posiadania na podstawie zawiadomienia o przekroczeniu 5% ogólnej liczby głosów z dnia 26 czerwca 2018 roku, o którym Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 30/2018 z 26 czerwca 2018 roku.

(5) Zawiera 264 652 akcje ZUE odkupione przez Spółkę w ramach odkupu akcji własnych.

1.3. Skład Grupy Kapitałowej

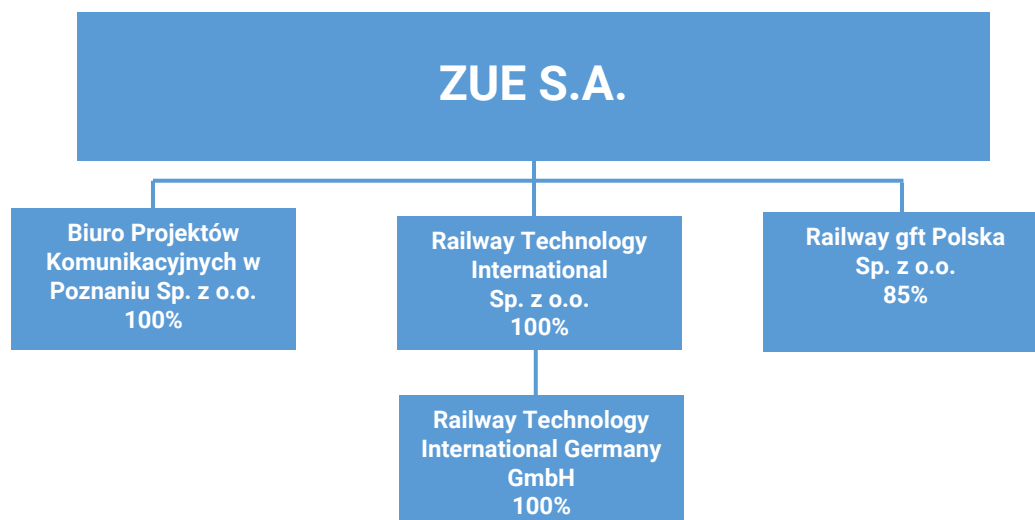
Na dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ZUE składa się z: Jednostki Dominującej ZUE S.A., Biura Projektów Komunikacyjnych w Poznaniu Sp. z o.o., Railway Technology International Sp. z o.o., Railway Technology International Germany GmbH (zależność pośrednia) oraz Railway gft Polska Sp. z o.o. .

Jednostką Dominującą w Grupie Kapitałowej ZUE jest ZUE Spółka Akcyjna z siedzibą w Krakowie, przy ul. Kazimierza Czapińskiego 3.

Spółka została utworzona na podstawie aktu notarialnego z dnia 20 maja 2002 roku w Kancelarii Notarialnej w Krakowie, Rynek Główny 30 (Rep. A Nr 9592/2002). Siedzibą jednostki jest Kraków. Aktualnie Spółka jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000135388.

ZUE poza działalnością budowlaną pełni rolę Jednostki Dominującej, koordynującej funkcjonowanie spółek zależnych oraz podejmującej działania zmierzające do optymalizacji kosztów operacyjnych Grupy Kapitałowej, między innymi poprzez koordynację: polityki inwestycyjnej, kredytowej, zarządzania zasobami ludzkimi i finansami, prowadzenia procesów zaopatrzenia materiałowego. Ponadto, rolą ZUE jest kreowanie jednolitej polityki handlowej i marketingowej Grupy Kapitałowej oraz promowanie potencjału Grupy ZUE wśród odbiorców.

Struktura Grupy Kapitałowej na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego wygląda następująco:

Spółka zależna – Biuro Projektów Komunikacyjnych w Poznaniu Sp. z o.o. została utworzona na podstawie aktu notarialnego z dnia 15 czerwca 2009 roku w Kancelarii Notarialnej w Krakowie, Rynek Główny 30 (Rep. A Nr 5322/2009). Siedzibą jednostki jest Poznań. Aktualnie spółka jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w Sądzie Rejonowym Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, VIII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000332405.

Spółka zależna – Railway gft Polska Sp. z o.o. została utworzona na podstawie aktu notarialnego z dnia 21 października 2014 roku w Kancelarii Notarialnej w Krakowie, ul. Lubicz 3 (Rep. A Nr 3715/2014). Siedzibą jednostki jest Kraków. Aktualnie spółka jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000532311.

Spółka zależna – Railway Technology International Sp. z o.o. została utworzona na podstawie aktu notarialnego z dnia 20 lipca 2011 roku w Kancelarii Notarialnej w Warszawie, al. Jerozolimskie 29/26 (Rep. A Nr 2582/2011). Siedzibą jednostki jest Kraków. Aktualnie spółka jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w Sądzie Rejonowym dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000397032.

Spółka zależna (pośrednio poprzez RTI) – Railway Technology International Germany GmbH została utworzona na podstawie aktu notarialnego z dnia 8 maja 2012 roku w Kancelarii Notarialnej w Radebeul w Niemczech, Rathenaustrasse 6 (Nr 1090/2012). Siedzibą jednostki jest Görlitz, Niemcy.

Czas trwania działalności poszczególnych jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieograniczony. Sprawozdania finansowe wszystkich jednostek podporządkowanych sporządzone zostały za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie Jednostki Dominującej, przy zastosowaniu spójnych zasad rachunkowości. Rokiem obrotowym dla Jednostki Dominującej oraz spółek wchodzących w skład Grupy jest rok kalendarzowy.

1.4. Jednostki podlegające konsolidacji

Na dzień 31 grudnia 2018 roku konsolidacji podlegały następujące jednostki:

Nazwa jednostki	Siedziba	Udziały na dzień		Metoda konsolidacji
		31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku	
ZUE S.A.	Kraków	Podmiot dominujący	Podmiot dominujący	
Biuro Projektów Komunikacyjnych w Poznaniu Sp. z o.o.	Poznań	100%	100%	Pełna
Railway gft Polska Sp. z o.o.	Kraków	85%	70%	Pełna

ZUE jest uprawniona do kierowania polityką finansową i operacyjną BPK Poznań i Railway gft w związku z faktem, iż na dzień 31 grudnia 2018 roku była posiadaczem odpowiednio 100% i 85% udziałów w tych spółkach.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku ZUE było w posiadaniu 100% udziałów spółki Railway Technology International Sp. z o.o. Ze względu na nieistotny wpływ danych finansowych jednostki zależnej Railway Technology International Sp. z o.o. na sytuację majątkową i finansową Grupy spółka ta nie podlega konsolidacji.

Railway Technology International Sp. z o.o. jest w posiadaniu 100% udziałów spółki Railway Technology International Germany GmbH. Ze względu na nieistotny wpływ danych finansowych jednostki zależnej Railway Technology International Germany GmbH na sytuację majątkową i finansową Grupy spółka ta nie podlega konsolidacji na dzień 31 grudnia 2018 roku.

1.5. Opis zmian w strukturze Grupy w 2018 roku wraz ze wskazaniem ich skutków

W dniu 10 kwietnia 2018 roku ZUE nabyło 2 205 udziałów w RTI od Prezesa Zarządu spółki tj. Pana Wiesława Nowaka za łączną kwotę 58 tys. PLN. Po tej transakcji ZUE posiada 100% udziałów w kapitale zakładowym RTI i ogólnej liczbie głosów.

W dniu 23 lipca 2018 roku ZUE nabyło od osoby fizycznej 450 udziałów w Railway gft. Po tej transakcji ZUE posiada 85% udziałów w Railway gft.

1.6. Przedmiot działalności Grupy Kapitałowej ZUE

Grupa prowadzi działalność w trzech zagregowanych segmentach operacyjnych. Są to:

- działalność budowlana, prowadzona przez ZUE;
- działalność projektowa, prowadzona przez BPK Poznań;
- działalność handlowa, prowadzona przez Railway gft.

Segment działalności **budowlanej** obejmuje:

- **infrastrukturę miejską** w zakresie:
 - budowy i modernizacji: torowisk tramwajowych, sieci trakcyjnej tramwajowej i trolejbusowej, podstacji trakcyjnych, oświetlenia ulicznego, linii kablowych, sygnalizacji ulicznych, układów drogowych, obiektów kubaturowych i teletechniki;
 - konserwacji i bieżącego utrzymania infrastruktury tramwajowej i oświetlenia ulicznego;
- **infrastrukturę kolejową** w zakresie:
 - budowy i modernizacji: torowych układów kolejowych, trakcji kolejowej, urządzeń SRK i teletechniki, podstacji trakcyjnych, obiektów stacyjnych i obiektów inżynierskich;
- **infrastrukturę energetyczną linii przesyłowych i dystrybucyjnych** w zakresie:
 - budowy i modernizacji linii kablowych i napowietrznych wysokich i najwyższych napięć, stacji transformatorowych, w tym urządzeń teletechniki oraz linii kablowych SN, NN.

Grupa ZUE w 2018 roku koncentrowała się na świadczeniu usług budowlanych w ramach segmentów infrastruktury miejskiej oraz kolejowej. Rynek infrastruktury energetycznej, jednak jest obserwowany oraz analizowany.

W 2018 roku działalność budowlana została zdywersyfikowana w kierunku realizacji obiektów inżynierskich, tak aby w oparciu o własne kompetencje i środki Spółka mogła realizować również prace z zakresu robót żelbetowych takich jak np. wiadukty, mosty, przepusty, mury oporowe czy ekrany akustyczne.

Działalność projektowa w zakresie miejskich i kolejowych układów komunikacyjnych jest uzupełnieniem działalności budowlanej w wymienionym powyżej zakresie.

W ramach **działalności handlowej** Grupa oferuje materiały i akcesoria niezbędne do budowy torowisk w tym:

- szyny: kolejowe, tramwajowe, podsuwnicowe, profile specjalne, szyny pośrednie i wąskotorowe;
- podkłady: stalowe, strunobetonowe, drewniane;
- rozjazdy i części do rozjazdów;
- akcesoria do budowy torów tramwajowych i kolejowych;
- kruszywa;
- technologie specjalne: nawierzchnie bezpodsypkowe RHEDA 2000®, systemy tramwajowe RHEDA CITY C, RHEDA CITY GREEN, podkłady stalowe „Ypsilon”.

Dane finansowe segmentów operacyjnych zostały zaprezentowane w nocie nr 2.9.

1.7. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdawcza

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w polskich złotych (PLN). Polski złoty jest walutą funkcjonalną i sprawozdawczą Grupy. Dane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zostały wykazane w tysiącach złotych, chyba że w konkretnych sytuacjach zostały podane z większą dokładnością.

2. Noty objaśniające do sprawozdania z całkowitych dochodów

2.1. Przychody

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Przychody z tytułu umów o budowę	755 514	358 050
Przychody ze świadczenia usług	14 581	14 473
Przychody ze sprzedaży towarów, materiałów i surowców	62 630	43 347
Razem	832 725	415 870

W pozycji przychody z tytułu umów o budowę Grupa ujmuje przychody z działalności budowlanej i projektowej.

Przychody ze sprzedaży Grupy ZUE w 2018 roku kształtowały się na poziomie 832 725 tys. PLN i były wyższe o 79% od przychodów w 2017 roku oraz wzrosły w stosunku do poziomu przychodów na koniec III kwartału 2018 roku o 276 870 tys. PLN. Grupa w IV kwartale 2018 roku wygenerowała 33% całorocznych przychodów.

Grupa w 2018 roku realizowała prace na terytorium Polski. Dodatkowo ZUE osiągnęła przychody na terytorium Słowacji w kwocie 198 tys. PLN z tytułu usług sprzętowych.

Dane prezentowane w okresie porównawczym zostały przekształcone. Prezentacja przekształcenia została ujęta w nocie 8.2.2.

Koncentracja przychodów przekraczających 10% ogółu przychodów ze sprzedaży

	Okres zakończony 31-12-2018
Kontrahent A	558 380

	Okres zakończony 31-12-2017
Kontrahent A	175 840
Kontrahent B	77 701
Kontrahent C	52 282

2.2. Koszty działalności operacyjnej

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Zmiana stanu produktów	119	239
Amortyzacja	10 907	9 833
Zużycie materiałów i energii, w tym:	365 719	120 939
- zużycie materiałów	357 878	115 124
- zużycie energii	7 841	5 815
Usługi obce	358 855	130 166
Koszty świadczeń pracowniczych	93 896	68 376
Podatki i opłaty	1 778	1 697
Pozostałe koszty	12 196	17 304
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	67 184	67 977
Razem	910 654	416 531

Na wzrost kosztów działalności operacyjnej miała głównie wpływ realizacja pozyskanych kontraktów z aktualnej perspektywy unijnej. W szczególności wzrosło zużycie materiałów oraz zakup usług podwykonawczych na realizowanych kontraktach.

Dane prezentowane w okresie porównawczym zostały przekształcone. Prezentacja przekształcenia została ujęta w nocie 8.2.2.

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Koszt własny sprzedaży	888 763	396 778
Koszty zarządu	21 891	19 753
Razem	910 654	416 531

Koszty zarządu w Grupie ZUE w okresie 2018 roku kształtowały się na poziomie 21 891 tys. PLN i r/r były wyższe o 11% od kosztów zarządu Grupy w 2017 roku.

W kosztach zarządu ujmowane są m.in. koszty postępowania ofertowego, w tym gwarancji wadialnych w kwocie 436 tys. PLN.

Dane prezentowane w okresie porównawczym zostały przekształcone. Prezentacja przekształcenia została ujęta w nocie 8.2.2.

Amortyzacja

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	10 067	8 945
Amortyzacja wartości niematerialnych	502	551
Amortyzacja inwestycji w nieruchomości	338	337
Razem	10 907	9 833

2.3. Pozostałe przychody operacyjne

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Zyski ze zbycia aktywów:	138	213
Zysk ze sprzedaży majątku trwałego	138	213
Pozostałe przychody operacyjne:	1 138	3 871
Odszkodowania, kary	149	676
Rozwiązanie odpisów aktualizujących należności	50	501
Zwrot kosztów postępowań sądowych	597	94
Rozwiązanie rezerw na sprawy sądowe	141	0
Rozwiązanie odpisów na zapasy	67	79
Rozwiązanie odpisów na nieruchomości inwestycyjną	0	2 200
Pozostałe	134	321
Razem	1 276	4 084

W celu poprawy czytelności skonsolidowanego sprawozdania finansowego spółki Grupy prezentują refaktury i odszkodowania w szyku zwartym (per saldo przychody i koszty). Dane prezentowane w okresie porównawczym zostały odpowiednio przekształcone. Prezentacja przekształcenia została ujęta w nocie 8.2.2.

Zgodnie z zapadłymi w 2018 roku wyrokami sądowymi Grupa otrzymała zwrot kosztów postępowań sądowych.

2.4. Pozostałe koszty operacyjne

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Straty ze zbycia aktywów	0	0
Strata ze sprzedaży majątku trwałego	0	0
Pozostałe koszty operacyjne:	1 237	1 782
Darowizny	28	17
Odszkodowania, kary	312	10
Utworzenie odpisów aktualizujących należności	541	1 300
Koszty postępowań spornych	283	284
Utworzenie odpisów na zapasy	1	0
Pozostałe	72	171
Razem	1 237	1 782

W celu poprawy czytelności skonsolidowanego sprawozdania finansowego, począwszy od sprawozdania za I półrocze 2018, spółki Grupy prezentują refaktury i odszkodowania w szyku zwartym (per saldo przychody i koszty). Dane prezentowane w okresie porównawczym zostały odpowiednio przekształcone. Prezentacja przekształcenia została ujęta w nocie 8.2.2.

2.5. Przychody finansowe

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Przychody odsetkowe:	776	1 348
Odsetki od lokat bankowych	432	224
Odsetki od pożyczki	107	8
Odsetki od należności	237	1 116
Pozostałe przychody finansowe	1 275	585
Zysk na różnicach kursowych	3	0
Dyskonto pozycji długoterminowych	1 272	272
Realizacja instrumentów finansowych	0	309
Pozostałe	0	4
Razem	2 051	1 933

2.6. Koszty finansowe

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Koszty odsetkowe	1 189	1 093
Odsetki od kredytów	263	274
Odsetki od pożyczek	6	7
Odsetki od zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	175	219
Odsetki od zobowiązań z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych	641	357
Odsetki od zobowiązań handlowych i pozostałych	104	236
Pozostałe koszty finansowe	276	1 586
Strata na różnicach kursowych	115	663
Dyskonto pozycji długoterminowych	39	562
Odpis na inwestycje w jednostkach powiązanych	58	0
Pozostałe	64	361
Razem	1 465	2 679

2.7. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy ujęty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Podatek dochodowy bieżący	116	-20
Podatek odroczony	-14 835	682
Obciążenie (uznanie) wyniku finansowego	-14 719	662

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie obowiązujących przepisów podatkowych. Zastosowanie tych przepisów różnicuje zysk (stratę) podatkową od księgowego zysku (straty) netto, w związku z wyłączeniem przychodów niepodlegających opodatkowaniu i kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

W zakresie podatku dochodowego Grupa Kapitałowa podlega przepisom ogólnym w tym zakresie. Grupa nie tworzy podatkowej grupy kapitałowej, jak również nie prowadzi działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Rok podatkowy i bilansowy pokrywają się z rokiem kalendarzowym.

Podatek dochodowy według efektywnej stopy procentowej

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Zysk (strata) brutto	-77 304	895
Podatek dochodowy według stawki 19%	-14 688	170
Efekt podatkowego ujęcia:	7 023	-392
Wykorzystania strat podatkowych z lat ubiegłych	162	216
-Kosztów nie stanowiących kosztów uzyskania według przepisów podatkowych oraz kosztów podatkowych nie będących kosztem bilansowym	13 979	10 482
-Przychodów nie będących przychodami według przepisów podatkowych oraz przychodów podatkowych nie będących przychodem bilansowym	6 794	10 658
Aktualizacja wartości aktywów z tytułu podatku odroczonego (strata br)	7 781	222
Podatek odroczony	-14 835	682
Korekty podatku dochodowego za poprzednie okresy	0	0
Podatek dochodowy zapłacony/zwrócony od zysków osiągniętych za granicą	0	-20
Podatek dochodowy wg efektywnej stopy podatkowej	-14 719	662
efektywna stopa podatkowa	19%	74%

Bieżące aktywa i zobowiązania podatkowe

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Bieżące aktywa podatkowe		
Należny zwrot podatku	0	0
Bieżące zobowiązania podatkowe		
Podatek do zapłaty	4	0

Saldo podatku odroczonego

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Stan podatku odroczonego na początek okresu	8 024	8 683
Różnice przejściowe dotyczące składników aktywów z tytułu podatku odroczonego:	40 658	24 297
Rezerwy na koszty i rozliczenia międzyokresowe bierne	20 309	10 850
Dyskonto należności	261	375
Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	1 493	122
Odpisy aktualizujące	1 494	1 440
Gwarancje, ubezpieczenia rozliczane w czasie	1 711	2 109
Produkcja w toku podatkowa	13 798	8 863
Wycena kontraktów długoterminowych	1 339	242
Pozostałe	253	296
Różnice przejściowe dotyczące składników rezerwy z tytułu podatku odroczonego:	33 552	23 994
Wycena kontraktów długoterminowych	21 964	14 207
Różnica pomiędzy wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	10 991	9 069
Dyskonto zobowiązań	560	441
Pozostałe	37	277
Niewykorzystane straty podatkowe i pozostałe ulgi do rozliczenia w przyszłych okresach:	15 770	7 721
Straty podatkowe	15 770	7 721
Razem różnice przejściowe dotyczące składników aktywów z tytułu podatku odroczonego:	56 428	32 018
Razem różnice przejściowe dotyczące składników rezerwy z tytułu podatku odroczonego:	33 552	23 994
Saldo podatku odroczonego na koniec okresu	22 876	8 024
Zmiana stanu podatku odroczonego, w tym:	14 852	-659
- odniesiony w dochód	14 835	-682
- odniesiony na kapitał własny	17	23

Podatek odroczonego ujęty w kapitale wynika z wyliczenia podatku od zysków/strat aktuarialnych zaprezentowanych w pozostałych całkowitych dochodach.

2.8. Składniki pozostałych całkowitych dochodów

Składniki pozostałych całkowitych dochodów przedstawiają się następująco:

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Zyski (straty) aktuarialne dotyczące programów określonych świadczeń	92	119
Podatek odroczonego	-17	-23
Kwota ujęta w pozostałych całkowitych dochodach	75	96

2.9. Segmenty operacyjne

Podstawowy podział sprawozdawczości Grupy ZUE oparty jest na segmentach branżowych. W związku z rozwojem działalności projektowej oraz handlowej, w celu przedstawienia informacji w sposób pozwalający na właściwą ocenę rodzaju i skutków finansowych działań gospodarczych prowadzonych przez Grupę, zgodnie z wymaganiami MSSF 8, Zarząd ZUE wydzielił trzy zagregowane segmenty sprawozdawcze w ramach oferowanych usług:

- działalność budowlana,
- działalność projektowa,
- działalność handlowa.

Każdy z powyższych segmentów spełnia łącznie poniższe zasady:

- dokonanie agregacji nie podważa podstawowych zasad i celu MSSF 8,

- segmenty wykazują podobną charakterystykę ekonomiczną,
- segmenty są podobne pod względem: charakteru produktów i usług, procesu produkcyjnego, klasy i typu odbiorców, metody dystrybucji produktów i usług.

Działalność budowlana, prowadzona przez ZUE, obejmuje budowę i kompleksową modernizację miejskich układów komunikacyjnych, budowę i kompleksową modernizację linii kolejowych, usługi w zakresie sieci energetycznych oraz energoelektroniki.

Segment działalności projektowej w zakresie miejskich i kolejowych układów komunikacyjnych jest uzupełnieniem działalności budowlanej. Do tego segmentu Grupa zalicza kontrakty realizowane przez spółkę BPK Poznań.

Segment działalności handlowej w zakresie materiałów stosowanych przy budowie i remontach torowisk jest również uzupełnieniem działalności budowlanej. Do tego segmentu Grupa zalicza działalność prowadzoną przez spółkę Railway gft.

Zasady rachunkowości zastosowane w segmentach są takie same jak zasady zaprezentowane w opisie znaczących zasad rachunkowości. Grupa rozlicza sprzedaż i transfery między segmentami w oparciu o bieżące ceny rynkowe, podobnie jak przy transakcjach ze stronami trzecimi.

Wyniki segmentów sprawozdawczych za 2018 rok przedstawiają się następująco:

	Działalność budowlana	Działalność handlowa	Działalność projektowa	Wyłączenia	Razem Grupa
Przychody ze sprzedaży	763 757	71 800	14 499	-17 331	832 725
w tym:					
Przychody od klientów zewnętrznych	763 182	60 056	6 071	3 416	832 725
Sprzedaż między segmentami	575	11 744	8 428	-20 747	0
w tym:					
Przychody z tytułu umów o budowę	746 026	0	14 499	-5 011	755 514
Przychody ze świadczenia usług	15 069	187	0	-675	14 581
Przychody ze sprzedaży towarów, materiałów i surowców	2 662	71 613	0	-11 645	62 630
Zysk brutto ze sprzedaży	-62 035	3 758	1 999	240	-56 038
Przychody / koszty finansowe	1 259	-537	-145	9	586
Odsetki otrzymane	247	15	0	-13	249
Odsetki zapłacone	-813	-249	-17	0	-1 079
Zysk przed opodatkowaniem	-78 714	1 061	18	331	-77 304
Podatek dochodowy	-14 665	-116	0	62	-14 719
Zysk netto	-64 049	1 177	18	269	-62 585
Amortyzacja	10 760	10	144	-7	10 907
Rzeczowe aktywa trwałe	101 815	4	173	2 708	104 700
Aktywa trwałe	181 913	439	802	-656	182 498
Aktywa razem	596 618	27 933	17 248	-12 237	629 562
Zobowiązania razem	450 376	27 055	17 015	-11 632	482 814

Grupa w 2018 roku realizowała prace na terytorium Polski. Dodatkowo ZUE osiągnęła przychody na terytorium Słowacji w kwocie 198 tys. PLN z tytułu usług sprzętowych.

Wyniki segmentów sprawozdawczych za 2017 rok przedstawiają się następująco:

	Działalność budowlana	Działalność handlowa	Działalność projektowa	Wyłączenia	Razem Grupa
Przychody ze sprzedaży	359 041	75 383	17 805	-36 359	415 870
w tym:					
Przychody od klientów zewnętrznych	358 466	42 615	15 346	-557	415 870
Sprzedaż między segmentami	575	32 768	2 459	-35 802	0
w tym:					
Przychody z tytułu umów o budowę	343 836	0	17 805	-3 591	358 050
Przychody ze świadczenia usług	11 816	2 657	0	0	14 473
Przychody ze sprzedaży towarów, materiałów i surowców	3 389	72 726	0	-32 768	43 347
Zysk brutto ze sprzedaży	15 691	2 479	1 528	-606	19 092
Przychody / koszty finansowe	-17	-652	-51	-26	-746
Odsetki otrzymane	217	0	1	0	218
Odsetki zapłacone	-572	-270	-8	0	-850
Zysk przed opodatkowaniem	1 504	-247	206	-568	895
Podatek dochodowy	665	40	65	-108	662
Zysk netto	839	-287	141	-460	233
Amortyzacja	9 753	23	86	-29	9 833
Rzeczowe aktywa trwałe	92 004	4	170	2 845	95 023
Aktywa trwałe	158 317	219	657	-600	158 593
Aktywa razem	475 282	18 886	16 750	-8 666	502 252
Zobowiązania razem	264 916	19 185	16 535	-7 803	292 833

Grupa w 2017 roku realizowała prace na terytorium Polski.

Dane prezentowane w okresie porównawczym zostały przekształcone. Prezentacja przekształcenia została ujęta w nocie 8.2.2.

3. Kontrakty, Kaucje, Rezerwy

3.1. Kontrakty budowlane

Poniższe dane dotyczą kontraktów budowlanych długoterminowych realizowanych przez Grupę.

Wybrane dane bilansowe

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Przychody z tytułu umów o budowę na kontraktach długoterminowych za dany okres	725 877	326 776
Koszty z tytułu umów o budowę na kontraktach długoterminowych za dany okres	766 169	319 084
Zysk (strata) brutto z kontraktów długoterminowych za dany okres	-40 292	7 692
	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Aktywa (wybrane dane bilansowe)	142 926	98 878
- Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	114 910	74 208
- Zaliczki przekazane na poczet realizowanych kontraktów	15 275	10 256
- Kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane przez odbiorców	12 741	14 414
Pasywa (wybrane dane bilansowe)	201 250	132 814
- Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	7 047	724
- Rezerwy na koszty kontraktów	62 002	34 839
- Zaliczki otrzymane na poczet realizowanych kontraktów	75 009	75 128
- Kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane dostawcom	19 683	13 049
- Rezerwy na naprawy gwarancyjne	10 122	8 458
- Rezerwy na przewidywane straty na kontraktach	27 387	616

Zgodnie z polityką Grupy kontrakty budowlane obejmują działalność budowlaną i projektową.

Na wzrost wyceny z tytułu kontraktów budowlanych długoterminowych miał głównie wpływ wzrost stopnia zaawansowania prac.

Rezerwy na koszty kontraktów mieszczą się w pozycji rozliczenia międzyokresowe bierne.

Rezerwa na stratę na kontraktach jest tworzona jeżeli budżetowane koszty przekraczają łączne przychody z tytułu umowy.

Na wzrost rezerw na przewidywane straty na kontraktach miała wpływ przeprowadzona rewizja budżetów na realizowanych kontraktach budowlanych, w wyniku której podjęto decyzję o obniżeniu marż na części realizowanych dla PKP PLK S.A. kolejowych kontraktów budowlanych (dotyczy to kontraktów pozyskanych głównie w latach 2016 i 2017).

Zwiększenie rezerw na koszty kontraktów wynika głównie z wzrostu zaangażowania podwykonawców na realizowanych kontraktach.

Dane prezentowane w okresie porównawczym zostały przekształcone. Prezentacja przekształcenia została ujęta w nocie 8.2.2.

3.2. Kaucje z tytułu umów o budowę

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Zatrzymane przez odbiorców – do zwrotu po upływie 12 miesięcy	9 720	9 696
Zatrzymane przez odbiorców – do zwrotu w ciągu 12 miesięcy	3 021	4 718
Ogółem kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane przez odbiorców	12 741	14 414
Zatrzymane dostawcom – do zwrotu po upływie 12 miesięcy	11 371	6 254
Zatrzymane dostawcom – do zwrotu w ciągu 12 miesięcy	8 312	6 795
Ogółem kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane dostawcom	19 683	13 049

Zawierane przez Grupę umowy o roboty budowlane i umowy o dzieło przewidują obowiązek ustanowienia zabezpieczeń należytego i terminowego wykonania przedmiotu umowy oraz usunięcia wad i usterek w postaci kaucji bądź gwarancji bankowej albo ubezpieczeniowej. Przy okresach ważności gwarancji bankowych powyżej

37 miesięcy banki ustanawiają dodatkowe zabezpieczenie w postaci kaucji pieniężnej.

Spadek kaucji pieniężnych należnych na koniec 2018 roku wynika ze zwrotu przez Bank kwoty po upływie wymaganego okresu na jaki została ona złożona na zabezpieczenie.

Wzrost kaucji pieniężnych naliczonych na koniec 2018 roku wynika ze wzrostu zatrzymanych kaucji od podwykonawców na skutek zwiększenia ich zaangażowania na kontraktach.

Dyskonto kaucji długoterminowych (z wyłączeniem dyskonta od kaucji bankowych)

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Dyskonto kaucji długoterminowych z tytułu umów o budowę zatrzymanych przez odbiorców	289	360
Dyskonto kaucji długoterminowych z tytułu umów o budowę zatrzymanych dostawcom	1 494	1 021

Dyskonto kaucji długoterminowych

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Dyskonto kaucji długoterminowych z tytułu umów o budowę zatrzymanych przez odbiorców	1 359	1 980
Dyskonto kaucji długoterminowych z tytułu umów o budowę zatrzymanych dostawcom	1 494	1 021
	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Przychody finansowe z dyskonta kaucji	1 099	67
Koszty finansowe z dyskonta kaucji	18	328
Podatek odroczone	205	-50
Wpływ netto na sprawozdanie z całkowitych dochodów	876	-211

Struktura wiekowa przeterminowanych należnych kaucji z tytułu umów o budowę (wartości nominalne przed dyskontowaniem)

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Kaucje z tytułu umów o budowę przeterminowane, niespłacone w okresie:		
– do 1 miesiąca	0	0
– powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
– powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	0	0
– powyżej 6 miesięcy do 1 roku	0	0
– powyżej 1 roku	292	293
Razem kaucje z tytułu umów o budowę przeterminowane (brutto)	292	293
Odpisy aktualizujące	-292	-293
Razem kaucje z tytułu umów o budowę przeterminowane (netto)	0	0

Informacja o stopie dyskontowej

Efektywna stopa procentowa w 2018 roku zastosowana do dyskontowania kaucji gwarancyjnych wynosiła 2,8% (w 2017 roku wynosiła 3,5%).

3.3. Rezerwy

Rezerwy (z tytułu)	01-01-2018	Utworzenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Przekwalifikowanie	31-12-2018	Pozycja bilansu
Rezerwy długoterminowe:	7 644	3 841	308	222	-809	10 146	
Rezerwy na świadczenia pracownicze	1 888	231	1	4	-120	1 994	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych (długoterminowe)
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	5 756	3 610	307	218	-689	8 152	Rezerwy długoterminowe
Pozostałe rezerwy	0	0	0	0	0	0	Rezerwy długoterminowe
Rezerwy krótkoterminowe:	14 426	45 767	13 385	3 430	809	44 187	
Rezerwy na świadczenia pracownicze	10 892	16 709	12 657	616	120	14 448	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych (krótkoterminowe)
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	2 702	10	706	725	689	1 970	Rezerwy krótkoterminowe
Rezerwa na stratę na kontraktach	616	28 708	0	1 937	0	27 387	Rezerwy krótkoterminowe
Pozostałe rezerwy	216	340	22	152	0	382	Rezerwy krótkoterminowe
Razem rezerwy:	22 070	49 608	13 693	3 652	0	54 333	

Rezerwa na naprawy gwarancyjne tworzona jest dla kontraktów budowlanych, dla których Grupa udzieliła gwarancji, w zależności od wartości przychodów. Wysokość rezerw może podlegać zmniejszeniu lub zwiększeniu, na podstawie prowadzonych przeglądów wykonanych robót budowlanych w kolejnych latach gwarancji.

W skład krótkoterminowych rezerw na świadczenia pracownicze wchodzi rezerwy na urlopy, premie oraz rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe.

Pozycja zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych (długoterminowych) zawiera kwotę długoterminowego zobowiązania z tytułu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych oraz rezerwy na odprawy emerytalno-rentowe.

Rezerwa na stratę na kontraktach jest tworzona jeżeli budżetowane koszty przekraczają łączne przychody z tytułu umowy.

Na wzrost rezerw na przewidywane straty na kontraktach miała wpływ przeprowadzona rewizja budżetów na realizowanych kontraktach budowlanych, w wyniku której podjęto decyzję o obniżeniu marż na części realizowanych dla PKP PLK S.A. kolejowych kontraktów budowlanych (dotyczy to kontraktów pozyskanych głównie w latach 2016 i 2017).

Dane porównawcze:

Rezerwy (z tytułu)	01-01-2017	Utworzenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Przekwalifikowanie	31-12-2017	Pozycja bilansu
Rezerwy długoterminowe:	9 509	1 934	152	61	-3 586	7 644	
Rezerwy na świadczenia pracownicze	1 864	175	24	2	-125	1 888	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych (długoterminowe)
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	7 645	1 759	128	59	-3 461	5 756	Rezerwy długoterminowe
Pozostałe rezerwy	0	0	0	0	0	0	Rezerwy długoterminowe
Rezerwy krótkoterminowe:	17 056	18 581	12 928	11 869	3 586	14 426	
Rezerwy na świadczenia pracownicze	12 506	13 803	12 152	3 390	125	10 892	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych (krótkoterminowe)
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	3 233	367	679	3 680	3 461	2 702	Rezerwy krótkoterminowe
Rezerwa na stratę na kontraktach	46	4 333	0	4 770	1 007	616	Rezerwy krótkoterminowe
Pozostałe rezerwy	1 271	78	97	29	-1 007	216	Rezerwy krótkoterminowe
Razem rezerwy:	26 565	20 515	13 080	11 930	0	22 070	

4. Należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe

4.1. Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Należności z tytułu dostaw i usług	192 693	116 820
Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług w związku ze wzrostem ryzyka kredytowego	-17 654	-13 893
Odpis aktualizujący wartość należności z tytułu dostaw i usług - początkowy na oczekiwane straty kredytowe	-119	0
Należności budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	383	438
Zaliczki	15 275	10 256
Inne należności	4 259	4 319
Razem należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	194 837	117 940

Grupa otrzymując zaliczki od Inwestorów (patrz nota Zobowiązania) przekazuje je również do podwykonawców w celu terminowej realizacji kontraktów budowlanych.

W pozycji inne należności znajduje się ustanowione zabezpieczenie pod umowę o finansowanie w wysokości 4 000 tys. PLN.

Analiza wiekowa należności z tytułu dostaw i usług

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Należności nieprzeterminowane	168 080	80 781
Należności przeterminowane, ale nieobarczone utratą wartości	6 959	22 147
1-30 dni	389	20 490
31-60 dni	4 635	198
61-90 dni	375	71
91-180 dni	345	136
181-360 dni	0	9
powyżej 360 dni	1 215	1 243
Należności przeterminowane, na które zostały utworzone odpisy aktualizujące	17 654	13 892
1-30 dni	1 841	317
31-60 dni	182	400
61-90 dni	35	175
91-180 dni	1 359	277
181-360 dni	1 033	957
powyżej 360 dni	13 204	11 766
Razem należności z tytułu dostaw i usług (brutto)	192 693	116 820
Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług	-17 654	-13 893
Razem należności z tytułu dostaw i usług (netto)	175 039	102 927

Należności przeterminowane, na które utworzono odpisy aktualizujące to:

- należności, w których stwierdzono wzrost ryzyka kredytowego,
- należności powstałe w wyniku wystawienia not obciążeniowych za kary i odszkodowania, które w momencie ich wystawienia nie stanowiły przychodu Grupy i tym samym odpisy na nie prezentowane są jako odpisy nie księgowane w wynik finansowy.

Zmiany odpisu z tytułu utraty wartości należności

Zmiana odpisów aktualizujących należności z tytułu dostaw i usług, które wpłynęły na wynik finansowy to: rozwiązanie odpisów w kwocie 50 tys. PLN oraz utworzenie odpisów w kwocie 541 tys. PLN. Pozostała kwota zmiany ma charakter jedynie prezentacyjny i wynika między innymi z wystawianych przez Grupę not obciążeniowych za kary i odszkodowania, które w momencie ich wystawienia nie stanowią przychodu Grupy.

Koncentracja należności z tytułu dostaw i usług (brutto) przekraczających 10% ogółu należności

	Stan na 31-12-2018
Kontrahent A	147 395
	Stan na 31-12-2017
Kontrahent A	66 955

Koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczona ze względu na dużą wiarygodność płatniczą kontrahenta wymienionego powyżej, która oceniana jest m.in. poprzez analizę jego sytuacji finansowej, jak również fakt spełnienia przez tą spółkę dodatkowych wymogów dotyczących rozliczania środków unijnych. Grupa realizuje kontrakty budowlane dla Kontrahenta A od wielu lat. Współwłaścicielem Kontrahenta A jest Skarb Państwa co dodatkowo podwyższa jego wiarygodność płatniczą. Wobec tego Zarząd ZUE uważa, że nie ma potrzeby tworzenia dodatkowych rezerw.

4.2. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	188 156	96 216
Zobowiązania budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	30 959	16 965
Rozliczenia międzyokresowe bierne	62 428	35 110
Inne zobowiązania	79	143
Zaliczki	75 009	75 128
Razem zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	356 631	223 562

W skład powyższych pozycji wchodzi:

- Rozliczenia międzyokresowe bierne - rezerwy na koszty podwykonawców oraz rezerwy na ryzyka rozliczenia kontraktów,
- Zaliczki - przedpłaty na realizację kontraktów budowlanych, które ZUE otrzymała na podstawie stosownych zapisów umownych z PKP PLK.

Analiza wiekowa zobowiązań z tytułu dostaw i usług

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Zobowiązania nieprzeterminowane	148 795	83 431
Zobowiązania przeterminowane	39 361	12 785
1-30 dni	39 084	12 647
31-60 dni	68	1
61-90 dni	148	0
91-180 dni	0	0
181-360 dni	2	41
powyżej 360 dni	59	96
Razem zobowiązania z tytułu dostaw i usług	188 156	96 216

5. Kapitał własny

5.1. Kapitał akcyjny

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość zarejestrowanego kapitału akcyjnego i wykazanego w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wyniosła 5 757 520,75 PLN.

Skład kapitału akcyjnego na dzień 27 marca 2019 roku

(dane w PLN)

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji (Prawo do dywidendy od daty rejestracji)
seria A	zwykłe na okaziciela	16 000 000	4 000 000,00	Aport	12 lipca 2002
seria B	zwykłe na okaziciela	6 000 000	1 500 000,00	Pokryte w całości wkładem pieniężnym w drodze emisji	19 października 2010
seria C	na okaziciela – „Akcje Połączeniowe”	1 030 083	257 520,75	Pokryte w całości wkładem pieniężnym w drodze emisji	20 grudnia 2013
Razem		23 030 083	5 757 520,75		

Akcje serii A, B oraz C nie są uprzywilejowane oraz nie mają ograniczonych praw do akcji.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku skład kapitału akcyjnego przedstawiał się tak samo jak na dzień 27 marca 2019 roku.

5.2. Zysk (strata) przypadający na jedną akcję

(dane w PLN)

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Podstawowy zysk (strata) przypadający na jedną akcję	-2,73	0,01
Zysk (strata) rozwodniony przypadający na jedną akcję	-2,73	0,01

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Zysk i średnia ważona liczba akcji zwykłych wykorzystana do obliczenia zysku podstawowego przypadającego na jedną akcję:

(dane w PLN)

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Zysk (strata) na jedną akcję za rok obrotowy	-2,73	0,01
Zysk (strata) wykorzystany do obliczenia podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję ogółem	-62 794 527,79	310 120,50
Średnia ważona liczba akcji zwykłych wykorzystana do obliczenia zysku (straty) przypadającego na jedną akcję	23 030 083	23 030 083

Podstawowy zysk na jedną akcję jest ilorazem zysku netto za prezentowany okres i średniej ważonej liczby akcji z prezentowanego okresu.

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

Nie występują instrumenty rozładniające.

5.3. Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Stan na początek roku obrotowego	93 837	93 837
Emisja akcji	0	0
Koszty emisji akcji	0	0
Stan na koniec roku obrotowego	93 837	93 837

W drodze emisji akcji, w dniu 1 października 2010 roku ZUE pozyskała środki w wysokości 88,5 mln PLN. Koszty emisji akcji serii B w 2010 roku wyniosły 3,1 mln PLN.

W roku 2012, podobnie jak w roku 2011, Spółka nie przeprowadziła nowej emisji akcji.

W roku 2013 Spółka przeprowadziła nową emisję akcji serii C. W drodze emisji akcji, w dniu 6 grudnia 2013 roku ZUE wygenerowała agio w wysokości 9 mln PLN. Koszty emisji akcji serii C w 2013 roku wyniosły 0,5 mln PLN.

W latach 2014 - 2018 Spółka nie prowadziła emisji akcji.

5.4. Akcje własne

Na dzień skonsolidowanego sporządzenia sprawozdania Spółka posiada 264 652 akcji własnych w wartości nabycia 2 690 tys. PLN. Spółka nabyła akcje w ramach realizowanego w 2015 roku odkupu akcji od pracowników połączonej z ZUE S.A. spółki Przedsiębiorstwo Robót Komunikacyjnych w Krakowie S.A.

Odkup realizowany był na podstawie Uchwały nr 4 NWZ Spółki z dnia 8 grudnia 2014 roku w przedmiocie upoważnienia Zarządu ZUE S.A. do wykupu akcji własnych.

Wykup akcji własnych został szczegółowo opisany w Sprawozdaniu Skonsolidowanym za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku w nocie nr 25.

5.5. Zysk zatrzymany

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Stan na początek roku obrotowego	112 605	112 391
Podział zysku netto	310	809
Kapitał zapasowy	310	809
Kapitał rezerwowy	0	0
Pokrycie straty z lat ubiegłych	0	0
Zysk (strata) roku bieżącego	-62 794	310
Pozostałe całkowite dochody netto	-75	-96
Wypłata dywidendy za rok poprzedni	0	0
Zmiana udziału w jednostkach zależnych	-19	0
Stan na koniec roku obrotowego	49 717	112 605

Zyski zatrzymane z lat poprzednich obejmują w całości zyski zatrzymane w spółkach decyzją jej akcjonariuszy oraz skutki implementacji MSSF.

Spółki tworzą kapitał rezerwowy zgodnie ze statutem. Na kapitał rezerwowy może być przekazany zysk spółki przeznaczony do podziału w następnych okresach, bądź na pokrycie szczególnych strat lub innych wydatków.

Kapitał zapasowy Spółki spełnia wymogi art. 396 ksh. Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych na pokrycie straty należy utworzyć kapitał zapasowy, do którego przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego.

6. Zadłużenie i zarządzanie kapitałem i płynnością

6.1. Kredyty, pożyczki otrzymane i inne źródła finansowania

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Długoterminowe	14 815	11 224
Kredyty bankowe	0	0
Pożyczki otrzymane	0	0
Zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych	10 763	7 714
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	4 052	3 510
Krótkoterminowe	20 908	14 908
Kredyty bankowe	7 651	5 851
Pożyczki otrzymane	256	250
Zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych	9 753	6 680
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	3 248	2 127
Razem	35 723	26 132

Zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych zawierają leasingi zwrotne. W okresie sprawozdawczym zostały podpisane umowy na palownicę kolejową w kwocie 3 326 tys. PLN, wagony w kwocie 8 510 tys. PLN, dwudrogową zgrzewarkę szyn w kwocie 5 483 tys. PLN.

Na potrzeby prezentacji w sprawozdaniu finansowym leasing zwrotny został nazwany umową na finansowanie rzeczowych aktywów trwałych.

Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego (z wyłączeniem leasingu zwrotnego)

	Minimalne opłaty leasingowe		Wartość bieżąca minimalnych	
	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Nie dłużej niż 1 rok	3 435	2 270	3 248	2 127
Od 1 roku do 5 lat	4 152	3 610	4 052	3 510
Powyżej 5 lat	0	0	0	0
Minus przyszłe obciążenia finansowe	-287	-243	0	0
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	7 300	5 637	7 300	5 637
Leasingi zaprezentowano w sprawozdaniu finansowym jako:				
Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania			3 248	2 127
Długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania			4 052	3 510

Zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych (leasing zwrotny)

	Minimalne opłaty leasingowe		Wartość bieżąca minimalnych	
	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Nie dłużej niż 1 rok	10 263	7 044	9 753	6 680
Od 1 roku do 5 lat	11 113	7 879	10 763	7 714
Powyżej 5 lat	0	0	0	0
Minus przyszłe obciążenia finansowe	-860	-529	0	0
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	20 516	14 394	20 516	14 394
Leasingi zaprezentowano w sprawozdaniu finansowym jako:				
Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania			9 753	6 680
Długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania			10 763	7 714

Ogólne warunki leasingu leasingu finansowego i zwrotnego

Umowy leasingu finansowego dotyczące urządzeń produkcyjnych oraz środków transportu zawarto na okres od trzech do sześciu lat. Na zakończenie umowy Grupa ma możliwość wykupienia urządzeń po wartości wykupu. Zobowiązania Grupy w ramach leasingu finansowego są zabezpieczone tytułem własności leasingodawcy na składnikach majątku objętych leasingiem oraz wekslem własnym in blanco bądź też upoważnieniem wystawionym przez ZUE dla leasingodawcy do obciążenia rachunku bankowego (rachunku ZUE).

Leasing zwrotny (na potrzeby prezentacji nazwany umową na finansowanie rzeczowych aktywów trwałych)

Grupa zawierała transakcje leasingu zwrotnego z opcją wykupu na koniec okresu umowy. Transakcje te formalnie określane są jako leasing zwrotny, ale zdaniem Grupy nie stanowią one sprzedaży w rozumieniu MSR 18

i leasingu MSR 17, ze względu na brak utraty kontroli nad przedmiotami umowy w trakcie zawierania transakcji. Ryzyko i korzyści związane z aktywami będącymi przedmiotem transakcji cały czas pozostawało po stronie Grupy. W efekcie zawartych umów, w ocenie Grupy, nie doszło do przekazania prawa do użytkowania. W notach do sprawozdania finansowego transakcje te są prezentowane jako pozostałe źródła finansowania zabezpieczone na rzeczowych aktywach trwałych, które w ciągu całego okresu pozostają aktywami Spółki.

Podsumowanie umów kredytowych

Stan na 31 grudnia 2018 roku

Lp.	Bank	Opis	Kwota kredytu / limitu wg umowy na dzień 31-12-2018	Wykorzystanie na dzień 31-12-2018	Warunki oprocentowania	Termin spłaty
1	mBank S.A. (i)	Kredyt w rachunku bieżącym	10 000	0	WIBOR ON + marża banku	10-05-2019
2	mBank S.A.	Umowa współpracy	50 000	0	WIBOR 3M + marża banku	17-07-2020
		w tym:				
		sublimit na gwarancje	50 000	0		
		sublimit na kredyty obrotowe	30 000	0		
3	BGŻ BNP PARIBAS S.A.	Umowa wielocelowej linii kredytowej	170 000	104 508	WIBOR 1M + marża banku	24-10-2019
		w tym:				
		sublimit na gwarancje	170 000	104 508		
		sublimit na kredyty obrotowe	20 000	0		
4	BGŻ BNP Paribas S.A (iv)	Wielocelowa linia kredytowa	600	313	WIBOR 1M + marża banku	05-11-2019
5	mBank S.A. (iii)	Kredyt w rachunku bieżącym	500	496	WIBOR ON + marża banku	07-06-2019
6	mBank S.A. (ii)	Kredyt obrotowy na prefinansowanie kontraktu	2 000	842	WIBOR 1M + marża banku	25-11-2019
7	mBank S.A.	Kredyt obrotowy	5 000	5 000	WIBOR 1M + marża banku	23-08-2019
8	BGŻ BNP Paribas S.A.	Umowa o kredyt odnawialny	4 000	1 000	WIBOR 3M + marża banku	06-08-2019
Razem wykorzystanie z tytułu kredytów w Grupie				7 651		
Razem wykorzystanie z tytułu gwarancji w Grupie				104 508		

(i) Aneks z dnia 9 maja 2018 roku zwiększający przyznany limit do 10 000 tys. PLN

(ii) Nowa umowa z dnia 26 kwietnia 2018 roku

(iii) Aneks z dnia 5 czerwca 2018 roku zwiększający przyznany limit do 500 tys. PLN

(iv) Aneks z dnia 15 listopada 2018 roku zwiększający przyznany limit do 600 tys. PLN

Zabezpieczenia i zobowiązania z tytułu zawartych umów kredytowych:

1. **Kredyt w rachunku bieżącym** – zabezpieczenie w postaci weksła własnego
2. **Umowa współpracy** - zabezpieczenie w postaci:
 - a) Hipoteka,
 - b) Oświadczenie kredytobiorcy o poddaniu się egzekucji
3. **Umowa wielocelowej linii kredytowej** - zabezpieczenie w postaci:
 - a) Weksel własny,
 - b) Kaucja pieniężna dla gwarancji z terminem ważności powyżej 37 miesięcy,
 - c) Przejęcie kwoty na zabezpieczenie w wysokości 4 000 tys PLN,
 - d) Zastaw rejestrowy na środkach trwałych należących do kredytobiorcy,
 - e) Cesja praw z polisy,
 - f) Oświadczenie Kredytobiorcy o poddaniu się egzekucji.
4. **Wielocelowa linia kredytowa** - zabezpieczenie w postaci:
 - a) Weksła własnego in blanco,
 - b) Oświadczenia kredytobiorcy o poddaniu się egzekucji.
5. **Kredyt w rachunku bieżącym** – zabezpieczenie w postaci:
 - a) Weksła własnego in blanco,
 - b) Poręczenia ZUE.
6. **Kredyt obrotowy na prefinansowanie kontraktu** – zabezpieczenie w postaci:
 - a) Weksła własnego in blanco,
 - b) Poręczenia ZUE,
 - c) Cesji wierzytelności.
7. **Kredyt obrotowy** – zabezpieczenie w postaci:
 - a) Poręczenia ZUE,
 - b) Zastaw rejestrowy na zapasach,
 - c) Weksła in blanco,
 - d) Oświadczenia o poddaniu się egzekucji,
 - e) Cesji praw z polisy ubezpieczeniowej.
8. **Umowa o kredyt odnawialny** – zabezpieczenie w postaci:
 - a) Weksła własnego,
 - b) Oświadczenia o poddaniu się egzekucji.

Po dacie bilansowej w zakresie poszczególnych umów kredytowych Grupy nastąpiły następujące zmiany:

- mBank – Umowa Współpracy - Aneks z dnia 21 lutego 2019 roku zwiększający przyznany sublimit na kredyt obrotowy do 40 000 tys. PLN i zmieniający nazwę umowy na "Ramową"

Dane porównawcze:

Lp.	Bank	Opis	Kwota kredytu / limitu wg umowy na dzień 31-12-2017	Wykorzystanie na dzień 31-12-2017	Warunki oprocentowania	Termin spłaty
1	mBank S.A.	Kredyt w rachunku bieżącym	5 000		WIBOR dla kredytów międzybankowych O/N + marża banku	11-05-2018
2	mBank S.A. (ii)	Umowa współpracy	50 000	2 500	WIBOR 3M + marża banku	17-07-2020
		w tym:				
		sublimit na gwarancje	50 000	2 500		
		sublimit na kredyty obrotowe	30 000	0		
3	BGŻ BNP PARIBAS (iv)	Umowa wielocelowej linii kredytowej	170 000	71 553	WIBOR 1M + marża banku	26-10-2018
		w tym:				
		sublimit na gwarancje	170 000	71 553		
		sublimit na kredyty obrotowe	20 000	0		
4	PEKAO SA (i) (iii)	Umowa o Wielocelowy Limit Kredytowy	100 000	16 810	WIBOR 1M + marża banku	30-11-2018
		w tym				
		sublimit na gwarancje	100 000	16 810		
		sublimit na kredyty obrotowe	20 000	0		
5	BGŻ BNP Paribas S.A.	Wielocelowa linia kredytowa	300	0	WIBOR 1M + marża banku	24-07-2018
6	mBank S.A.	Kredyt w rachunku bieżącym	300	0	WIBOR dla kredytów międzybankowych	08-06-2018
7	mBank S.A.	Kredyt obrotowy na prefinansowanie kontraktu	2 000	598	WIBOR 1M + marża banku	15-05-2018
8	BGŻ BNP Paribas (v)	Kredyt nieodnawialny	300	253	WIBOR 1M + marża banku	28-02-2018
9	mBank S.A.	Kredyt obrotowy	5 000	5 000	WIBOR 1M + marża banku	24-08-2018
10	BGŻ BNP Paribas S.A.	Umowa o kredyt odnawialny	3 000	0	WIBOR 3M + marża banku	08-08-2018
Razem wykorzystanie z tytułu kredytów w Grupie				5 851		
Razem wykorzystanie z tytułu gwarancji w Grupie				90 863		

6.2. Zarządzanie kapitałem

Grupa dokonuje przeglądu struktury kapitałowej każdorazowo na potrzeby finansowania dużych kontraktów/zamówień.

W ramach przeglądu analizowane są środki własne potrzebne na realizację działalności bieżącej, harmonogram finansowania kontraktu/zamówień, a także koszt kapitału oraz rodzaje ryzyka związanego z każdą klasą kapitału.

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Długoterminowe i krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania	35 723	26 132
Długoterminowe i krótkoterminowe pozostałe zobowiązania finansowe	386	666
Razem zobowiązania finansowe	36 109	26 798
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	81 723	117 748
Zadłużenie netto	-45 614	-90 950
Kapitał własny	146 748	209 419
Stosunek zadłużenia netto do kapitału własnego	-31,08%	-43,43%

Zadłużenie długo i krótkoterminowe Grupy wskazane powyżej to głównie zobowiązania z tytułu umów leasingu na zakup środków trwałych i zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych (leasing zwrotny) oraz bieżące wykorzystanie kredytów przez spółki zależne.

W wyniku większej wartości środków pieniężnych niż sumy zadłużenia na koniec 2018 roku Grupa wykazała ujemne zadłużenie netto.

Do finansowania działalności bieżącej Grupa wykorzystuje środki własne (w szczególności ZUE), jak również limity kredytowe.

Zmiany zobowiązań wynikające z działalności finansowej

Tytuły	01-01-2018	Przepływy niepieniężne			Przekwalifikowanie	31-12-2018
		Przepływy pieniężne (zmiana)	Zmiana z tytułu uzyskania/utraty kontroli	Zmiana z tytułu różnic kursowych		
Długoterminowe kredyty i pożyczki oraz inne źródła finansowania	11 224	0	0	0	3 591	14 815
Długoterminowe pozostałe zobowiązania finansowe	350	0	0	0	-280	70
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki oraz inne źródła finansowania	14 908	9 591	0	0	-3 591	20 908
Krótkoterminowe pozostałe zobowiązania finansowe	316	-280	0	0	280	316
Łącznie zobowiązania z tytułu finansowania	26 798	9 311	0	0	0	36 109

6.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa należą:

- kredyty bankowe – pożyczki, których celem jest pozyskanie środków na sfinansowanie działalności,
- leasingi finansowe oraz umowy na finansowanie rzeczowych aktywów trwałych, których celem jest pozyskanie środków na sfinansowanie nakładów inwestycyjnych,
- należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i zobowiązania, a także środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe, które powstają w toku bieżącej działalności Grupy.

Grupa w toku prowadzonej działalności narażona jest na różne rodzaje ryzyka finansowego: ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych, ryzyko cenowe, ryzyko kredytowe oraz ryzyko utraty płynności. Zarząd weryfikuje i ustala zasady zarządzania każdym z wyżej wymienionych ryzyk.

Ryzyko walutowe

W ramach podstawowej działalności operacyjnej Grupa dokonuje również rozliczeń w walutach obcych (przede wszystkim w euro). Zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym odbywa się głównie poprzez mechanizm zabezpieczenia naturalnego, polegającego na zawieraniu umów z kontrahentami w sposób przenoszący na nich ten rodzaj ryzyka. W przypadkach, gdy nie jest to możliwe, ekspozycja walutowa (gdy jest istotna) jest zabezpieczana na rynku finansowym poprzez wykorzystanie walutowych kontraktów terminowych.

Ryzyko walutowe – wrażliwość na zmiany

W celu przeprowadzenia analizy wrażliwości na zmiany kursów walut, na podstawie historycznych zmian wartości oraz na podstawie wiedzy i doświadczenia Grupy w zakresie rynków finansowych, zmiany kursów walut, które są „realnie możliwe”, oszacowane zostały na poziomie -5% / +5% dla kursu EUR/PLN na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego danego okresu na racjonalnie możliwe zmiany kursów walut przy założeniu niezmiennych innych czynników (wpływ na wynik roku oraz aktywa netto jest identyczny).

Waluta	Wartość nominalna na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2018 roku		
		Deprecjacja złotych	Aprecjacja pozostałych walut	
		+5%	-5%	
Środki pieniężne	EUR	450	23	-23
	USD	147	7	-7
	HRK	1	0	0
Zobowiązania handlowe i pozostałe	EUR	4 463	-223	223
Należności handlowe i pozostałe	EUR	3 855	193	-193
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto			0	0
Podatek odroczone			0	0
Razem			0	0

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa nie posiadała zabezpieczających walutowych kontraktów terminowych.

Ryzyko stóp procentowych

Ryzyko stóp procentowych występuje głównie w związku z korzystaniem przez Grupę z usług leasingu i wielocelowych linii kredytowych. Powyższe instrumenty finansowe oparte są o zmienne stopy procentowe i narażają Grupę na ryzyko zmiany przepływów pieniężnych.

Ryzyko stóp procentowych – wrażliwość na zmiany

W celu przeprowadzenia analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych, na podstawie historycznych zmian wartości oraz na podstawie wiedzy i doświadczenia Grupy w zakresie rynków finansowych, zmiany stóp procentowych, które są „racjonalnie możliwe” oszacowane zostały na dzień 31 grudnia 2018 roku na poziomie -1 / +1 punktów procentowych. Jednocześnie założono równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych na potrzeby kalkulacji wrażliwości na zmiany stóp procentowych.

Poniżej podano wpływ na wynik finansowy danego okresu i aktywa netto według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

	Wartość na dzień bilansowy	Stan na 31-12-2018 roku	
		+100 pb	-100 pb
Długoterminowe kaucje z tytułu umów o budowę (dyskonto):			
– ujęte w aktywach (wartość bieżąca)	9 720	-429	457
– ujęte w zobowiązaniach (wartość bieżąca)	11 371	-463	497
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	81 723	817	-817
Pożyczki udzielone	1 040	10	-10
Kredyty bankowe i pożyczki	7 907	-79	79
Zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych	20 516	-205	205
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	7 300	-73	73
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		-422	484
Podatek odroczony		80	-92
Razem		-342	392

Ryzyko cenowe

Grupa narażona jest na ryzyko cenowe związane ze wzrostem cen najczęściej kupowanych materiałów i surowców, takich jak: beton, kruszywa, elementy ze stali (m.in. słupy dla sieci trakcyjnej tramwajowej, kolejowej i energetyki wysokich napięć, słupy oświetleniowe, szyny, rozjazdy kolejowe) oraz elementy z miedzi i aluminium (m.in. kable energetyczne, liny, drut jezdny) jak również – z racji posiadania dużego parku maszynowego – paliwa płynne (olej napędowy, benzyna).

W wyniku zmian cen materiałów oraz kosztów pracy mogą ulec zmianie ceny usług świadczonych na rzecz Grupy przez firmy podwykonawcze. Ceny w umowach zawartych z inwestorami są stałe przez cały okres realizacji kontraktu (najczęściej od 6 do 36 miesięcy), z kolei umowy z podwykonawcami mogą być zawierane w terminach późniejszych, w miarę postępu poszczególnych prac.

Grupa zabezpiecza się przed ryzykiem cenowym zawierając umowy ramowe na dostawę kluczowych materiałów.

Ryzyko kredytowe

Grupa współpracuje, zarówno w ramach transakcji pieniężnych, jak i kapitałowych z instytucjami finansowymi o wysokiej wiarygodności dążąc do ograniczania koncentracji ryzyka kredytowego.

Aktywami finansowymi Grupy, które są narażone na podwyższone ryzyko kredytowe, są należności z tytułu dostaw i usług (z wyłączeniem należności od zamawiających (inwestorów) w ramach inwestycji realizowanych zgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych). W Grupie funkcjonują procedury oceny i weryfikacji ryzyka kredytowego związanego z kontraktami zarówno na etapie ofertowym, oraz w trakcie realizacji.

Każdy kontrahent, przed podpisaniem umowy, jest oceniany pod kątem możliwości wywiązania się ze zobowiązań finansowych. W przypadku negatywnej oceny zdolności płatniczych kontrahenta, przystąpienie do kontraktu jest uzależnione co najmniej od ustanowienia adekwatnych zabezpieczeń finansowych lub majątkowych. Ponadto, dąży się, aby w umowach z inwestorami zawierane były klauzule przewidujące prawo do wstrzymania realizacji robót, jeżeli występuje opóźnienie w regulowaniu należności za wykonane usługi. W miarę możliwości tworzy się również zapisy umowne warunkujące dokonywanie płatności podwykonawcom od wpływu środków pieniężnych od inwestora.

Ryzyko utraty płynności

W celu ograniczenia ryzyka utraty płynności, Grupa utrzymuje odpowiednią ilość środków pieniężnych zawierając umowy o wielocelowe linie kredytowe, które służą jako dodatkowe zabezpieczenie płynności. Do finansowania zakupów inwestycyjnych Grupa wykorzystuje środki własne, kredyty lub długoterminowe umowy leasingu finansowego zapewniając odpowiednią trwałość struktury finansowania dla tego rodzaju aktywów.

Zarządzanie płynnością wspomagane jest obowiązującym systemem raportowania prognoz przepływów pieniężnych.

Struktura zapadalności zobowiązań finansowych przedstawiona została w Nocie 7.13 Instrumenty Finansowe.

6.4. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych	81 723	106 748
Lokaty do 3 miesięcy	0	11 000
Razem	81 723	117 748

Spadek środków pieniężnych na koniec 2018 roku spowodowany jest zaangażowaniem środków w działalność operacyjną oraz inwestycyjną.

Środki pieniężne na dzień 31 grudnia 2018 roku nie uwzględniają środków pieniężnych na rachunkach powierniczych w kwocie 2 962 tys. PLN. Środki te są środkami należnymi Grupie i konsorcjantom. Grupa nie sprawuje nad tymi środkami pieniężnymi pełnej kontroli i nie może nimi swobodnie dysponować bez zgody konsorcjum, dlatego zdaniem Grupy te środki pieniężne nie spełniają definicji aktywa i nie są prezentowane w bilansie na dzień 31 grudnia 2018 roku. Na dzień 31 grudnia 2017 roku środki pieniężne na rachunkach powierniczych prowadzonych przez ZUE wynosiły 9 998 tys. PLN.

Omówienie pozycji rachunku przepływów pieniężnych

Na wielkość przepływów środków pieniężnych Grupy z działalności operacyjnej na poziomie (-) 22 180 tys. PLN miały głównie wpływ zmiany stanu należności, zobowiązań, wycen kontraktów, kaucji oraz zapasów w związku z realizacją kontraktów budowlanych.

Na przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej w wysokości (-) 17 467 tys. PLN miało w szczególności wpływ nabycie środków trwałych (specjalistyczne maszyny) ze środków własnych i udzielenie pożyczki.

Na przepływy z działalności finansowej na poziomie 3 591 tys. PLN miało wpływ zawarcie umów na leasing zwrotny na specjalistyczny sprzęt i środki transportu oraz spłata zobowiązań wynikających z umów leasingowych jak również korzystanie z linii kredytowych przez spółki zależne.

	Okres zakończony 31-12-2018		Okres zakończony 31-12-2017	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	-22 180	-5 198	18 863	4 444
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	-17 467	-4 094	34 717	8 179
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	3 591	842	1 848	435
Przepływy środków pieniężnych netto, razem	-36 056	-8 450	55 428	13 058
Środki pieniężne na początek okresu	117 748	28 231	62 717	14 177
Środki pieniężne na koniec okresu	81 723	19 005	117 748	28 231

W wyniku powyższych zmian stan środków pieniężnych w Grupie ZUE zmniejszył się o kwotę 36 025 tys. PLN w stosunku do końca 2017 roku.

7. Pozostałe noty do sprawozdania finansowego

7.1. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe	Grunty własne	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe razem	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	RAZEM
Wartość brutto 1 stycznia 2018 roku	0	26 162	46 839	67 387	2 271	142 659	3 202	3 705	149 566
Zwiększenie stanu	0	47	7 389	19 539	116	27 091	10 747	945	38 783
Korekta prezentacyjna	0	11	0	-11	0	0	0	0	0
Przekazanie na środki trwałe	0	0	0	0	0	0	13 647	4 650	18 297
Zbycie/Likwidacja	0	0	2 167	1 180	96	3 443	0	0	3 443
Stan na 31 grudnia 2018 roku	0	26 220	52 061	85 735	2 291	166 307	302	0	166 609

Umorzenie	Grunty własne	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe razem	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	RAZEM
Stan na 1 stycznia 2018 roku	0	7 768	21 513	23 408	1 854	54 543	0	0	54 543
Eliminacja wskutek zbycia składników majątku	0	0	1 668	938	95	2 701	0	0	2 701
Koszty amortyzacji	0	948	3 239	5 757	123	10 067	0	0	10 067
Stan na 31 grudnia 2018 roku	0	8 716	23 084	28 227	1 882	61 909	0	0	61 909
Wartość bilansowa									
Stan na 1 stycznia 2018 roku	0	18 394	25 326	43 979	417	88 116	3 202	3 705	95 023
Stan na 31 grudnia 2018 roku	0	17 504	28 977	57 508	409	104 398	302	0	104 700

Grupa nie dokonywała odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości w okresie sprawozdawczym.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość zobowiązań zaciągniętych w celu nabycia rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 523 tys. PLN. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość bilansowa brutto, w pełni zamortyzowanych, rzeczowych aktywów trwałych, a będących nadal w użytkowaniu wyniosła 14 229 tys. PLN.

Aktywa stanowiące zabezpieczenie

Rzeczowe aktywa trwałe, które stanowią zabezpieczenie umów bankowych zostały opisane w nocie 7.20. Zobowiązania Grupy wynikające z leasingu finansowego oraz zobowiązania z tytułu finansowania rzeczowych aktywów trwałych (ujęte w nocie 6.1) zostały zabezpieczone tytułem własności leasingodawcy do aktywów wynajmowanych w ramach leasingu (środki transportu, maszyny i urządzenia).

Dane porównawcze:

Rzeczowe aktywa trwałe	Grunty własne	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe razem	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	RAZEM
Wartość brutto 1 stycznia 2017 roku	0	26 124	47 520	51 151	2 151	126 946	518	2 967	130 431
Zwiększenie stanu	0	38	282	17 006	148	17 474	4 014	3 705	25 193
Przekazanie na środki trwałe	0	0	0	0	0	0	1 330	2 967	4 297
Zbycie/Likwidacja	0	0	963	770	28	1 761	0	0	1 761
Stan na 31 grudnia 2017 roku	0	26 162	46 839	67 387	2 271	142 659	3 202	3 705	149 566

Umorzenie	Grunty własne	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe razem	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	RAZEM
Stan na 1 stycznia 2017 roku	0	6 817	19 126	19 343	1 729	47 015	0	0	47 015
Eliminacja wskutek zbycia składników majątku	0	0	713	680	24	1 417	0	0	1 417
Koszty amortyzacji	0	951	3 100	4 745	149	8 945	0	0	8 945
Stan na 31 grudnia 2017 roku	0	7 768	21 513	23 408	1 854	54 543	0	0	54 543

Wartość bilansowa									
Stan na 1 stycznia 2017 roku	0	19 307	28 394	31 808	422	79 931	518	2 967	83 416
Stan na 31 grudnia 2017 roku	0	18 394	25 326	43 979	417	88 116	3 202	3 705	95 023

7.2. Nieruchomości inwestycyjne

Wartość brutto		Grunty własne	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	RAZEM
Stan na	1 stycznia 2018 roku	126	4 251	4 582	0	0	0	8 959
	Zwiększenie stanu	0	0	12	0	0	0	12
	Utrata wartości	0	0	0	0	0	0	0
	Zbycie/Likwidacja	0	0	0	0	0	0	0
Stan na	31 grudnia 2018 roku	126	4 251	4 594	0	0	0	8 971

Umorzenie		Grunty własne	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	RAZEM
Stan na	1 stycznia 2018 roku	0	1 490	1 878	0	0	0	3 368
	Eliminacja wskutek zbycia składników majątku	0	0	0	0	0	0	0
	Koszty amortyzacji	0	166	172	0	0	0	338
Stan na	31 grudnia 2018 roku	0	1 656	2 050	0	0	0	3 706

Wartość bilansowa		Grunty własne	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	RAZEM
Stan na	1 stycznia 2018 roku	126	2 761	2 704	0	0	0	5 591
Stan na	31 grudnia 2018 roku	126	2 595	2 544	0	0	0	5 265

Na dzień 31 grudnia 2018 nieruchomości inwestycyjne obejmowały nieruchomość położoną w Kościelisku (działki nr 2001 i 2491). W skład nieruchomości inwestycyjnej wchodzi budynek wraz z gruntem oraz PWUG.

Nieruchomość inwestycyjna Grupy stanowi jej własność i jest w użytkowaniu wieczystym.

W 2018 roku Grupa nie dokonywała odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości ze względu na zmianę wartości szacunkowych. Łączna wartość odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości na nieruchomość inwestycyjną utworzonych w poprzednich latach wynosi 1 770 tys. PLN.

Nieruchomość inwestycyjna została wyceniona wg modelu ceny nabycia, pomniejszonej o odpisy aktualizujące. Grupa w 2018 i 2017 roku nie otrzymywała przychodów z wynajmu nieruchomości inwestycyjnych. Koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnej wynosiły 528 tys. PLN (508 tys. PLN w 2017 roku).

Dane porównawcze:

Wartość brutto		Grunty własne	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	RAZEM
Stan na	1 stycznia 2017 roku	126	4 251	2 371	0	0	0	6 748
	Zwiększenie stanu	0	0	11	0	0	0	11
	Utrata wartości	0	0	-2 200	0	0	0	-2 200
	Zbycie/Likwidacja	0	0	0	0	0	0	0
Stan na	31 grudnia 2017 roku	126	4 251	4 582	0	0	0	8 959

Umorzenie		Grunty własne	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	RAZEM
Stan na	1 stycznia 2017 roku	0	1 324	1 707	0	0	0	3 031
	Eliminacja wskutek zbycia składników majątku	0	0	0	0	0	0	0
	Koszty amortyzacji	0	166	171	0	0	0	337
Stan na	31 grudnia 2017 roku	0	1 490	1 878	0	0	0	3 368

Wartość bilansowa		Grunty własne	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	RAZEM
Stan na	1 stycznia 2017 roku	126	2 927	664	0	0	0	3 717
Stan na	31 grudnia 2017 roku	126	2 761	2 704	0	0	0	5 591

7.3. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa nie posiadała aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

7.4. Wartości niematerialne

Struktura wartości niematerialnych

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	224	573
- oprogramowanie komputerowe	224	573
Inne wartości niematerialne, w tym:	8 392	8 514
- prawo użytkowania wieczystego	8 392	8 514
Razem	8 616	9 087

Tabela ruchu wartości niematerialnych

	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Inne WNIP - oprogramowanie	Razem
Wartość brutto			
Stan na 1 stycznia 2018 roku	9 341	4 539	13 880
Zwiększenie stanu	0	31	31
Zbycie/Likwidacja	0	4	4
Stan na 31 grudnia 2018 roku	9 341	4 566	13 907
Umorzenie i utrata wartości			
Stan na 1 stycznia 2018 roku	827	3 966	4 793
Koszty amortyzacji	122	380	502
Zbycie/Likwidacja	0	4	4
Stan na 31 grudnia 2018 roku	949	4 342	5 291
Wartość bilansowa			
Stan na 1 stycznia 2018 roku	8 514	573	9 087
Stan na 31 grudnia 2018 roku	8 392	224	8 616

Dane porównawcze:

	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Inne WNIP - oprogramowanie	Razem
Wartość brutto			
Stan na 1 stycznia 2017 roku	9 341	4 499	13 840
Zwiększenie stanu	0	43	43
Zbycie/Likwidacja	0	3	3
Stan na 31 grudnia 2017 roku	9 341	4 539	13 880
Umorzenie i utrata wartości			
Stan na 1 stycznia 2017 roku	706	3 539	4 245
Koszty amortyzacji	121	430	551
Zbycie/Likwidacja	0	3	3
Stan na 31 grudnia 2017 roku	827	3 966	4 793
Wartość bilansowa			
Stan na 1 stycznia 2017 roku	8 635	960	9 595
Stan na 31 grudnia 2017 roku	8 514	573	9 087

W 2018 i 2017 roku Grupa nie dokonała odpisów aktualizacyjnych z tytułu trwałej utraty wartości.

7.5. Wartość firmy

Wartość firmy PRK powstała na skutek zakupu 85% akcji Przedsiębiorstwa Robót Komunikacyjnych w Krakowie S.A (PRK) i objęcia kontroli w 2010 roku. Rozliczenie nabycia spółki PRK zostało przeprowadzone w oparciu o dane ze sprawozdania jednostkowego PRK na dzień 31 grudnia 2009 i została po raz pierwszy ujęta w Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej w 2010 roku.

Wartość firmy PRK w całości przypisana jest do segmentu działalności budowlanej.

Wartość firmy BPK Poznań powstała na skutek zakupu 830 udziałów BPK Poznań i objęcia kontroli w 2012 roku. Rozliczenie nabycia spółki BPK Poznań zostało przeprowadzone w oparciu o dane ze sprawozdania jednostkowego BPK Poznań na dzień 31 marca 2012 i została po raz pierwszy ujęta w Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej w 2012 roku.

Wartość firmy BPK Poznań w całości przypisana jest do segmentu działalności projektowej.

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Według kosztu		
Wartość firmy PRK	31 172	31 172
Wartość firmy BPK Poznań	1 474	1 474
Odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości (BPK Poznań)	-1 474	-1 474
Stan na koniec okresu sprawozdawczego	31 172	31 172

Roczny test utraty wartości

Test przeprowadzono w oparciu o model przepływów pieniężnych (FCFF) w pięcioletnim horyzoncie czasowym. Zgodnie z przyjętymi w Grupie zasadami wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne na potrzeby szacunku przyjęto wg wartości użytkowej.

Wartość odzyskiwalną ustalono metodą bieżącej wartości przyszłych (zdyskontowanych) przepływów pieniężnych. Stopa średnio ważonego kosztu kapitału uwzględniająca prognozowaną strukturę i koszt finansowania oraz ryzyka rynkowe przyjęto na poziomie 8,2 %.

Biorąc pod uwagę między innymi uwarunkowania zewnętrzne, mające wpływ na długotrwałe utrzymywanie się kapitalizacji Spółki na poziomie poniżej wartości bilansowej, na dzień 31 grudnia 2018 Grupa przeprowadziła testy na utratę wartości aktywów Spółki.

Wynik przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2018 roku zgodnie z MSR 36 Utrata wartości aktywów, testów na utratę wartości wskazał brak ryzyka utraty bilansowej wartości aktywów Spółki.

Wrażliwość na zmiany założeń

W przypadku oszacowania wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, kierownictwo jest przekonane, iż żadna racjonalnie możliwa zmiana jakiegokolwiek kluczowego założenia wyceny nie spowoduje, że wartość bilansowa tego ośrodka znacząco przekroczy jego wartość odzyskiwalną.

7.6. Inwestycje w jednostkach podporządkowanych

Na dzień bilansowy ZUE posiada 100% udziałów w Railway Technology International Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, która obecnie nie prowadzi działalności operacyjnej. Natomiast RTI posiada 100% udziałów spółki Railway Technology International Germany GmbH z siedzibą w Görlitz w Niemczech, której głównym przedmiotem działalności jest pozyskiwanie i realizacja projektów zagranicznych. Spółki te prowadzą działalność w ograniczonym zakresie.

Nazwa jednostki	Podstawowa działalność	Miejsce rejestracji i prowadzenia działalności	Udziały %		Wartość wg kosztu historycznego	
			Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Railway Technology International Sp. z o.o.	Działalność holdingowa	Kraków	100%	51%	176	118
Razem inwestycje w jednostkach podporządkowanych					176	118
Odpis na udziały RTI (narastająco)					176	118
Razem inwestycje w jednostkach podporządkowanych z uwzględnieniem odpisów					0	0

7.7. Pozostałe aktywa finansowe

Na dzień 31 grudnia 2018 i na dzień 31 grudnia 2017 Grupa nie posiadała pozostałych aktywów finansowych.

7.8. Pozostałe aktywa

	Obrotowe		Trwałe	
	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Rozliczenia międzyokresowe czynne	1 029	960	149	0
Inne należności	11	137	0	0
Razem	1 040	1 097	149	0

Na wartość krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych czynnych składają się głównie pozycje ubezpieczeń majątkowych oraz gwarancji usunięcia wad i usterek rozliczanych w czasie.

7.9. Pożyczki udzielone

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Pożyczki udzielone podmiotom powiązanym	80	66
Pożyczki udzielone innym podmiotom	3 080	279
Odpisy z tytułu utraty wartości	-347	-335
Razem	2 813	10

Pożyczki udzielone zawierają kapitał i odsetki naliczone na dzień bilansowy. W okresie sprawozdawczym Grupa udzieliła pożyczkę kontrahentowi w kwocie 3 200 tys. PLN. Kontrahent ten okresie sprawozdawczym dokonał częściowej spłaty kapitału wraz z odsetkami.

7.10. Zapasy

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Towary, materiały i surowce	47 987	27 405
Produkcja w toku	534	334
Wyroby gotowe	199	199
Razem	48 720	27 938

Wzrost zapasów jest efektem gromadzenia zapasów na realizowanych kontraktach. Zakupy materiałów strategicznych takich jak kruszywo, podkłady kolejowe, szyny czy rozjazdy są zabezpieczane przez podpisywanie długoterminowych umów ramowych. Zakup ww. materiałów, jest elementem strategii obniżającej ryzyko wzrostu cen w sytuacji ograniczonej podaży w okresie kumulacji realizacji robót kolejowych w najbliższych latach.

Na dzień 31 grudnia 2018 oraz 31 grudnia 2017 roku zabezpieczenia zobowiązań na zapasach wyniosły 4 000 tys. PLN.

7.11. Pozostałe zobowiązania finansowe

	Bieżące		Długoterminowe	
	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Zobowiązania finansowe wobec Skarbu Państwa	280	280	70	350
Zobowiązania z tytułu dywidend	36	36	0	0
Razem	316	316	70	350

W pozycji Zobowiązania finansowe wobec Skarbu Państwa mieści się zobowiązanie BPK Poznań z tytułu Umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania.

7.12. Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych

Począwszy od dnia 1 stycznia 2013 roku, w związku ze zmianami wprowadzonymi do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” Grupa ujmuje zyski i straty aktuarialne w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Odprawy emerytalno-rentowe wypłacane są pracownikom w przypadku odejścia na rentę lub emeryturę. Należna kwota odprawy jest iloczynem podstawy wymiaru odprawy z dnia nabycia uprawnienia do wypłaty i odpowiedniego współczynnika, rosnącego wraz ze stażem pracy danego pracownika.

Ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych:

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Odprawy emerytalno – rentowe, w tym:	1 123	990
– wartość bieżąca zobowiązania na dzień bilansowy	1 123	990
– zyski / (straty) aktuarialne nieujęte na dzień bilansowy	0	0
– koszty przeszłego zatrudnienia nieujęte na dzień bilansowy	0	0
Zobowiązania wobec pracowników	925	1 001
Pozostałe świadczenia pracownicze	23 401	17 419
– rezerwa na niewykorzystane urlopy	4 833	4 372
– rezerwa na premie	9 453	6 417
– wynagrodzenia	4 559	3 390
– świadczenia ZUS, inne	4 556	3 240
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych ogółem	25 449	19 410
w tym:		
– część długoterminowa	1 994	1 888
– część krótkoterminowa	23 455	17 522

Pozycja Zobowiązania wobec pracowników zawiera kwotę długoterminowego zobowiązania z tytułu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Główne założenia aktuarialne przyjęte do wyliczenia zobowiązań z tytułu odpraw emerytalno-rentowych:

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Stopa dyskonta	2,73%	3,27%
Przewidywany przyszły wzrost wynagrodzeń	2,5%	2,5%

Odprawy emerytalno-rentowe

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Wartość bieżąca zobowiązania na początek okresu	990	992
Koszty odsetek	30	28
Koszty bieżącego zatrudnienia	110	88
Koszty przeszłego zatrudnienia	-7	0
Wyłacone świadczenia	-92	-235
(Zyski) / straty aktuarialne	92	117
Wartość bieżąca zobowiązania na koniec okresu	1 123	990

Obciążenia w sprawozdaniu z całkowitych dochodów z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych przedstawiają się następująco:

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Koszty bieżącego zatrudnienia	110	88
Koszty odsetek	30	28
(Zyski) / straty aktuarialne do ujęcia w okresie	92	117
Koszty przeszłego zatrudnienia	-7	0
Koszty ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	225	233
Kwota ujęta w zysku lub stracie	133	114
Kwota ujęta w pozostałych całkowitych dochodach (bez podatku odroczonego)	92	119

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Zyski (straty) aktuarialne dotyczące programów określonych świadczeń	92	119
Podatek odroczonego	-17	-23
Kwota ujęta w pozostałych całkowitych dochodach	75	96

Rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe tworzona jest na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego.

Analiza wrażliwości rezerw

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości rezerw na świadczenia pracownicze wg stanu na 31 grudnia 2018 roku, na kluczowe parametry modelu aktuarialnego. Pierwszy wiersz tabeli pokazuje wyjściowe rezerwy. Pozostałe wiersze przedstawiają, jak zmiana danego parametru modelu aktuarialnego wpływa na kwoty rezerw.

PARAMETR / ŚWIADCZENIE	odprawa emerytalna	odprawa rentowa	razem
wyjściowe kwoty rezerw	1 056	67	1 123
współczynnik rotacji -1,0%	1 086	69	1 155
współczynnik rotacji +1,0%	1 030	64	1 094
prawdopodobieństwo przejścia na rentę -0,5	1 061	56	1 117
prawdopodobieństwo przejścia na rentę +0,5	1 052	79	1 131
techniczna stopa dyskontowa -1,00%	1 153	70	1 223
techniczna stopa dyskontowa +1,00%	973	63	1 036
wzrosty podstaw	0	0	0
wynagrodzenie w Firmie -1,0%	972	63	1 035
wynagrodzenie w Firmie +1,0%	1 152	70	1 222

7.13. Instrumenty finansowe

Poniżej przedstawiono wartości bilansowe wszystkich instrumentów finansowych Grupy, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Stan na 31 grudnia 2018 roku

Klasy instrumentów finansowych	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez:		Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
		Wynik finansowy	Inne całkowite dochody		
Kaucje z tytułu umów o budowę (przed dyskontem)	14 100	0	0	0	21 177
Należności z tytułu dostaw i usług	192 693	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania finansowe	0	0	0	0	386
Pożyczki udzielone	2 813	0	0	0	0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	81 723	0	0	0	0
Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	0	0	0	0	35 723
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0	0	0	0	188 156
Razem	291 329	0	0	0	245 442

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym Grupa dokonała klasyfikacji instrumentów finansowych zgodnie z MSSF 9 obowiązującym od dnia 1 stycznia 2018 roku przyjmując metodę retrospektywną zmodyfikowaną, bez przekształcania danych porównawczych.

Stan na 31 grudnia 2017 roku

Klasy instrumentów finansowych	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
Należności z tytułu dostaw i usług	0	0	116 820	0	0
Należności budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	0	0	438	0	0
Dłużne instrumenty finansowe - obligacje bankowe	0	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania finansowe	0	0	0	0	666
Pożyczki udzielone	0	0	10	0	0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	0	117 748	0	0	0
Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	0	0	0	0	26 132
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0	0	0	0	96 216
Zobowiązania budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	0	0	0	0	16 965
Razem	0	117 748	132 042	0	154 049

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wycenianych według zamortyzowanego kosztu (przed dyskontem)

	Stan na 31-12-2018
Struktura wiekowa	
– poniżej 1 roku	217 633
– od 1 do 3 lat	20 529
– od 3 do 5 lat	2 217
– powyżej 5 lat	5 063
Razem	245 442
	Stan na 31-12-2017
Struktura wiekowa	
– poniżej 1 roku	135 104
– od 1 do 3 lat	14 828
– od 3 do 5 lat	2 382
– powyżej 5 lat	1 735
Razem	154 049

Instrumenty pochodne

W 2018 i 2017 roku Grupa nie zawierała transakcji na instrumentach pochodnych.

7.14. Transakcje z jednostkami powiązаныmi

Transakcje handlowe

W roku obrotowym wystąpiły następujące transakcje handlowe pomiędzy stronami powiązаныmi:

	Należności		Zobowiązania	
	Stan na		Stan na	
	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2017
RTI	0	0	0	0
RTI Germany	0	0	0	0
Wiesław Nowak	0	0	0	0
Ogółem	0	0	0	0
	Przychody		Zakupy	
	Okres zakończony		Okres zakończony	
	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2017
RTI	3	3	0	0
RTI Germany	0	0	0	0
Wiesław Nowak	0	0	0	468
Ogółem	3	3	0	468
	Pożyczki udzielone		Przychody finansowe z tytułu odsetek od pożyczek	
	Stan na		Okres zakończony	
	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2017
RTI	21	10	1	0
RTI Germany	59	56	1	1
Wiesław Nowak	0	0	0	0
Ogółem	80	66	2	1

W okresie sprawozdawczym ZUE oraz jednostki zależne nie zawierały transakcji z podmiotami powiązаныmi na warunkach innych niż rynkowe.

W okresie sprawozdawczym ZUE dokonywała transakcji sprzedaży do RTI w zakresie wynajmu pomieszczeń na podstawie umowy najmu lokalu użytkowego zawartej w dniu 31 grudnia 2015 roku.

W dniu 10 kwietnia 2018 roku, pomiędzy Wiesławem Nowakiem a ZUE została zawarta umowa sprzedaży, na mocy której Wiesław Nowak sprzedał posiadane w spółce RTI udziały za kwotę 58 tys. PLN.

W dniu 13 kwietnia 2018 roku, pomiędzy ZUE a RTI została zawarta umowa pożyczki, na mocy której RTI otrzymała pożyczkę o charakterze celowym w kwocie 10 tys. PLN z terminem spłaty do dnia 20 grudnia 2018 roku. Wypłata pożyczki nastąpiła w dniu 20 kwietnia 2018 roku.

W dniu 19 czerwca 2018 roku, pomiędzy ZUE a RTI Germany został zawarty aneks do umowy pożyczki z dnia 31 maja 2016 roku, wydłużający termin spłaty pożyczki wraz z oprocentowaniem do dnia 20 czerwca 2019 roku.

W dniu 20 grudnia 2018 roku, pomiędzy ZUE z RTI został zawarty aneks obejmujący swoją treścią: umowę pożyczki z dnia 26 maja 2017 roku, umowę pożyczki z dnia 07 grudnia 2017 roku oraz umowę pożyczki z dnia 13 kwietnia 2018 roku. Przedmiotowy aneks wydłuża termin spłaty każdej z w/w pożyczek na dzień 20 grudnia 2019 roku.

W dniu 7 stycznia 2019 roku, pomiędzy ZUE a RTI Germany została zawarta umowa pożyczki, na mocy której RTI Germany otrzymała pożyczkę o charakterze celowym w kwocie 4 tys. EUR z terminem spłaty do dnia 20 grudnia 2019 roku. Wypłata pożyczki nastąpiła w dniu 11 stycznia 2019 roku.

7.15. Wskazanie postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej według stanu na dzień sporządzenia niniejszego raportu

Toczące się postępowania sądowe są związane z działalnością operacyjną spółek.

Poniżej wskazuje się istotne postępowania toczące się przed sądem lub innym organem, dotyczące zobowiązań oraz wierzycelności Grupy.

Istotnymi, toczącymi się postępowaniami sądowymi w grupie zobowiązań są:

Sprawy sądowe dotyczące zadania „Budowa zajezdni tramwajowej w Poznaniu”:

W dniu 7 lutego 2019 r. Spółka otrzymała pozew o zapłatę datowany na dzień 7 stycznia 2019 r. złożony przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Poznaniu sp. z o.o. (MPK, Zamawiający, Powód) w Sądzie Okręgowym w Poznaniu przeciwko ZUE S.A. oraz Elektrobudowie S.A. w Katowicach. Zgodnie z treścią ww. pozwu MPK domaga się solidarnie od ZUE i od Elektrobudowy łącznej kwoty ok. 20,2 mln PLN z tytułu kar umownych wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie i kosztami procesu.

Przedmiotowe roszczenie Powód wywodzi z zawartej w dniu 13 lipca 2011 r. między MPK i Konsorcjum w składzie: ZUE, Elektrobudowa umowy pn. „Budowa zajezdni tramwajowej FRANOWO w Poznaniu” (Umowa, Kontrakt), o zawarciu której Spółka informowała raportem bieżącym nr 39/2011. Prace objęte Umową zostały zrealizowane i zakończone przez Konsorcjum w czerwcu 2015 roku.

W opinii Spółki roszczenia dochodzone Pozwem są bezzasadne, m.in. z uwagi na brak zawinienia po stronie Spółki, czy też brak należytego współdziałania Powoda z Pozwanym w toku realizacji Kontraktu. Mając to na uwadze, Spółka wniosła odpowiedź na pozew, w której zakwestionowała żądania Powoda tak co do zasady jak i wysokości. Sąd za zgodą wszystkich Stron skierował sprawę do mediacji.

Spółka informuje również, iż z dalece posuniętej ostrożności procesowej posiada założoną na przedmiotowy spór prawny rezerwę finansową, o której Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 7/2017 z dnia 6 lutego 2017 roku.

Największymi, toczącymi się postępowaniami sądowymi w grupie wierzycelności są:

Sprawy sądowe dotyczące zadania „Modernizacja linii kolejowej nr 8, budowa łącznicy lotniska Okęcie”:

W dniu 14 sierpnia 2014 roku Powód (BILFINGER INFRASTRUCTURE S.A., ZUE S.A., Przedsiębiorstwo Budowy Kopalń PEBEKA S.A., Przedsiębiorstwo Napraw i Utrzymania Infrastruktury Kolejowej w Krakowie Sp. z o.o., Kolejowe Zakłady Automatyki Katowice S.A.) złożył przeciwko Pozwanemu (PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.) pozew o zapłatę kwoty 72 835 010,99 PLN, z czego na rzecz ZUE S.A. kwoty 18 521 943,30 PLN wraz z odsetkami liczonymi od dnia 18 sierpnia 2012 roku do dnia zapłaty, tytułem kar umownych za opóźnienie w przekazaniu Placu Budowy. Pozew dotyczy umowy z dnia 27 października 2009 roku zawartej pomiędzy Powodem (jako Wykonawcą) a Pozwanym (jako Zamawiającym) na wykonanie robót budowlanych modernizacji linii kolejowej Nr 8. Etap I: odc. Warszawa Zachodnia – Warszawa Okęcie i budowy łącznicy Warszawa Służewiec – Lotnisko Okęcie. Faza 3 roboty budowlane na łącznicy, w ramach projektu nr POIiŚ 7.1-18: „Modernizacja linii kolejowej nr 8, budowa łącznicy lotniska Okęcie”.

Pozwany zakwestionował roszczenia Powodów objęte pozwem w całości, zarówno co do zasady, jak i co do wysokości oraz wniósł o oddalenie powództwa w całości. Na wypadek nieuwzględnienia przedstawionej argumentacji na rzecz oddalenia powództwa w całości Pozwany zgłosił zarzut miarkowania kary umownej dochodzonej przez Powodów. W dniu 11 grudnia 2017 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok zasądając od PKP PLK S.A. na rzecz ZUE S.A. 1.852.194,33 PLN wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 sierpnia 2012 roku do dnia zapłaty, oddalając przy tym powództwo w pozostałym zakresie. Od powyższego wyroku ZUE S.A. wniosła apelację co do oddalenia powództwa ponad kwotę 1.852.194,33 zł, żądając uwzględnienia powództwa w całości. Wyrok został zaskarżony również przez Pozwanego, który żąda oddalenia powództwa w całości.

Ponadto, w dniu 29 września 2016 roku Powód (PORR Polska Infrastructure, tj. dawny BILFINGER INFRASTRUCTURE S.A., ZUE S.A., Przedsiębiorstwo Budowy Kopalń PEBEKA S.A., Przedsiębiorstwo Napraw i Utrzymania Infrastruktury Kolejowej w Krakowie Sp. z o.o., Kolejowe Zakłady Automatyki Katowice S.A.) złożył przeciwko Pozwanemu (PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.) pozew o zapłatę kwoty 11.506.921,00 PLN, z czego na rzecz ZUE S.A. kwoty 2.926.209,77 PLN wraz z odsetkami liczonymi ustawowymi, tytułem zapłaty za wykonane na rzecz Pozwanego roboty dodatkowe oraz koszty poniesione w przedłużonym czasie na ukończenie zadania.

Pozew dotyczy umowy z dnia 27 października 2009 roku zawartej pomiędzy Powodem (jako Wykonawcą) o Pozwanym (jako Zamawiającym) na wykonanie robót budowlanych modernizacji linii kolejowej Nr 8. Etap I: odc. Warszawa Zachodnia – Warszawa Okęcie i budowy łącznicy Warszawa Służewiec – Lotnisko Okęcie. Faza 3 roboty budowlane na łącznicy, w ramach projektu nr POIiŚ 7.1-18: „Modernizacja linii kolejowej nr 8, budowa łącznicy lotniska Okęcie”.

Sprawa sądowa dotycząca zadania: „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica państwa na odcinku Biadoliny – Tarnów w km 61,300 – 80,200 w ramach Projektu „Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III”

W dniu 30 grudnia 2016 roku konsorcjum w składzie: 1) OHL ŽS, a.s. (Lider); 2) Swietelsky Baugesellschaft m.b.H; 3) ZUE S.A. (dalej: Konsorcjum, Wykonawca), złożyło przeciwko PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. z siedzibą w Warszawie (Zamawiający) pozew obejmujący roszczenia wynikające z realizacji kontraktu budowlanego pn. Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica państwa na odcinku Biadoliny – Tarnów w km 61,300 – 80,200 w ramach Projektu „Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III (Kontrakt). Wartość przedmiotu sporu wynosi 39,3 mln PLN (dalej: Kwota). Na ww. Kwotę składają się: 1) kwota 1,2 mln PLN odpowiadająca kosztom związanym z koniecznością przedłużenia ważności zabezpieczenia wykonania kontraktu i ubezpieczenia zapewnionego przez Wykonawcę; 2) kwota 38,1 mln PLN odpowiadająca kosztom stałym związanym z kontynuowaniem robót w przedłużonym czasie względem pierwotnie uzgodnionego terminu realizacji prac objętych kontraktem. Łączny udział Spółki w ww. kwocie wynosi ok. 15,7 mln PLN. W dniu 11 marca 2019 roku ogłoszony został wyrok częściowy (rozstrzygający niektóre z żądań pozwu), na mocy którego Sąd zasądził od PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. na rzecz ZUE S.A. kwotę 347.126,79 PLN wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 21 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty oraz oddalił powództwo w części żądania zapłaty na rzecz ZUE S.A. kwoty 283.213,65 PLN wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 grudnia 2016 roku.

7.16. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe.

Grupa na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku nie rozpoznała istotnych i policzalnych ryzyk podatkowych.

7.17. Wynagrodzenia członków naczelnego kierownictwa

Wynagrodzenia Członków Zarządu i pozostałych członków naczelnego kierownictwa w roku obrotowym przedstawiały się następująco:

	Okres	Wynagrodzenie	Okres	Wynagrodzenie
Zarząd				
Wiesław Nowak	01.2018-12.2018	1 334	01.2017-12.2017	1 190
Anna Mroczek	01.2018-12.2018	637	01.2017-12.2017	520
Jerzy Czeremuga	01.2018-12.2018	568	01.2017-12.2017	437
Maciej Nowak	01.2018-12.2018	618	01.2017-12.2017	518
Marcin Wiśniewski	01.2018-12.2018	544	01.2017-12.2017	462
Prokurenci				
Barbara Nowak	01.2018-12.2018	nie dotyczy	01.2017-5.06.2017	125
Magdalena Lis	01.2018-12.2018	410	6.06.2017-12.2017	132
Rada Nadzorcza				
Mariusz Szubra	01.2018-12.2018	12	01.2017-12.2017	12
Magdalena Lis	01.2018-12.2018	nie dotyczy	01.2017-5.06.2017	94
Barbara Nowak	01.2018-12.2018	204	6.06.2017-12.2017	144
Bogusław Lipiński	01.2018-12.2018	12	01.2017-12.2017	49
Piotr Korzeniowski	01.2018-12.2018	12	01.2017-12.2017	12
Michał Lis	01.2018-12.2018	154	01.2017-12.2017	116
Razem		4 505		3 811

Wynagrodzenia Członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza, natomiast płace kadry kierowniczej najwyższego szczebla określa Prezes Zarządu będący jednocześnie głównym akcjonariuszem Spółki, w zależności od wyników uzyskanych przez poszczególne osoby oraz od trendów rynkowych.

Wynagrodzenia Pani Barbary Nowak oraz Pana Michała Lisa są wynagrodzeniami z tytułu umowy o pracę powiększonymi o wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej.

Na dzień bilansowy w ZUE SA nie występują zobowiązania wynikające z emerytur i świadczeń o podobnym charakterze dla byłych osób zarządzających i nadzorujących.

7.18. Umowy leasingu operacyjnego

Grupa, jako leasingobiorca

Leasing operacyjny dotyczy prawa wieczystego użytkowania nieruchomości:

- niezabudowanej położonej w Krakowie obręb 25 stanowiącej działki nr 121/1, 121/3, 121/4, 122/1, 122/2, 137/2, 162/1, 162/5 – KW nr KR1P/00204399/8 i KR1P/00199773/5.
- zabudowanej położonej w Krakowie obręb 4 stanowiącej działki nr 527/26 – KW nr 185225,
- niezabudowanej położonej w Kościelisku stanowiącej działki nr 2001, 2491 – KW nr 10662 i 10740.

Warunki leasingu

Dla nieruchomości gruntowej położonej w Krakowie w obrębie 25 oznaczonej jako działki nr 121/1, 121/3, 121/4, 122/1, 122/2, 137/2, 162/1, 162/5 została ustalona roczna opłata za użytkowanie wieczyste w wysokości 163 tys. PLN. Prawo użytkowania wieczystego do 2089 roku.

Dla nieruchomości gruntowej położonej w Krakowie w obrębie 4 oznaczonej jako działki nr 527/26 została ustalona roczna opłata za użytkowanie wieczyste w wysokości 95 tys. PLN. Prawo użytkowania wieczystego do 2089 roku.

Dla nieruchomości gruntowej położonej w Kościelisku oznaczonej jako działki nr 2001 i 2491 została ustalona roczna opłata za użytkowanie wieczyste w wysokości 84 tys. PLN. Prawo użytkowania wieczystego do 2089 roku.

Dla nieruchomości gruntowej położonej w Poznaniu oznaczonej jako działkę nr 2/1 została ustalona roczna opłata za użytkowanie wieczyste w wysokości 23 tys. PLN. Prawo użytkowania wieczystego do 2089 roku.

Płatności ujęte w kosztach

	Okres zakończony 31-12-2018	Okres zakończony 31-12-2017
Minimalne opłaty za prawo wieczystego użytkowania gruntu	366	366
Razem	366	366

Zobowiązania z tytułu opłat za wieczyste użytkowanie gruntu

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
Do 1 roku	366	366
Od 1 roku do 5 lat	1 464	1 464
Ponad 5 lat	24 150	24 516
Razem	25 980	26 346

7.19. Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na 31 grudnia 2017 roku nie było umów zawartych w związku z realizacją nakładów inwestycyjnych.

7.20. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Aktywa warunkowe

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
gwarancje	74 700	36 949
poręczenia	55	54
weksle	2 140	5 066
Razem aktywa warunkowe	76 895	42 069

Aktywa warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń obejmują wystawione przez banki i towarzystwa ubezpieczeniowe na rzecz Grupy gwarancje, które stanowią zabezpieczenie roszczeń Grupy w stosunku do tych podmiotów z tytułu podwykonawstwa usług budowlanych oraz na zabezpieczenie zwrotu otrzymanych zaliczek.

Zobowiązania warunkowe

	Stan na 31-12-2018	Stan na 31-12-2017
gwarancje	597 356	485 785
poręczenia	24 951	17 044
weksle	364 811	339 382
hipoteki	54 259	54 259
zastawy	23 927	17 048
Razem	1 065 304	913 518

Zobowiązania warunkowe z tytułu gwarancji na rzecz innych jednostek to przede wszystkim gwarancje wadialne, należytego wykonania i usunięcia wad i usterek, płatności, zwrotu zaliczki, wystawione przez towarzystwa ubezpieczeniowe i banki na rzecz kontrahentów Grupy na zabezpieczenie ich roszczeń w stosunku do Grupy, głównie z tytułu umów budowlanych oraz handlowych. Towarzystwom ubezpieczeniowym i bankom przysługuje roszczenie zwrotne z tego tytułu wobec Grupy.

Zobowiązania warunkowe z tytułu poręczeń stanowią zabezpieczenie kredytów i gwarancji, które ZUE jako Jednostka Dominująca w Grupie poręczyła za spółki z Grupy na rzecz banków i towarzystw ubezpieczeniowych.

Wystawione weksle własne stanowią zabezpieczenie spłaty zobowiązań wobec banków oraz wobec strategicznych klientów.

Hipoteki stanowią dodatkowe zabezpieczenie umów kredytowych zawartych z mBank SA oraz umowy ubezpieczeniowej zawartej z PZU SA.

Zastawy Rejestrowe ustanowione zostały w związku z podpisaniem Aneksów z Bankami BGŻ BNP PARIBAS oraz PEKAO zwiększających przyznane limity gwarancyjne oraz umowę o limit gwarancyjny z BGK. Przedmiotami zastawów rejestrowych są m.in. wagony, palownica i pociąg sieciowy. Ponadto zastaw rejestrowy ustanowiony jest do umowy o kredyt z mBank zawartej przez jedną ze spółek zależnych. Przedmiotem tego zastawu są zapasy.

7.21. Działalność zaniechana

W okresie sprawozdawczym 2018 roku oraz w okresie porównywalnym nie wystąpiła działalność zaniechana w rozumieniu MSSF 5.

8. Pozostałe noty objaśniające

8.1. Platforma zastosowanych Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej

8.1.1. Oświadczenie o zgodności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ZUE obejmujące rok zakończony 31 grudnia 2018 roku oraz dane porównywalne za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku, zostały sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską (UE).

8.1.2. Standardy i interpretacje zastosowane po raz pierwszy w okresie sprawozdawczym

Następujące zmiany do istniejących standardów wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE wchodzi w życie po raz pierwszy w roku 2018:

- **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - zatwierdzony w UE w dniu 22 listopada 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** oraz zmiany do MSSF 15 „Data wejścia w życie MSSF 15” - zatwierdzony w UE w dniu 22 września 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).
- **Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”** – Zastosowanie **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** wraz z **MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”** (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie lub w momencie zastosowania MSSF 9 „Instrumenty finansowe” po raz pierwszy),
- **Wyjaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 2 „Płatności na bazie akcji”** – Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** będące częścią „Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy”** będące częścią „Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe”** (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne”** – Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnej (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).

Wpływ standardów MSSF 9 i MSSF 15 został opisany w punkcie 8.1.5

Pozostałe nowe standardy oraz zmiany do standardów wskazane powyżej nie mają istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

8.1.3. Standardy i Interpretacje opublikowane i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupa nie zastosowała następujących standardów, zmian standardów i interpretacji, które zostały opublikowane i zatwierdzone do stosowania w UE, ale które nie weszły jeszcze w życie:

- **MSSF 16 „Leasing”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),

- **Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** – „Opcja przedpłaty z ujemną kompensatą” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Interpretacja KIMSF 23 „Niepewność związana z ujmowaniem podatku dochodowego”** (mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 28 „Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 19 „Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu”** (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2015-2017** (mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie).

Grupa postanowiła nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania powyższych nowych standardów oraz zmian do istniejących standardów.

Zdaniem Grupy, za wyjątkiem MSSF 16, pozostałe zmiany do standardów oraz interpretacje wskazane powyżej nie będą miały istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy. Wpływ standardu MSSF 16 został opisany w punkcie 8.1.6.

8.1.4. Standardy i Interpretacje przyjęte przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone przez UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych standardów, zmian do standardów i interpretacji, które według stanu na dzień 27 marca 2019 roku nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania:

- **MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do Odniesień do założeń Konceptyjnych zawartych w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej** (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 „Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem”** (termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony),
- **MSSF 14 „Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe”** (mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiana do MSSF 3 „Połączenia jednostek”** (mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 1 i MSR 8: „Definicja istotności”** (mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie).

8.1.5. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

Grupa zastosowała od 1 stycznia 2018 MSSF 15, który zastąpił MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” oraz MSR 18 „Przychody”. Ujęcie przychodu zgodnie z MSSF 15 przedstawia transakcję przeniesienia towarów lub usług na klienta (Zamawiającego) w kwocie odzwierciedlającej wartość wynagrodzenia, którego podmiot spodziewa się w zamian za towary lub usługi.

Przychody z umów budowlanych

Standard MSSF 15 wprowadził pięcioetapowy model ujmowania przychodów:

1. Identyfikacja umowy
2. Identyfikacja zobowiązań do wykonania
3. Ustalenie ceny transakcyjnej
4. Przypisanie ceny transakcyjnej
5. Ujęcie przychodu

Od 1 stycznia 2018 roku Grupa rozpoznaje przychody z tytułu wykonania niezakończonych usług budowlanej zgodnie z pięcioletnim modelem i stosuje metodę opartą na nakładach zgodnie z metodą retrospektywną zmodyfikowaną.

Uznaje się, że w przypadku świadczenia przez Grupę usług budowlanych zasadniczo powstaje jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia. Tym samym kwestia przypisania ceny transakcyjnej do zobowiązania do wykonania świadczenia nie wymaga szacowania.

Z uwagi na charakter prowadzonej działalności, kategorii uzyskiwanych przychodów oraz zapisy umów z klientami, retrospektywne zastosowanie MSSF 15 nie miało wpływu na wartość kapitałów własnych Grupy na moment pierwotnej implementacji jego zapisów, tj. 1 stycznia 2018 roku.

Grupa rozpoznaje przychody z działalności budowlanej i projektowej jako przychody z tytułu umów o budowę.

Metoda oparte na nakładach

W metodzie opartej na nakładach, pomiar stopnia spełnienia zobowiązania dokonywany jest na podstawie nakładów (kosztów) poniesionych przez Grupę w stosunku do całkowitych oczekiwanych nakładów (kosztów).

Metoda zysku zerowego

W przypadku, gdy Grupa nie jest w stanie dokonać racjonalnego pomiaru wyników spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, ale oczekuje, że odzyska koszty poniesione podczas spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, Grupa stosuje metodę zysku zerowego i ujmuje przychody wyłącznie do wysokości kosztów poniesionych do momentu, w którym można dokonać racjonalnego pomiaru wyników spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia.

Ujmowanie przewidywanych strat

W przypadku przewidywań, że umowa rodzi obciążenie tj. łączne koszty związane z realizacją kontraktu przekroczą łączne przychody, zgodnie z MSR 37, Grupa tworzy Rezerwę na stratę.

Praktyczne zastosowanie metod pomiaru stopnia spełnienia zobowiązania

Wybór metody opartej na nakładach został dokonany w oparciu o specyfikę działalności Grupy.

Poszczególne etapy wyceny kontraktów są następujące:

- a) ustalenie zmiany statusu kontraktów - kontrakty rozpoczęte, kontrakty zakończone,
- b) ustalenie korekt przychodu planowanego,
- c) aktualizacja dwa razy do roku budżetu przychodów,
- d) aktualizacja dwa razy do roku budżetu kosztów,
- e) ustalenie wartości zafakturowanych przychodów,
- f) ustalenie wartości poniesionych kosztów bezpośrednich i pośrednich związanych z realizacją budowy,
- g) przypisanie wartości poniesionych kosztów ogólnych (kosztów ogólnych jednostki i kosztów ogólnobudowlanych) budowy,
- h) przeliczenie zaawansowania kontraktu i rozpoznanie przychodów według metody opartej na nakładach,
- i) ustalenie wyceny długoterminowych kontraktów budowlanych wynikających z niedofakturowania lub prefakturowania z tytułu realizowanych kontraktów.

W metodzie opartej na nakładach procentowy stopień zaawansowania ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do szacowanych (budżetowanych) kosztów niezbędnych do zrealizowania umowy. Budżety kontraktów tworzone są dla każdej umowy budowlanej. Budżety aktualizowane są dwa razy w roku w oparciu o zamknięcie miesiąca kwietnia i października. Budżety kontraktów stanowią podstawę do oceny stanu zaawansowania realizacji umowy, poprzez ustalenie proporcji kosztów umowy poniesionych z tytułu prac wykonanych do danego momentu w stosunku do szacunkowych łącznych kosztów umowy. Kontrakty, których umowy są podpisane, ale ich budżety nie są zatwierdzone, wyceniane są metodą zysku zerowego.

Prezentacja w sprawozdaniu

Grupa prezentuje w aktywach „Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych” kwoty należne od odbiorców (zamawiających) z tytułu prac wynikających z umowy, w odniesieniu do wszystkich umów w trakcie realizacji, w przypadku, których rozpoznane przychody przewyższają należności wynikające z faktur częściowych.

Grupa prezentuje w zobowiązaniach „Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych” kwoty należne dostawcom z tytułu prac wynikających z umowy, w odniesieniu do wszystkich umów w trakcie realizacji, w przypadku których kwoty zafakturowane za pracę wykonaną w ramach umowy przewyższają rozpoznane przychody.

Grupa ujmuje w nocie Kontrakty budowlane dane finansowe dotyczące kontraktów długoterminowych wycenianych metodą opartą na nakładach.

Szczegółowa prezentacja została ujęta w punkcie Porównywalność danych finansowych.

Implementacja MSSF 15 wpłynęła na ujęcie księgowe niezainstalowanych materiałów, nad którymi kontrola jest przekazana do klienta i których transfer nie powinien być traktowany jako wypełnienie zobowiązania wynikającego z kontraktu. Zgodnie ze standardem Grupa rozpoznaje przychody do wartości poniesionych kosztów a marża związana z tymi materiałami jest przeniesiona na inne usługi i materiały. Przychody i koszty za rok 2018 byłyby niższe o 278 milionów złotych gdyby Grupa raportowała zgodnie MSR 18 w związku z różnym momentem rozpoznania przychodów i kosztów dotyczących niezainstalowanych materiałów. Tym samym nie miałyby istotnego wpływu na wynik finansowy Grupy.

MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

Grupa zastosowała od 1 stycznia 2018 roku MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, który zastępuje MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”.

Standard wprowadza zmiany w zakresie klasyfikacji i wyceny, utraty wartości aktywów finansowych oraz rachunkowości zabezpieczeń.

Grupa zastosowała standard w sposób retrospektywny zmodyfikowany, bez przekształcania danych porównawczych.

Klasyfikacja i wycena

Właściwa klasyfikacja aktywów finansowych jest uzależniona od modelu biznesowego jednostki w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych dla składnika aktywów finansowych.

Składnik aktywów finansowych wycenia się w zamortyzowanym koszcie, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy,
- b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Składnik aktywów finansowych wyceniany jest w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych, oraz
- b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez wynik finansowy, chyba że jest wyceniany w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Grupa zalicza do kategorii aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie:

- Należności z tytułu dostaw i usług,
- Kaucje z tytułu dostaw i usług,
- Pożyczki udzielone,
- Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

Poniżej przedstawiono zmiany w klasyfikacji aktywów finansowych wynikających z wdrożenia MSSF 9:

Aktywa finansowe	Kategorie aktywów finansowych	
	MSR 39	MSSF 9
Kaucje z tytułu umów o budowę (przed dyskontem)	Pożyczki i należności	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu
Należności z tytułu dostaw i usług	Pożyczki i należności	
Pożyczki udzielone	Pożyczki i należności	
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Wyceniane w wartości godziwej przez RZIS	

Zgodnie z MSSF 9 w momencie początkowego ujęcia instrumenty finansowe wycenia się wg wartości godziwej. Wartość godziwą instrumentu finansowego w momencie początkowego ujęcia stanowi zwykle cena transakcyjna (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty). Biorąc pod uwagę zróżnicowanie instrumentów finansowych wynikające z klasyfikacji, w przypadku aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych nie zaliczanych do kategorii instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, wartość początkowa uwzględnia koszty transakcyjne, które bezpośrednio można przypisać do nabycia lub emisji tych aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych.

Należności (w tym wycena kontraktów) objętych zakresem MSSF 15, które nie zawierają istotnego składnika finansowania ujmowane są początkowo według ich ceny transakcyjnej.

Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmienionym kształcie.

Utrata wartości

MSSF 9 wprowadza nowy model w zakresie ustalania odpisów aktualizujących – model oczekiwanych strat kredytowych. Model ten bazuje na kalkulacji strat oczekiwanych w odróżnieniu od aktualnie stosowanego modelu wynikającego z MSR 39, który opierał się na koncepcji strat poniesionych. Oczekiwane straty kredytowe są to straty kredytowe ważone prawdopodobieństwem wystąpienia niewykonania zobowiązania.

Grupa tworzy odpisy aktualizujące w oparciu o oczekiwane straty kredytowe mogące się pojawić na przestrzeni całego życia danego instrumentu w kwocie równej 12 miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym.

Natomiast jeżeli na dzień sprawozdawczy ryzyko kredytowe związane z instrumentem znacząco wzrosło, to Grupa wycenia odpis w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia.

Najistotniejszą pozycją aktywów finansowych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy, która podlega zasadom kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych są należności z tytułu dostaw i usług.

Grupa zastosowała uproszczony model wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości dla należności z tytułu dostaw i usług w oparciu o dane historyczne dotyczące strat kredytowych, skorygowane w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczący przyszłości.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług Grupa wycenia odpis w wysokości oczekiwanych strat kredytowych dla całego oczekiwanego okresu życia danego składnika aktywów finansowych.

Wprowadzenie przez Grupę nowego modelu utraty wartości spowodowało zmianę wysokości odpisów aktualizujących wartość należności Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku w porównaniu do poziomu wynikającego z dotychczasowej polityki w tym zakresie. Wpływ zmiany został przedstawiony w nocie 4.1. Tym samym od 2018 roku Grupa prezentuje dwie pozycje odpisów aktualizujących:

- Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług w związku ze wzrostem ryzyka kredytowego,
- Odpis aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług - początkowy na oczekiwane straty kredytowe.

Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

8.1.6. Wdrożenie MSSF16

Zastosowanie MSSF 16 po raz pierwszy

W styczniu 2016 Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 16 Leasing („MSSF 16”), który zastąpił MSR 17 Leasing, KIMSF 4 Ustalenie, czy umowa zawiera leasing, SKI 15 Leasing operacyjny - specjalne oferty promocyjne oraz SKI 27 Ocena istoty transakcji wykorzystujących formy leasingu. MSSF 16 określa zasady ujmowania dotyczące leasingu w zakresie wyceny, prezentacji i ujawniania informacji.

MSSF 16 wprowadza jednolity model rachunkowości leasingobiorcy poprzez eliminację rozróżnienia pomiędzy leasingiem operacyjnym, a finansowym i wymaga, aby leasingobiorca ujmował aktywa z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązania wynikające z każdej umowy leasingu, z wyjątkiem umów krótkoterminowych oraz umów leasingu gdzie bazowy składnik aktywów ma niską wartość.

Wpływ zastosowania MSSF 16 na sprawozdanie finansowe Grupy został przedstawiony poniżej.

Zastosowanie podejścia zmodyfikowanego retrospektywnego wdrożenia MSSF 16

Grupa zamierza zastosować MSSF 16 stosując podejście retrospektywnie z łącznym efektem pierwszego zastosowania niniejszego standardu ujętym w dniu pierwszego zastosowania (podejście zmodyfikowane). Data pierwszego zastosowania MSSF 16 dla Grupy to 1 stycznia 2019 roku, a w związku z zastosowaniem podejścia zmodyfikowanego dane porównawcze nie podlegają przekształceniu. Zamiast tego Grupa zamierza ująć łączny efekt pierwszego zastosowania niniejszego standardu jako korektę bilansu otwarcia w dniu pierwszego zastosowania.

Zmiana definicji leasingu dotyczy głównie pojęcia kontroli. MSSF 16 określa, czy umowa zawiera leasing na podstawie tego, czy klient ma prawo kontrolować użytkowanie zidentyfikowanego składnika aktywów przez pewien okres. Grupa stosuje definicję leasingu i związane z nią wytyczne określone w MSSF 16 dla wszystkich umów leasingu zawartych lub zmodyfikowanych w dniu 1 stycznia 2019 r. lub później bez względu na to, czy jest leasingodawcą, czy leasingobiorcą w umowie leasingu.

Praktyczne rozwiązania zastosowane przez Grupę

Stosując po raz pierwszy MSSF 16 Grupa planuje skorzystać z następujących praktycznych rozwiązań dopuszczonych przez standard:

1. Nie ujmowanie tych umów leasingu operacyjnego, których okres leasingu kończy się przed upływem 12 miesięcy od dnia 1 stycznia 2019 roku, będą potraktowane jako leasingi krótkoterminowe,
2. Nie ujmowanie leasingów, dla których bazowy składnik aktywów ma niską wartość, tj. 20 tys. PLN,
3. Zastosowanie pojedynczej stopy dyskontowej do portfela leasingów o podobnych cechach.
4. Wyłączenie początkowych kosztów bezpośrednich z wyceny składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania w dniu pierwszego zastosowania.
5. Wykorzystanie wiedzy zdobytej po fakcie, taką jak w przypadku określenia okresu leasingu, jeżeli umowa przewiduje opcję przedłużenia leasingu lub opcję wypowiedzenia leasingu.

Zwolnienia wynikające z zastosowania rozwiązań praktycznych:

leasing krótkoterminowy	1 392
leasing aktywów o niskiej wartości	90
Razem zwolnienia	1 482

Na dzień 1 stycznia 2019 roku zastosowane przez Grupę stopy dyskonta do ustalenia wartości zdyskontowanych opłat leasingowych mieszczą się w przedziale (w zależności od okresu trwania umowy): dla umów w PLN i EUR: od 3,04% do 6,3%.

Wpływ na rachunkowość Grupy

Streszczenie wpływu MSSF 16 na rachunkowość leasingobiorcy:

1. Zastosowanie MSSF 16 do umów leasingowych uprzednio sklasyfikowanych jako leasing operacyjny zgodnie z MSR 17 spowoduje rozpoznanie składników aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązań leasingowych
2. Środki trwałe posiadane na mocy umów leasingu finansowego, obecnie prezentowane w ramach rzeczowych aktywów trwałych, zostaną zaprezentowane w pozycji „Aktywa z tytułu prawa do użytkowania”

3. Zobowiązania z tytułu leasingu, obecnie zaklasyfikowane jako umowy leasingu finansowego zgodnie z MSR 17 i wykazywane w ramach „Pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania”, zostaną przedstawione w „Zobowiązaniach z tytułu leasingu” (krótkoterminowych i długoterminowych)
4. Dla aktywów z tytułu prawa do użytkowania spełniające definicję nieruchomości inwestycyjnych, zostaną zastosowane wymogi w zakresie ujawniania informacji zawarte w MSR 40.

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania rozpoznane na dzień 1 stycznia 2019 (umowy zawierające leasing)

Grupa jest leasingobiorcą w przypadku umów najmu samochodów, mieszkań i gruntów oraz prawa wieczystego użytkowania gruntów

wynajem samochodów	683
wynajem mieszkań, gruntów i urzędzeń biurowych	1 781
PWUG	4 127
Razem	6 591

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania rozpoznane na dzień 1 stycznia 2019, które spełnia wymogi definicji nieruchomości inwestycyjnej

Grupa zgodnie z MSR 40 prezentuje odrębnie aktywo z tytułu praw do użytkowania.

PWUG w nieruchomości inwestycyjnej	1 359
------------------------------------	-------

Zobowiązania z tytułu prawa do użytkowania rozpoznane na dzień 1 stycznia 2019 (umowy zawierające leasing)

wynajem samochodów	683
wynajem mieszkań, gruntów i urzędzeń biurowych	1 781
PWUG	4 127
PWUG w nieruchomości inwestycyjnej	1 359
Razem	7 950

Umowy wcześniej ujmowane jako leasing finansowy

W przypadku leasingów, które sklasyfikowano jako leasingi finansowe zgodnie z MSR 17, wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązania z tytułu leasingu w dniu pierwszego zastosowania jest wartością bilansową składnika aktywów objętego leasingiem i zobowiązania z tytułu leasingu bezpośrednio przed tego dnia wycenioną zgodnie z MSR 17.

Prezentacja na dzień 1 stycznia 2019 roku:	
Zobowiązania z tytułu prawa do użytkowania	27 816
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	51 543

W kwocie 27 816 tys. PLN ujęte są leasingi zgodnie z MSR 17 na środki transportu oraz maszyny i urządzenia techniczne.

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania - przekwalifikowane z wartości niematerialnych

PWUG	7 925
------	-------

Wpływ wdrożenia MSSF 16 na sprawozdanie finansowe

Na dzień przejścia na MSSF 16, Grupa rozpozna wartość składników aktywów z tytułu prawa do użytkowania w wysokości 7 950 tys. PLN oraz zobowiązania leasingowe w wysokości 7 950 tys. PLN.

Poniżej przedstawiono wpływ zmian na skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej:

	Zgodnie z MSSF 16	Zatwierdzone	Wpływ zmian
	Stan na	Stan na	
AKTYWA	2019-01-01	2018-12-31	
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	53 157	104 700	-51 543
Nieruchomości inwestycyjne	6 624	5 265	1 359
Wartości niematerialne	691	8 616	-7 925
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	66 059	0	66 059
Aktywa trwałe razem	190 448	182 498	7 950
			0
Aktywa obrotowe razem	447 064	447 064	0
Aktywa razem	637 512	629 562	7 950

	Zgodnie z MSSF 16	Zatwierdzone	Wpływ zmian
	Stan na	Stan na	
PASYWA	2019-01-01	2018-12-31	
Razem kapitał własny	146 748	146 748	0
Zobowiązania długoterminowe			
Długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	0	14 815	-14 815
Długoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu	21 280	0	21 280
Zobowiązania długoterminowe razem	42 867	36 402	6 465
Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	7 907	20 908	-13 001
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu	14 486	0	14 486
Zobowiązania krótkoterminowe razem	447 897	446 412	1 485
Zobowiązania razem	490 764	482 814	7 950
Pasywa razem	637 512	629 562	7 950

8.2. Istotne zasady rachunkowości

8.2.1. Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. w okresie co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Kluczowymi czynnikami mającymi wpływ na kontynuację działalności Grupy są czynniki mające bezpośredni wpływ na sytuację finansową, w tym przede wszystkim płynność, która jest uzależniona od realizacji kontraktów z odpowiednią marżą (niepogarszającą się w kolejnych okresach), sytuacja rynkowa związana z cenami surowców i materiałów, usług logistycznych oraz siły roboczej, a także otoczenie rynkowe w aspekcie związanym z brakiem uregulowania możliwości realnej, pozasądowej waloryzacji kontraktów.

W 2018 roku Grupa rozpoznała 832 725 tys. PLN przychodów ze sprzedaży odnotowując stratę brutto na sprzedaży (-) 56 038 tys. PLN, stratę na działalności operacyjnej (-) 77 890 tys. PLN, stratę przed opodatkowaniem (-) 77 304 tys. PLN i stratę netto w wysokości (-) 62 585 tys. PLN. Po przeprowadzeniu odbywającej się dwa razy w roku rewizji budżetów realizowanych kontraktów budowlanych (będących podstawą do sporządzania sprawozdań finansowych), Zarząd Emitenta podjął decyzję o obniżeniu prognozowanych marż na części realizowanych dla PKP PLK S.A. kolejowych kontraktów budowlanych, a na kilku kontraktach o obniżeniu prognozowanych marż poniżej zera. Dotyczy to kontraktów pozyskanych głównie w latach 2016 i 2017. Przyczynkiem dla powyższego jest przede wszystkim wystąpienie niezależnych od Jednostki Dominującej przeszkód kontraktowych (takie jak m.in. niuregulowany stan prawny działek, opóźnienia

procedur administracyjnych, braki w dostępności frontów robót, odmienne od zakładanych w SIWZ warunki fizyczne, w tym dotyczące dokumentacji geodezyjnej i stanu obiektów, wyniki specjalistycznych ekspertyz, zmiany

w obowiązujących przepisach prawa, oczekiwania artykułowane przez społeczności lokalne), uniemożliwiających realizację tychże kontraktów zgodnie z pierwotnymi założeniami, jakie zostały przyjęte na etapie ofertowania na podstawie udostępnionej wykonawcom dokumentacji przetargowej. W oparciu o powyższe założenia Jednostka Dominująca opracowała harmonogramy rzeczowo-finansowe, na podstawie których zawarła umowy ramowe na dostawy kluczowych materiałów budowlanych, zabezpieczyła mobilizację kadry i sprzętu, zgromadziła oferty podwykonawców i usługodawców, jak również przygotowała środki finansowe niezbędne do sfinansowania procesu inwestycyjnego. Ewaluacja wpływu przeszkód kontraktowych na ścieżkę krytyczną realizowanych projektów wymusiła znaczące modyfikacje harmonogramów rzeczowo-finansowych, w celu dostosowania ich do zmienionych w stosunku do założeń przetargowych i zakładanych w pierwszych fazach realizacji procesu inwestycyjnego uwarunkowań. Na powyższe nałożył się nieprzewidywalny na etapie składania ofert przetargowych, radykalny, a dotyczący całej branży, wzrost kosztów realizacji kontraktów budowlanych, w tym kosztów robocizny, materiałów budowlanych, prac podwykonawczych oraz usług logistycznych.

Zarząd Jednostki Dominującej przeprowadził analizę prognoz przepływów pieniężnych, które wskazują na wystarczające przepływy w kolejnych okresach na poziomie pozwalającym kontynuować działalność w niezmiennym zakresie.

Zarząd ZUE potwierdza, że wynik finansowy został rozpoznany w oparciu o budżety kontraktów, które Jednostka Dominująca posiada w swoim portfelu, sporządzone przy m.in. następujących założeniach: ceny materiałów, usług i robocizny aktualne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, koszty robocizny wynikające z warunków zatrudnienia pracowników obowiązujących na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, przyjęte założenia techniczno-technologiczne wykonania kontraktów, uzyskanie wszelkich niezbędnych decyzji administracyjnych (w tym pozwoleń) w terminach przyjętych w harmonogramach kontraktowych, uzyskanie frontów robót, jak i zamknięć torowych i innych środków dostępu w wymaganych terminach i zakresie, wypłacalność oraz należyte wykonywanie umów przez kluczowych partnerów gospodarczych. Prowadzona przez Grupę działalność gospodarcza w sposób immanentny wiąże się z ryzykami (w tym mogącymi wynikać z przyjętych powyżej założeń), których możliwość wystąpienia jest nieprzewidywalna. Zarząd ZUE identyfikuje i opisuje ryzyka towarzyszące prowadzonej przez Jednostkę Dominującą i Grupę działalności w sprawozdaniach.

Na dzień bilansowy aktywa obrotowe Grupy wynosiły 447 064 tys. PLN w tym środki pieniężne w kwocie 81 723 tys. PLN. Na dzień sporządzenia sprawozdania posiada również otwarte linie kredytowe na łączną kwotę 82 100 tys. PLN.

Na dzień sporządzenia sprawozdania Grupa posiada w portfelu zamówień kontrakty o wartości ok. 1,9 mld PLN. Jednostka Dominująca oczekuje również na rozstrzygnięcia przetargów o wartości ok. 61 9mln PLN. Grupa kontynuuje rozbudowę portfela zamówień w sposób selektywny z uwzględnieniem presji kosztowej i zwiększając m.in. udział w portfelu kontraktów miejskich.

Na rynku budownictwa infrastrukturalnego ze względu na brak realnej waloryzacji kontraktów przy wyżej opisanym nieprzewidywanym wzroście kosztów realizacji kontraktów, praktycznie całe ryzyko związane z trudnymi do oszacowania kosztami realizacji jest po stronie wykonawców. Jest prowadzony dialog zamawiających

z przedstawicielami wykonawców w celu unormowania kwestii waloryzacji kontraktów, a tym samym również sytuacji generalnych wykonawców. Jest to istotne również ze względu na szerokie perspektywy rynkowe dotyczące rynków, na których działa Grupa. Obecnie realizowany jest program modernizacyjny na kolei opiewający na łączną kwotę ok. 70 mld PLN, w ramach którego nie zostały jeszcze ogłoszone przetargi na znaczną część zadań. Są również zapowiedzi kolejnego programu inwestycyjnego na kolei.

Z uwagi na powyższe, Zarząd ZUE nie stwierdza na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego istotnych zagrożeń w zakresie możliwości kontynuacji działalności w dającej się przewidzieć przyszłości i tym samym oświadcza, że niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Jednostkę Dominującą i Grupę w dającej się przewidzieć w przyszłości.

8.2.2. Porównywalność danych finansowych i korekta błędów z lat ubiegłych

Nie dokonano zmian prezentacyjnych danych finansowych w okresach porównywalnych, z wyjątkiem poniżej opisanych.

W okresie sprawozdawczym dokonano korekty błędów poprzedniego okresu oraz zmian w prezentacji sprawozdań finansowych mających na celu lepsze przedstawienie informacji o wpływie niektórych rodzajów transakcji na sytuację majątkową i finansową Grupy. Dane porównawcze zostały odpowiednio przekształcone.

W pozycji Przychody ze sprzedaży oraz Koszt własny sprzedaży korekta dotyczy materiałów niezabudowanych. Wspomniane materiały były ujęte w kalkulacji stopnia zaawansowania kontraktów co nie było zgodne z MSR 18. Korekta pomniejszyła koszty z tego tytułu i przychody w takiej samej wysokości.

W celu poprawy czytelności skonsolidowanego sprawozdania finansowego spółki Grupy prezentują refaktury i odszkodowania w szyku zwartym (per saldo pozostałe przychody operacyjne i pozostałe koszty operacyjne).

Poniżej przedstawiono wpływ zmian na skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów:

Działalność kontynuowana	Przekształcone	Zatwierdzone	Wpływ zmian
	Okres 12 miesięcy zakończony	Okres 12 miesięcy zakończony	
	31-12-2017	31-12-2017	
Przychody ze sprzedaży	415 870	465 316	-49 446
Koszt własny sprzedaży	396 778	446 224	-49 446
Zysk (strata) brutto na sprzedaży	19 092	19 092	0
Koszty zarządu	19 753	19 753	0
Pozostałe przychody operacyjne	4 084	5 909	-1 825
Pozostałe koszty operacyjne	1 782	3 607	-1 825
Zysk (strata) na działalności operacyjnej	1 641	1 641	0
Przychody finansowe	1 933	1 933	0
Koszty finansowe	2 679	2 679	0
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	895	895	0
Podatek dochodowy	662	662	0
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	233	233	0
Zysk (strata) netto	233	233	0

Dodatkowo w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz w danych porównywalnych Grupa wyodrębniła pozycję bilansową „Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych” i zaprezentowała:

- w aktywach - kwoty należne od odbiorców (zamawiających) z tytułu prac wynikających z umowy, w odniesieniu do wszystkich umów w trakcie realizacji, w przypadku, których rozpoznane przychody przewyższają należności wynikające z faktur częściowych,
- w pasywach - kwoty należne dostawcom z tytułu prac wynikających z umowy, w odniesieniu do wszystkich umów w trakcie realizacji, w przypadku których kwoty zafakturowane za pracę wykonaną w ramach umowy przewyższają rozpoznane przychody.

Poprzednio Grupa ujmowała należności z tytułu kontraktów (wycena) w pozycji Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności, a zobowiązania z tytułu kontraktów (wycena) w pozycji Zobowiązania z tytułu dostaw i usług.

Poniżej przedstawiono wpływ zmian na skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej:

	Przekształcone	Zatwierdzone	Wpływ zmian
	Stan na 31-12-2017	Stan na 31-12-2017	
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Aktywa trwałe razem	158 593	158 593	0
Aktywa obrotowe			
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	117 940	192 148	-74 208
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	74 208	0	74 208
Aktywa obrotowe razem	343 659	343 659	0
Aktywa razem	502 252	502 252	0
PASYWA			
Kapitał własny			
Razem kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	209 510	209 510	0
Kapitał własny przypisany udziałom niedającym kontroli	-91	-91	0
Razem kapitał własny	209 419	209 419	0
Zobowiązania długoterminowe			
Zobowiązania długoterminowe razem	25 472	25 472	0
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	223 562	224 286	-724
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	724	0	724
Zobowiązania krótkoterminowe razem	267 361	267 361	0
Zobowiązania razem	292 833	292 833	0
Pasywa razem	502 252	502 252	0

8.2.3. Podstawa sporządzenia

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z koncepcją kosztu historycznego, za wyjątkiem niektórych aktywów trwałych i instrumentów finansowych, które są wyceniane w wartościach przeszacowanych albo wartości godziwej zgodnie z określoną poniżej polityką rachunkowości.

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku, z wyjątkiem zastosowania nowych lub zmienionych standardów oraz interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się od 1 stycznia 2018 roku i później opisanych poniżej oraz zmian prezentacyjnych opisanych w nocie 8.2.2.

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Grupę przedstawione zostały poniżej.

8.2.4. Zasady konsolidacji

Inwestycje w jednostki zależne

Przez jednostki zależne rozumie się jednostki kontrolowane przez jednostkę dominującą (co obejmuje także jednostki specjalnego przeznaczenia). Uznaje się, że kontrola występuje wówczas, gdy jednostka dominująca ma możliwość wpływania na politykę finansową i operacyjną podległej jednostki w celu osiągnięcia korzyści z jej działalności.

Wyniki finansowe jednostek zależnych nabytych lub sprzedanych w ciągu roku ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym od/do momentu ich efektywnego nabycia lub zbycia.

W stosownych przypadkach w sprawozdaniach finansowych jednostek zależnych dokonuje się korekt mających na celu ujednoczenie zasad rachunkowości stosowanych przez daną jednostkę z zasadami stosowanymi przez pozostałe jednostki Grupy.

Wszelkie transakcje, salda, przychody i koszty zachodzące między podmiotami powiązаныmi objętymi konsolidacją podlegają pełnej eliminacji konsolidacyjnej.

Udziały niesprawujące kontroli prezentowane są odrębnie od kapitału własnego Grupy. Udziały niesprawujące kontroli mogą być początkowo wyceniane albo w wartości godziwej albo w proporcji do udziału w wartości godziwej nabywanych aktywów netto. Wybór jednej z w/w metod jest dostępny dla każdego połączenia jednostek gospodarczych. W okresach kolejnych wartość udziałów niesprawujących kontroli obejmuje wartość rozpoznana początkowo skorygowaną o zmiany wartości kapitału jednostki w proporcji do posiadanych udziałów. Całkowity dochód jest alokowany do udziałów niesprawujących kontroli nawet wtedy gdy powoduje postanie ujemnej wartości tych udziałów.

Zmiany w udziale w jednostce zależnej nie powodujące utraty kontroli ujmowane są jako transakcje kapitałowe. Wartości księgowe udziału Grupy jak i udziałów niesprawujących kontroli są odpowiednio modyfikowane w celu odzwierciedlenia zmian w strukturze udziału. Różnica pomiędzy wartością o jaką modyfikowana jest wartość udziałów mniejszości oraz wartością godziwą płatności otrzymanej lub przekazanej ujmowana jest bezpośrednio w kapitale własnym Grupy.

W sytuacji utraty kontroli nad jednostką zależną, zysk lub strata na zbyciu jest ustalana jako różnica pomiędzy: (i) łączną wartością godziwą otrzymanej zapłaty i wartości godziwej udziałów jednostek pozostających w Grupie oraz (ii) wartością księgową aktywów (łącznie z wartością firmy), zobowiązań i udziałów niesprawujących kontroli. Kwoty ujęte w stosunku do zbywanej jednostki, w innych składnikach całkowitego dochodu podlegają reklasyfikacji do rachunku zysków i strat. Wartość godziwa udziałów w jednostce pozostających w Grupie po zbyciu, uznawana jest za początkową wartość godziwą dla celów późniejszego ich ujmowania zgodnie z MSSF 9, lub początkowy koszt udziałów w jednostkach stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięciach.

Inwestycje w jednostki stowarzyszone

Jednostką stowarzyszoną jest jednostka, na którą Jednostka Dominująca wywiera znaczący wpływ, nie będąca jednostką zależną ani udziałem we wspólnym przedsięwzięciu Jednostki Dominującej. Znaczący wpływ oznacza zdolność uczestniczenia w ustalaniu polityki finansowej i operacyjnej jednostki stowarzyszonej, bez samodzielnego czy wspólnego sprawowania nad nią kontroli.

Wyniki finansowe, aktywa i zobowiązania jednostek stowarzyszonych ujmuje się w sprawozdaniu finansowym metodą praw własności, za wyjątkiem sytuacji kiedy inwestycja zakwalifikowana jest jako przeznaczona do sprzedaży, kiedy to ujmowana jest zgodnie z MSSF5 „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana”. Zgodnie z metodą praw własności inwestycje w jednostkę stowarzyszoną wykazuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej po koszcie historycznym, ze stosowną korektą o zaistniałe po dacie przejęcia zmiany udziału Grupy w aktywach netto jednostki stowarzyszonej minus wszelkie utraty wartości poszczególnych inwestycji. Straty jednostek stowarzyszonych przekraczające wartość udziału Grupy w tych jednostkach (w tym wszelkie udziały długoterminowe, które w zasadzie stanowią część inwestycji netto Grupy w jednostkę stowarzyszoną) ujmuje się wyłącznie jeśli Grupa zaciągnęła wiążące zobowiązania prawne lub zwyczajowe lub dokonała płatności w imieniu jednostki stowarzyszonej.

Nadwyżkę ceny nabycia nad wartością godziwą dających się zidentyfikować aktywów netto jednostki stowarzyszonej na dzień nabycia ujmuje się jako wartość firmy. Wartość firmy włączona jest do wartości bilansowej inwestycji, a utratę jej wartości wycenia się w ramach całej wartości inwestycji. Jakąkolwiek nadwyżkę udziały Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych nad kosztem przejęcia po dokonaniu przeszacowania ujmuje się niezwłocznie w rachunku zysków i strat.

Zyski i straty wynikające z transakcji pomiędzy Grupą a jednostką stowarzyszoną podlegają wyłączeniom konsolidacyjnym do wartości udziału Grupy w odpowiedniej jednostce stowarzyszonej.

Utrata kontroli

W momencie utraty kontroli, Grupa zaprzestaje ujmować aktywa i zobowiązania jednostki zależnej, udziały niekontrolujące i pozostałe składniki kapitałów związane z jednostką zależną. Ewentualna nadwyżka lub niedobór powstałe w wyniku utraty kontroli ujmowane są w zysku lub stracie bieżącego okresu. Jeśli Grupa zatrzymuje jakiegokolwiek udziały w dotychczasowej jednostce zależnej, są one wyceniane w wartości godziwej na dzień utraty kontroli. Po początkowym ujęciu traktowane są jako inwestycje wyceniane metodą praw własności lub jako aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w zależności od poziomu utrzymanych przez Grupę wpływów na działalność tej jednostki.

Transakcje z udziałowcami mniejszościowymi nieskutkujące zmianami kontroli

Transakcje z udziałowcami mniejszościowymi nieskutkujące zmianami kontroli są księgowane w korespondencji z kapitałem.

Wartość firmy

Wartość firmy powstająca przy przejęciu wynika z wystąpienia na dzień przejęcia nadwyżki sumy przekazanej płatności, wartości udziałów niesprawujących kontroli i wartości godziwej uprzednio posiadanych udziałów

w jednostce nabywanej nad udziałem Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki ujmowanych na dzień przejęcia.

W przypadku wystąpienia wartości ujemnej, Grupa dokonuje ponownego przeglądu ustalenia wartości godziwych poszczególnych składników nabywanych aktywów netto. Jeżeli w wyniku przeglądu nadal wartość jest ujemna ujmuje się ją niezwłocznie w wyniku finansowym.

Wartość firmy ujmuje się początkowo jako składnik aktywów po koszcie, a następnie wycenia według kosztu pomniejszonego o skumulowaną stratę z tytułu utraty wartości.

Dla celów testowania utraty wartości wartość firmy alokuje się na poszczególne ośrodki Grupy generujące przepływy pieniężne, które powinny odnieść korzyści z synergii będących efektem połączenia. Jednostki generujące przepływy pieniężne, do których alokuje się wartość firmy, testuje się pod względem utraty wartości raz w roku lub częściej, jeśli można wiarygodnie przypuszczać, że utrata wartości wystąpiła. Jeśli wartość odzyskiwalna ośrodka generującego przepływy pieniężne jest mniejsza od jej wartości bilansowej, stratę z tytułu utraty wartości alokuje się najpierw w celu redukcji kwoty bilansowej wartości firmy alokowanej do tego ośrodka, a następnie do pozostałych aktywów tego ośrodka proporcjonalnie do wartości bilansowej poszczególnych składników aktywów tej jednostki. Strata z tytułu utraty wartości ujęta dla wartości firmy nie podlega odwróceniu w następnym okresie.

W chwili zbycia jednostki zależnej lub podlegającej wspólnej kontroli przypadającą na nią część wartości firmy uwzględnia się przy obliczaniu zysku/straty z tytułu zbycia.

8.2.5. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Podstawowy podział sprawozdawczości Grupy ZUE oparty jest na segmentach branżowych.

W celu przedstawienia informacji w sposób pozwalający na właściwą ocenę rodzaju i skutków finansowych działań gospodarczych prowadzonych przez Grupę, zgodnie z wymaganiami MSSF 8, Zarząd ZUE wydzielił trzy zagregowane segmenty sprawozdawcze w ramach oferowanych usług:

- działalność budowlana,
- działalność projektowa,
- działalność handlowa

Organizacja i zarządzanie Grupy odbywa się w obszarze wymienionych powyżej segmentów. Grupa stosuje jednolitą politykę rachunkowości dla wszystkich obszarów działalności w ramach wydzielonych segmentów.

8.2.6. Ujęcie przychodów z tytułu umów o budowę na kontraktach długoterminowych – polityka rachunkowości stosowana począwszy od 1 stycznia 2018 roku

Grupa zastosowała od 1 stycznia 2018 MSSF 15, który zastąpił MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” oraz MSR 18 „Przychody”. Ujęcie przychodu zgodnie z MSSF 15 przedstawia transakcję przeniesienia towarów lub usług na klienta (Zamawiającego) w kwocie odzwierciedlającej wartość wynagrodzenia, którego podmiot spodziewa się w zamian za towary lub usługi.

Przychody Grupy to:

- przychody z tytułu umów o budowę,
- przychody ze świadczenia usług,
- przychody ze sprzedaży towarów, materiałów i surowców.

Grupa rozpoznaje przychody z działalności budowlanej i projektowej jako przychody z tytułu umów o budowę.

Przychody z umów budowlanych

Standard MSSF 15 wprowadził pięcioletni model ujmowania przychodów:

1. Identyfikacja umowy
2. Identyfikacja zobowiązań do wykonania
3. Ustalenie ceny transakcyjnej
4. Przypisanie ceny transakcyjnej
5. Ujęcie przychodu

Od 1 stycznia 2018 roku Grupa rozpoznaje przychody z tytułu wykonania niezakończonych usług budowlanej zgodnie z pięcioletnim modelem i stosuje metodę opartą na nakładach zgodnie z metodą retrospektywną zmodyfikowaną.

Uznaje się, że w przypadku świadczenia przez Grupę usług budowlanych zasadniczo powstaje jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia. Tym samym kwestia przypisania ceny transakcyjnej do zobowiązania do wykonania świadczenia nie wymaga szacowania.

Metoda oparte na nakładach

W metodzie opartej na nakładach, pomiar stopnia spełnienia zobowiązania dokonywany jest na podstawie nakładów (kosztów) poniesionych przez Grupę w stosunku do całkowitych oczekiwanych nakładów (kosztów).

Metoda zysku zerowego

W przypadku, gdy Grupa nie jest w stanie dokonać racjonalnego pomiaru wyników spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, ale oczekuje, że odzyska koszty poniesione podczas spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, Grupa stosuje metodę zysku zerowego i ujmuje przychody wyłącznie do wysokości kosztów poniesionych do momentu, w którym można dokonać racjonalnego pomiaru wyników spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia.

Ujmowanie przewidywanych strat

W przypadku przewidywań, że umowa rodzi obciążenie tj. łączne koszty związane z realizacją kontraktu przekroczą łączne przychody, zgodnie z MSR 37, Grupa tworzy Rezerwę na stratę.

Praktyczne zastosowanie metod pomiaru stopnia spełnienia zobowiązania

Wybór metody opartej na nakładach został dokonany w oparciu o specyfikę działalności Grupy.

Poszczególne etapy wyceny kontraktów są następujące:

- a) ustalenie zmiany statusu kontraktów - kontrakty rozpoczęte, kontrakty zakończone,
- b) ustalenie korekt przychodu planowanego,
- c) aktualizacja dwa razy do roku budżetu przychodów,
- d) aktualizacja dwa razy do roku budżetu kosztów,
- e) ustalenie wartości zafakturowanych przychodów,
- f) ustalenie wartości poniesionych kosztów bezpośrednich i pośrednich związanych z realizacją budowy,
- g) przypisanie wartości poniesionych kosztów ogólnych (kosztów ogólnych jednostki i kosztów ogólnobudowlanych) budowy,
- h) przeliczenie zaawansowania kontraktu i rozpoznanie przychodów według metody opartej na nakładach,
- i) ustalenie wyceny Należności i Zobowiązań wynikających z niedofakturowania lub prefakturowania z tytułu realizowanych kontraktów.

W metodzie opartej na nakładach procentowy stopień zaawansowania ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do szacowanych (budżetowanych) kosztów niezbędnych do zrealizowania umowy. Budżety kontraktów tworzone są dla każdej umowy budowlanej. Budżety aktualizowane są dwa razy w roku w oparciu o zamknięcie miesiąca kwietnia i października. Budżety kontraktów stanowią podstawę do oceny stanu zaawansowania realizacji umowy, poprzez ustalenie proporcji kosztów umowy poniesionych z tytułu prac wykonanych do danego momentu w stosunku do szacunkowych łącznych kosztów umowy. Kontrakty, których umowy są podpisane, ale ich budżety nie są zatwierdzone, wyceniane są metodą zysku zerowego.

8.2.7. Waluty obce

Transakcje przeprowadzane w walucie innej niż waluta funkcjonalna wykazuje się po kursie waluty obowiązującym na dzień poprzedzający dokonanie transakcji. Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach obcych są przeliczane według kursu obowiązującego na ten dzień, publikowanego przez Narodowy Bank Polski. Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej i denominowane w walutach obcych wycenia się po kursie obowiązującym w dniu ustalenia wartości godziwej. Pozycje niepieniężne wyceniane są według kosztu historycznego.

Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów.

8.2.8. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego bezpośrednio związanego z nabyciem lub wytworzeniem składników majątku wymagających dłuższego czasu w celu doprowadzenia ich do użytkowania, zalicza się do kosztów wytworzenia takich aktywów aż do momentu, w którym aktywa te są zasadniczo gotowe do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży. Koszty finansowania zewnętrznego, obejmują różnice kursowe powstające w związku z pożyczkami i kredytami w walucie obcej, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek.

Wszelkie pozostałe koszty finansowania zewnętrznego, z zastrzeżeniem punktu 8.2.6. dotyczącego kontraktów budowlanych, są odnoszone bezpośrednio w rachunek zysków i strat w okresie, w którym zostały poniesione. Koszty finansowania zewnętrznego dotyczące kontraktów budowlanych obciążają bezpośrednio koszty działalności operacyjnej Grupy.

Powyższe zasady kapitalizacji nie są stosowane do aktywów wycenianych w wartości godziwej.

8.2.9. Koszty świadczeń pracowniczych

Koszty świadczeń pracowniczych obejmują: świadczenia krótkoterminowe oraz świadczenia po okresie zatrudnienia.

Koszty wynagrodzeń obejmują wynagrodzenia płatne zgodnie z warunkami zawartych umów o pracę z poszczególnymi pracownikami. Koszt wynagrodzeń obejmuje także wypłatę premii i nagród motywacyjnych przyznawanych na podstawie zakładowych regulaminów.

Koszty ubezpieczeń społecznych finansowanych przez pracodawcę obejmują świadczenia z tytułu ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, wypadkowego, składki na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Fundusz Pracy. Koszty świadczeń emerytalnych obejmują odprawy emerytalne i rentowe wypłacone pracownikom zgodnie z przepisami prawa pracy.

Grupa, zgodnie z kodeksem pracy, wypłaca odprawy emerytalne, w związku z czym tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązań z tytułu wyżej wymienionych świadczeń. Wpłaty z tego tytułu odpisywane są w koszty rachunku zysków i strat w sposób umożliwiający rozłożenie kosztów tych świadczeń na cały okres zatrudnienia pracowników w Grupie. Wysokość rezerwy jest ustalana przez niezależnego aktuarium metodą wyceny prognozowanych świadczeń jednostkowych.

W skład rezerw na świadczenia pracownicze wchodzi również rezerwa na urlopy, premie.

Spółki Grupy, zgodnie z przepisami prawa, mogą tworzyć Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (ZFŚS). Odpisy na powyższy fundusz obciążają koszty działalności spółki i powodują konieczność zablokowania środków funduszy na wydzielonym rachunku bankowym. W sprawozdaniu finansowym aktywa i zobowiązania funduszu wykazywane są w wartości netto.

Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników przyznawane są na podstawie przepisów prawa pracy oraz postanowień zakładowych regulaminów. Grupa ponosi również koszty szkolenia BHP pracowników oraz koszty prywatnej opieki medycznej.

Grupa przyjęła politykę ujmowania zysków i strat aktuarialnych w okresie, w którym one powstały. Zyski i straty aktuarialne są rozpoznawane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

8.2.10. Podatek dochodowy (w tym podatek odroczony)

Podatek dochodowy jednostki obejmuje podatek bieżący oraz podatek odroczony.

Podatek bieżący

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w związku z wyłączeniem przychodów niepodlegających opodatkowaniu i kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Podatek odroczony

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową, jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości w oparciu o różnice pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy opodatkowania.

Rezerwa na podatek odroczony jest tworzona od wszystkich dodatnich różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu, natomiast składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego jest rozpoznawany do wysokości w jakiej jest prawdopodobne, że będzie można pomniejszyć przyszłe zyski podatkowe o rozpoznane ujemne różnice przejściowe oraz straty podatkowe bądź ulgi podatkowe, jakie spółka może wykorzystać. Pozycja aktywów lub rezerwa na podatek odroczony nie powstaje, jeśli różnica przejściowa powstaje z tytułu pierwotnego ujęcia wartości firmy lub z tytułu pierwotnego ujęcia innego składnika aktywów lub zobowiązania w transakcji, która nie ma wpływu ani na wynik podatkowy ani na wynik księgowy.

Wartość składników aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy, a w przypadku, gdy spodziewane przyszłe zyski podatkowe nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części, następuje jego odpis.

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub zobowiązanie stanie się wymagalne. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej podatek dochodowy wykazywany jest po dokonaniu kompensaty w zakresie, w jakim wynika ze zobowiązania, jakie płatne jest do tego samego urzędu podatkowego.

Podatek bieżący i odroczony za bieżący okres obrachunkowy

Podatek bieżący i odroczony wykazuje się w kosztach lub przychodach w rachunku zysków i strat, z wyjątkiem przypadku, gdy dotyczy on pozycji uznających lub obciążających bezpośrednio kapitał własny (wówczas podatek jest odnoszony bezpośrednio w kapitał własny).

8.2.11. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują środki trwałe i nakłady na środki trwałe w budowie, które jednostka zamierza wykorzystywać w swojej działalności oraz na potrzeby administracyjne w okresie dłuższym niż 1 rok, które w przyszłości spowodują wpływ korzyści ekonomicznych do jednostki. Nakłady na środki trwałe obejmują poniesione nakłady inwestycyjne jak również poniesione wydatki na przyszłe dostawy maszyn, urządzeń i usług związanych z wytworzeniem środków trwałych (przekazane zaliczki). Środki trwałe obejmują także istotne specjalistyczne części zamienne, które funkcjonują jako element środka trwałego.

Środki trwałe oraz środki trwałe w budowie ujmowane są pierwotnie w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, z uwzględnieniem kosztów finansowania, pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości.

Amortyzacja środków trwałych odbywa się według stawek odzwierciedlających przewidywany okres ich użytkowania. Szacunki okresu użytkowania rewidowane są corocznie. Dla celów amortyzacji środków trwałych stosowana jest metoda amortyzacji liniowej. Okresy użytkowania dla poszczególnych składników środków trwałych są następujące:

Wyszczególnienie	Okres użytkowania
Budynki i budowle	od 10 lat do 50 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	od 3 lat do 30 lat
Środki transportu	od 5 lat do 30 lat
Pozostałe środki trwałe	od 4 lat do 15 lat

Grunty własne nie podlegają amortyzacji.

Grupa stosując zasadę istotności, niskocenne środki trwałe odnosi jednorazowo w rachunek zysków i strat w okresie, w którym został poniesiony wydatek. Istotność analizowana jest pod kątem skumulowanej wartości środków niskocennych.

Środki trwałe oraz środki trwałe w budowie poddawane są testowi na utratę wartości, jeśli istnieją przesłanki wskazujące na występowanie utraty wartości nie rzadziej niż na każdy dzień bilansowy. Zasady właściwe ustalaniu utraty wartości przedstawiono w Nocie 8.2.14. Skutki utraty wartości środków trwałych oraz środków trwałych w budowie odnoszone są w pozostałe koszty operacyjne.

Aktywa utrzymywane na podstawie umowy leasingu finansowego amortyzuje się przez okres ich przewidywanego użytkowania ekonomicznego na takich samych zasadach jak aktywa własne.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji rzeczowych aktywów trwałych określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w rachunku zysków i strat.

Każda część składowa pozycji rzeczowych aktywów trwałych, której cena nabycia lub koszt wytworzenia jest istotny w porównaniu z ceną nabycia lub kosztem wytworzenia całej pozycji, jest amortyzowana osobno.

8.2.12. Nieruchomości inwestycyjne

Początkowo nieruchomości inwestycyjne są ujmowane w księgach według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne, z wyjątkiem gruntów, podlegają liniowej amortyzacji oraz są korygowane o odpisy z tytułu utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne wycenia się początkowo po koszcie uwzględniając koszty transakcji. Po ujęciu początkowym nieruchomości te wycenia się w wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są w rachunku zysków i strat w okresie, w którym powstały.

Nieruchomości spełniające kryteria zakwalifikowania ich jako przeznaczone do sprzedaży, lub ujęte w grupie do zbycia wycenia się zgodnie z zasadami zawartymi w Nocie 8.2.15.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania nieruchomości określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w rachunku zysków i strat.

8.2.13. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne obejmują aktywa Grupy, które nie posiadają postaci fizycznej, są identyfikowalne oraz które można wiarygodnie wycenić i które w przyszłości spowodują wpływ korzyści ekonomicznych do jednostki.

Wartości niematerialne ujmowane są pierwotnie w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia.

Do pozycji wartości niematerialnych Grupa zalicza także wydatki poniesione na nabycie prawa wieczystego użytkowania gruntu. Wydatki na nabycie takich praw na rynku wtórnym (od innych podmiotów) oraz wydatki związane z nadaniem takich praw przez właściwe urzędy państwowe, ujmowane są jako wartości niematerialne i amortyzowane w okresie umownym, w jakim Grupa może te prawa wykorzystywać. Opłaty za wieczyste użytkowanie ujmowane są w kosztach działalności operacyjnej.

Amortyzacja wartości niematerialnych odbywa się według stawek odzwierciedlających przewidywany okres ich użytkowania. Szacunki okresu użytkowania weryfikowane są corocznie. Grupa nie posiada wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Dla celów amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania stosowana jest metoda amortyzacji liniowej. Okresy użytkowania dla poszczególnych składników wartości niematerialnych są następujące:

Wyszczególnienie

Okres użytkowania

Licencje na oprogramowanie

od 2 lat do 10 lat

Nabyte prawa wieczystego użytkowania

od 25 lat do 99 lat

Wartości niematerialne poddawane są testowi na utratę wartości, jeśli istnieją przesłanki wskazujące na występowanie utraty wartości, przy czym dla wartości niematerialnych w okresie ich realizacji ewentualna utrata wartości określana jest na każdy dzień bilansowy. Zasady właściwe ustalaniu utraty wartości przedstawiono w Nocie 8.2.14. Skutki utraty wartości, wartości niematerialnych jak również ich amortyzacji odnoszone są w pozostałe koszty operacyjne.

Grupa stosując zasadę istotności, niskocenne wartości niematerialne odnosi jednorazowo w rachunek zysków i strat w okresie, w którym został poniesiony wydatek.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji wartości niematerialnych określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w rachunku zysków i strat.

Na dzień bilansowy wartości niematerialne wyceniane są według kosztu po pomniejszeniu o dokonane odpisy amortyzacyjne oraz ewentualne odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

8.2.14. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oprócz wartości firmy

Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje przeglądu wartości bilansowych posiadanego majątku trwałego i wartości niematerialnych w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Jeżeli stwierdzono istnienie takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów, w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależne od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla grupy aktywów Grupy generujących przepływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów. Jeśli możliwe jest wskazanie wiarygodnej i jednolitej podstawy alokacji, składniki majątku trwałego Grupy alokowane są do poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne lub do

najmniejszych grup jednostek generujących takie przepływy, dla których można wyznaczyć wiarygodne i jednolite podstawy alokacji.

Wartość odzyskiwalna ustalana jest, jako wyższa spośród dwóch wartości: wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa. Ta ostatnia wartość odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta przed opodatkowaniem uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego składnika aktywów.

Jeżeli wartość odzyskiwalna jest niższa od wartości bilansowej składnika aktywów (lub jednostki generującej przepływy pieniężne), wartość bilansową tego składnika lub jednostki pomniejsza się do wartości odzyskiwalnej. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie jako koszt okresu, w którym wystąpiła, za wyjątkiem sytuacji gdy składnik aktywów wykazywany był w wartości przeszacowanej (wówczas utrata wartości traktowana jest jako obniżenie wcześniejszego przeszacowania).

Jeśli strata z tytułu utraty wartości ulega następnie odwróceniu, wartość netto składnika aktywów (lub jednostki generującej przepływy pieniężne) zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, nie przekraczającej jednak wartości bilansowej tego składnika aktywów jaka byłaby ustalona, gdyby w poprzednich latach nie ujęto straty z tytułu utraty wartości składnika aktywów / jednostki generującej przepływy pieniężne. Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie w rachunku zysków i strat, o ile składnik aktywów nie podlegał wcześniej przeszacowaniu – w takim przypadku, odwrócenie straty z tytułu utraty wartości traktuje się jak zwiększenie z aktualizacji wyceny.

8.2.15. Aktywa trwale przeznaczone do zbycia

Aktywa trwale przeznaczone do zbycia są to aktywa spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- kierownictwo odpowiedniego poziomu złożyło deklarację sprzedaży,
- aktywa są dostępne do natychmiastowej sprzedaży w obecnym stanie,
- zainicjowano aktywne poszukiwanie potencjalnego nabywcy,
- transakcja sprzedaży jest wysoce prawdopodobna i można ją będzie rozliczyć w ciągu 12 miesięcy od podjęcia decyzji o zbyciu,
- cena sprzedaży jest racjonalna w stosunku do bieżącej wartości godziwej,
- prawdopodobieństwo wprowadzenia istotnych zmian do planu zbycia tych aktywów jest niewielkie.

Zmiana klasyfikacji zostaje odzwierciedlona w tym okresie sprawozdawczym, w którym kryteria kwalifikacji zostały spełnione. W przypadku spełnienia kryteriów uznawania aktywów trwałych jako przeznaczone do sprzedaży po zakończeniu okresu sprawozdawczego, nie dokonuje się zmiany klasyfikacji składnika aktywów według stanu na koniec roku sprawozdawczego poprzedzającego zdarzenie.

Z chwilą przeznaczenia danego składnika aktywów do sprzedaży następuje zaprzestanie naliczania amortyzacji. Aktywa przeznaczone do sprzedaży (z wyłączeniem m.in. aktywów finansowych oraz nieruchomości inwestycyjnych) wycenia się według niższej z dwóch wartości: wartości księgowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

W przypadku wzrostu w okresie późniejszym wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży ujmowany jest przychód, jednak w wysokości nie wyższej niż wcześniej ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

8.2.16. Długoterminowe aktywa finansowe, w tym inwestycje w jednostkach powiązanych

Długoterminowe aktywa finansowe są wyceniane według kosztu historycznego pomniejszonego o ewentualną utratę wartości. Wartość bilansowa takich aktywów jest każdorazowo poddawana przeglądowi w celu stwierdzenia czy nie przekracza ona wartości przyszłych korzyści ekonomicznych. W przypadku, gdy wartość bilansowa przekracza wartość przewidywanych korzyści ekonomicznych, obniża się ją do wysokości ceny sprzedaży netto. Odpisy z tytułu utraty wartości takich aktywów ujmowane są w kosztach finansowych. Wzrost wartości danej inwestycji bezpośrednio wiążący się z uprzednim obniżeniem jej wartości, zaliczonym do kosztów finansowych, ujmuje się do wysokości tych kosztów jako przychody finansowe.

8.2.17. Leasing

Leasing klasyfikuje się jako leasing finansowy, gdy w ramach zawartej umowy zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem przenoszone jest na leasingobiorcę. Wszelkie pozostałe rodzaje leasingu traktowane są jako leasing operacyjny.

Aktywa użytkowane na podstawie umowy leasingu finansowego traktuje się jak aktywa Grupy i wycenia w wartości godziwej w momencie ich nabycia, nie wyższej jednak niż wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych. Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji pożyczki i kredyty bankowe oraz inne źródła finansowania.

Płatności leasingowe dzielone są na część odsetkową i zmniejszenie zobowiązania z tytułu leasingu, tak by stopa odsetek od pozostającego zobowiązania była wielkością stałą. Koszty finansowe odnosi się bezpośrednio do rachunku zysków i strat, chyba że można je bezpośrednio przyporządkować do odpowiednich aktywów – wówczas są one kapitalizowane zgodnie z zasadami rachunkowości Grupy dotyczącymi kosztów obsługi zadłużenia, przedstawionymi w punkcie 8.2.8.

Płatności z tytułu leasingu operacyjnego odnosi się w rachunek zysków i strat metodą liniową przez okres leasingu, z wyjątkiem przypadków, kiedy inna, systematyczna podstawa rozliczenia jest bardziej reprezentatywna dla wzorca czasowego rządzącego konsumpcją korzyści ekonomicznych wypływających z leasingu danego składnika aktywów. Płatności warunkowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się w kosztach w okresie ich ponoszenia.

8.2.18. Zapasy

Zapasy są aktywami, przeznaczonymi do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej, będące w trakcie produkcji przeznaczonej na sprzedaż oraz mające postać materiałów zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług. Zapasy obejmują materiały, towary, produkty gotowe oraz produkcję w toku.

Materiały i towary wycenia się pierwotnie w cenach nabycia. Na dzień bilansowy wycena materiałów i towarów odbywa się z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny, tzn. kategorie te wyceniane są według ceny nabycia lub ceny sprzedaży możliwej do uzyskania w zależności od tego, która z nich jest niższa.

Produkty w toku wycenia się pierwotnie na poziomie rzeczywistego kosztu wytworzenia. Na dzień bilansowy wycena produktów gotowych i produkcji w toku odbywa się z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny.

Zapasy towarów, materiałów i produktów gotowych obejmowane są odpisem aktualizującym według indywidualnej oceny Grupy.

Rozchód zapasów odbywa się według zasad szczegółowej identyfikacji i odnoszony jest w koszt własny sprzedaży. Odpisy aktualizujące dotyczące zapasów, wynikające z ostrożnej wyceny oraz odpisy aktualizujące dla pozycji zalegających odnoszone są jako koszt okresu, natomiast odwrócenie odpisów aktualizujących ujmowane jest jako zmniejszenie kosztu okresu.

8.2.19. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na oczekiwane straty kredytowe. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Grupa dokonuje podziału należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych na następujące grupy:

- a) Należności z tytułu dostaw i usług,
- b) Należności budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych,
- c) Zaliczki,
- d) Inne należności.

Do grupy Innych należności zaliczane są m.in.: zaliczki na: wynagrodzenia, zakupy, pozostałe(noclegi), rozliczenie: delegacji(zbiorcze),ryczałtów samochodowych, kart kredytowych, niedoborów i szkód, niedobory

ściągane od pracownika, rozliczenie nadwyżek, pozostałe rozrachunki z dostawcami-wadium, uzgodnienie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Grupa tworzy odpisy aktualizujące w oparciu o oczekiwane straty kredytowe mogące się pojawić na przestrzeni całego życia danego instrumentu w kwocie równej 12 miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym.

Natomiast jeżeli na dzień sprawozdawczy ryzyko kredytowe związane z instrumentem znacząco wzrosło, to Grupa wycenia odpis w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia.

8.2.20. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

8.2.21. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Grupa dokonuje podziału zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych na następujące grupy:

- a) Zobowiązania z tytułu dostaw i usług,
- b) Zobowiązania budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych,
- c) Rozliczenia międzyokresowe bierne,
- d) Zaliczki,
- e) Inne zobowiązania.

Do grupy Innych zobowiązań zaliczane są m.in.: składki ubezpieczeniowe pracownika na życie, zajęcia sądowe, bilety PKP, składki na organizacje, składki na związki zawodowe, składki na Pracowniczą Kasę Zapomogowo-Pożyczkową, karnety sportowo-rekreacyjne, opieka medyczna (potrącenia pracownicze), opieka medyczna dla firmy, pozostałe.

W pozycji Rozliczenia międzyokresowe bierne mieszczą się rezerwy na koszty kontraktów.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych, Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

8.2.22. Aktywa finansowe

Klasyfikacja i wycena

Właściwa klasyfikacja aktywów finansowych jest uzależniona od modelu biznesowego jednostki w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych dla składnika aktywów finansowych.

Składnik aktywów finansowych wycenia się w zamortyzowanym koszcie, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy,
- b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłata kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Składnik aktywów finansowych wyceniany jest w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych, oraz
- b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez wynik finansowy, chyba że jest wyceniany w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Grupa zalicza do kategorii aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie:

- Należności z tytułu dostaw i usług,
- Kaucje z tytułu dostaw i usług,
- Pożyczki udzielone,
- Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

Zgodnie z MSSF 9 w momencie początkowego ujęcia instrumenty finansowe wycenia się wg wartości godziwej. Wartość godziwą instrumentu finansowego w momencie początkowego ujęcia stanowi zwykle cena transakcyjna (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty). Biorąc pod uwagę zróżnicowanie instrumentów finansowych wynikające z klasyfikacji, w przypadku aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych nie zaliczanych do kategorii instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, wartość początkowa uwzględnia koszty transakcyjne, które bezpośrednio można przypisać do nabycia lub emisji tych aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych.

Należności z tytułu dostaw i usług objętych zakresem MSSF 15, które nie zawierają istotnego składnika finansowania (czyli wyceny długoterminowych kontraktów budowlanych) ujmowane są początkowo według ich ceny transakcyjnej.

Utrata wartości

MSSF 9 wprowadza nowy model w zakresie ustalania odpisów aktualizujących – model oczekiwanych strat kredytowych. Model ten bazuje na kalkulacji strat oczekiwanych w odróżnieniu od aktualnie stosowanego modelu wynikającego z MSR 39, który opierał się na koncepcji strat poniesionych. Oczekiwane straty kredytowe są to straty kredytowe ważone prawdopodobieństwem wystąpienia niewykonania zobowiązania.

Grupa tworzy odpisy aktualizujące w oparciu o oczekiwane straty kredytowe mogące się pojawić na przestrzeni całego życia danego instrumentu w kwocie równej 12 miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym.

Natomiast jeżeli na dzień sprawozdawczy ryzyko kredytowe związane z instrumentem znacząco wzrosło, to Grupa wycenia odpis w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia.

Najistotniejszą pozycją aktywów finansowych w sprawozdaniu finansowym Grupy, która podlega zasadom kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych są należności z tytułu dostaw i usług.

Grupa zastosowała uproszczony model wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości dla należności z tytułu dostaw i usług w oparciu o dane historyczne dotyczące strat kredytowych, skorygowane w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczący przyszłości.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług objętych zakresem MSSF 15 (czyli wyceny długoterminowych kontraktów budowlanych) Grupa wycenia odpis w wysokości oczekiwanych strat kredytowych dla całego oczekiwanego okresu życia danego składnika aktywów finansowych.

Wprowadzenie przez Grupę nowego modelu utraty wartości nie spowodowało istotnej zmiany wysokości odpisów aktualizujących wartość należności Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku w porównaniu do poziomu wynikającego z dotychczasowej polityki w tym zakresie.

Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

8.2.23. Zobowiązania finansowe oraz instrumenty kapitałowe wyemitowane przez Grupę

Instrumenty dłużne i kapitałowe klasyfikuje się jako zobowiązania finansowe lub jako kapitał własny, w zależności od treści ustaleń umownych.

Grupa klasyfikuje wszystkie zobowiązania finansowe do jednej z poniższych kategorii:

- a) Zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, lub
- b) Zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie.

Do kategorii zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy zalicza się zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu lub zdefiniowane jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązanie finansowe klasyfikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeżeli:

- zostało podjęte przede wszystkim w celu odkupu w krótkim terminie,
- stanowi część określonego portfela instrumentów finansowych, którymi Grupa zarządza łącznie zgodnie z bieżącym i faktycznym wzorcem generowania krótkoterminowych zysków, lub
- jest instrumentem pochodnym niesklasyfikowanym i nie działającym jako zabezpieczenie.

Zobowiązanie finansowe inne niż przeznaczone do zbycia może zostać sklasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy w chwili początkowego ujęcia, jeżeli:

- taka klasyfikacja eliminuje lub znacząco redukuje niespójność wyceny lub ujęcia, jaka wystąpiłaby w innych warunkach; lub
- składnik aktywów finansowych należy do aktywów Grupy lub zobowiązań finansowych, lub do obu tych grup objętych zarządzaniem, a jego wyniki wyceniane są w wartości godziwej zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem lub inwestycjami Grupy, w ramach której informacje o grupowaniu aktywów są przekazywane wewnętrznie; lub
- stanowi część kontraktu zawierającego jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, a MSSF 9 dopuszcza klasyfikację całego kontraktu (składnika aktywów lub zobowiązań) do pozycji wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

W zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy ujmowane są Pochodne instrumenty finansowe.

Grupa zalicza do kategorii zobowiązań finansowych wycenianych wg zamortyzowanego:

- Kaucje z tytułu umów o budowę,
- Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania
- Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe.

8.2.24. Rezerwy

Rezerwy tworzone są w przypadku, kiedy na Grupie ciąży istniejący obowiązek, prawny lub zwyczajowo oczekiwany, wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego zobowiązania, przy czym kwoty tego zobowiązania lub termin jego wymagalności nie są pewne.

Ujmowana kwota rezerwy odzwierciedla możliwie najdokładniejszy szacunek kwoty wymaganej do rozliczenia bieżącego zobowiązania na dzień bilansowy, z uwzględnieniem ryzyka i niepewności związanej z tym zobowiązaniem. W przypadku wyceny rezerwy metodą szacunkowych przepływów pieniężnych koniecznych do rozliczenia bieżącego zobowiązania, jej wartość bilansowa odpowiada wartości bieżącej tych przepływów.

Jeśli zachodzi prawdopodobieństwo, że część lub całość korzyści ekonomicznych wymaganych do rozliczenia rezerwy będzie można odzyskać od strony trzeciej, należność tę ujmuje się jako składnik aktywów, jeśli prawdopodobieństwo odzyskania tej kwoty jest odpowiednio wysokie i da się ją wiarygodnie wycenić.

Rezerwy są tworzone w ciężar kosztu własnego sprzedaży, w ciężar kosztów zarządu lub pozostałe koszty operacyjne w zależności jakiej jednostki organizacyjnej (wchodzącej w skład Grupy) rezerwa dotyczy oraz w zależności od tytułu rezerwy.

Odpowiednio w przypadku wykorzystania rozwiązuje się ją pomniejszając koszt własny sprzedaży, koszt zarządu lub pozostałe koszty operacyjne.

Rezerwę wykorzystuje się tylko na nakłady o takim przeznaczeniu, na jakie była pierwotnie utworzona.

8.3. Podstawy szacowania niepewności

Sporządzenie informacji finansowych zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu osądów, szacunków i założeń, które mają wpływ na przyjęte zasady oraz prezentowane wartości aktywów, pasywów, przychodów oraz kosztów. Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz innych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach, a ich wyniki dają podstawę osądu, co do wartości bilansowej aktywów i zobowiązań, która nie wynika bezpośrednio z innych źródeł. Faktyczna wartość może różnić się od wartości szacowanej. Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiana szacunków księgowych jest ujęta w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku lub w okresie bieżącym i okresach przyszłych, jeżeli dokonana zmiana szacunku dotyczy zarówno okresu bieżącego, jak i okresów przyszłych.

Wielkości szacunkowe dotyczą m. in.:

1. Utraty wartości wartości firmy (nota nr 7.5.)
2. Okresów użytkowania ekonomicznego aktywów trwałych (punkty 8.2.11. i 8.2.13.)
3. Odpisów z tytułu utraty wartości należności (nota nr 4.1.)
4. Rezerw (nota nr 3.3.)
5. Wycen długoterminowych kontraktów budowlanych (nota nr 3.1.)
6. Odroczonego podatku dochodowego (nota nr 2.7.)
7. Aktywów oraz zobowiązań warunkowych (nota nr 7.20.)
8. Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi (nota 7.16.)

Poniżej przedstawiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości oraz inne podstawy szacunku niepewności na dzień bilansowy, mające znaczący wpływ na ryzyko istotnych korekt wartości bilansowej aktywów i zobowiązań w następnym roku obrotowym.

8.3.1. Utrata wartości wartości firmy

Stwierdzenie, czy wartość firmy uległa obniżeniu, wymaga oszacowania wartości użytkowej wszystkich jednostek generujących przepływy pieniężne, do których wartość firmy została przypisana. Chcąc obliczyć wartość użytkową, Zarząd musi oszacować przyszłe przepływy pieniężne przypadające na daną jednostkę i ustalić właściwą stopę dyskonta, konieczną do obliczenia wartości bieżącej tych przepływów.

8.3.2. Okresy użytkowania ekonomicznego aktywów trwałych

Jak opisano w [punkcie 8.2.11](#) i [8.2.13](#), Grupa weryfikuje przewidywane okresy użytkowania ekonomicznego składników pozycji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych na koniec każdego rocznego okresu sprawozdawczego.

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz aktywów niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

8.3.3. Odpisy z tytułu utraty wartości należności

Grupa tworzy odpisy aktualizujące w oparciu o oczekiwane straty kredytowe mogące się pojawić na przestrzeni całego życia danego instrumentu w kwocie równej 12 miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym.

Natomiast jeżeli na dzień sprawozdawczy ryzyko kredytowe związane z instrumentem znacząco wzrosło, to Grupa wycenia odpis w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia.

Najistotniejszą pozycją aktywów finansowych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy, która podlega zasadom kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych są należności z tytułu dostaw i usług.

Grupa zastosowała uproszczony model wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości dla należności z tytułu dostaw i usług w oparciu o dane historyczne dotyczące strat kredytowych, skorygowane w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczący przyszłości.

8.3.4. Rezerwy

Rezerwy na sprawy sporne

Pracownicy oraz Zarząd Spółki dokonują szczegółowej analizy ilości i charakteru prowadzonych spraw spornych oraz potencjalnych ryzyk związanych z nimi. Na tej podstawie podejmują decyzje o konieczności ujęcia skutków tych postępowań w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy oraz wysokości rezerw na sprawy sporne oraz potencjalnych ryzyk związanych z nimi.

Rezerwy na świadczenia pracownicze

W skład rezerw na świadczenia pracownicze wchodzi rezerwy na urlopy, premie oraz rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe.

Pozycja zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych (długoterminowych) zawiera kwotę długoterminowego zobowiązania z tytułu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Rezerwy na naprawy gwarancyjne

Rezerwy na naprawy gwarancyjne są tworzone w ciężar kosztu własnego kontraktu na podstawie stopnia zaawansowania kosztów bezpośrednich. W Grupie rezerwy na naprawy gwarancyjne tworzy się w podziale na poszczególne kontrakty. Utrzymywane są do dnia wygaśnięcia prawa do realizacji gwarancji lub roszczeń naprawczych przy uwzględnieniu prawdopodobieństwa ich wystąpienia.

W przypadku niewykorzystania utworzonej wartości rezerwy (po okresie obowiązywania) rozwiązuje się ją pomniejszając koszt własny sprzedaży.

W zależności od terminu, do kiedy są utrzymywane, w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentuje się jako rezerwy długoterminowe lub rezerwy krótkoterminowe.

Rezerwa na stratę na kontraktach

Rezerwa na stratę na kontraktach jest tworzona jeżeli budżetowane koszty przekraczają łączne przychody z tytułu umowy. Przewidywaną stratę ujmuje się bezzwłocznie jako koszt.

Tworzenie rezerwy na straty ma na celu doprowadzanie na bazie skumulowanej wyniku w księgach do wartości budżetowanej straty. Rezerwy na przewidywane straty są tworzone w ciężar kosztu własnego kontraktu. W przypadku niewykorzystania utworzonej wartości rezerwy (po zakończeniu kontraktu) rozwiązuje się ją pomniejszając koszt własny sprzedaży. W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentuje się jako rezerwy krótkoterminowe.

8.3.5. Rozliczanie kontraktów budowlanych metodą szacowanego stopnia zaawansowania usługi

Grupa rozpoznaje przychody z tytułu wykonania niezakończonych usług budowlanej zgodnie z metodą stopnia zaawansowania usługi. Dla każdej umowy budowlanej tworzone są budżety kontraktów. Budżety aktualizowane są dwa razy w roku w oparciu o zamknięcie miesiąca kwietnia i października. Budżety kontraktów stanowią podstawę do oceny stanu zaawansowania realizacji umowy, poprzez ustalenie proporcji kosztów umowy poniesionych z tytułu prac wykonanych do danego momentu w stosunku do szacunkowych łącznych kosztów umowy. Kontrakty, których umowy są podpisane, ale ich budżety nie są zatwierdzone, wyceniane są metoda zysku zerowego.

Zmienione szacunki przewidywanych przychodów i kosztów stosuje się do określenia wysokości przychodów i kosztów ujętych w rachunku zysków i strat w okresie sprawozdawczym, w którym nastąpiły zmiany oraz w okresach następnym.

8.3.6. Aktywa z tytułu podatku odroczonego

W oparciu o projekcje finansowe na lata następne Zarząd Spółki podejmuje decyzję o naliczeniu aktywa z tytułu podatku odroczonego.

8.3.7. Aktywa warunkowe i zobowiązania warunkowe

Aktywów warunkowych nie ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, ponieważ może to prowadzić do ujęcia przychodu, który nigdy nie zostanie osiągnięty. Jeśli jednak osiągnięcie przychodu jest praktycznie pewne, wówczas odnośny składnik aktywów nie jest warunkowy, a więc właściwe jest jego ujęcie w sprawozdaniu finansowym.

Aktywa warunkowe ocenia się na bieżąco, aby upewnić się, czy zaistniały bieg wydarzeń jest odpowiednio odzwierciedlony w sprawozdaniu finansowym. Jeśli zaistnienie wpływu korzyści ekonomicznych stało się praktycznie pewne, składnik aktywów i odnośny przychód ujmuje się w sprawozdaniu finansowym dotyczącym okresu, w którym nastąpiła zmiana.

Grupa nie ujmuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej zobowiązań warunkowych. Grupa ujawnia informację o istnieniu zobowiązania warunkowego w informacji dodatkowej chyba, że możliwość nastąpienia wpływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest znikoma.

8.3.8. Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania, jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisy ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli

w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Spółka ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 Podatek dochodowy w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi.

8.3.9. Zmiany szacunkowe

W 2018 roku wystąpiły zmiany w wielkościach szacunkowych w obszarach:

- 1/ rozliczanie kontraktów budowlanych metodą szacowanego stopnia zaawansowania usługi - na zmianę miała wpływ przeprowadzona rewizja budżetów na realizowanych kontraktach budowlanych, w wyniku której podjęto decyzję o obniżeniu marż na części realizowanych dla PKP PLK S.A. kolejowych kontraktów budowlanych (dotyczy to kontraktów pozyskanych głównie w latach 2016 i 2017),
- 2/ okres użytkowania ekonomicznego aktywów trwałych – na zmianę miała wpływ coroczna weryfikacja okresów użytkowania ekonomicznego.

9. Zdarzenia po dniu bilansowym

22 stycznia 2019 roku została podpisana z CaixaBank S.A. Oddział w Polsce z siedzibą w Warszawie umowa o limit na gwarancje bankowe do maksymalnej wysokości 30 mln PLN (Limit), w ramach którego Spółka może wnioskować o gwarancje przetargowe (do kwoty przyznanego Limitu), zwrotu zaliczki (do kwoty 10 mln PLN), należytego wykonania umowy i wykonania zobowiązań z tytułu rękojmi (do kwoty 10 mln PLN). **(Raport bieżący 1/2019)**

W związku z podpisaniem przez Spółkę z PKP PLK w dniu 6 lutego 2019 roku umowy na zadanie pn. Zaprojektowanie i wykonanie robót ma odcinku Warszawa Włochy – Ożarów Mazowiecki, na linii kolejowej nr 3, w ramach projektu POIiŚ 5.1-16 Poprawa przepustowości linii kolejowej E20 na odcinku Warszawa – Kutno, etap I: Prace na linii kolejowej nr 3 na odc. Warszawa – granica LCS Łowicz o wartości 12 mln PLN netto, łączna wartość netto umów zawartych z spółkami z Grupy PKP PLK w okresie od dnia 12 października 2018 roku wyniosła ok. 25,7 mln PLN netto. **(Raport bieżący 3/2019)**

7 lutego 2019 roku Zarząd Spółki powziął przekazaną przez Elektrobudowę S.A. z siedzibą w Katowicach (Elektrobudowa) informację o pozwie o zapłatę datowanym na dzień 7 stycznia 2019 roku złożonym przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Poznaniu sp. z o.o. (MPK) w Sądzie Okręgowym w Poznaniu. Zgodnie z treścią ww. pozwu MPK domaga się solidarnie od ZUE i od Elektrobudowy łącznej kwoty ok. 20,2 mln PLN z tytułu kar umownych wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie i kosztami procesu. Przedmiotowe roszczenie MPK wywodzi z zawartej w dniu 13 lipca 2011 roku między MPK i Konsorcjum w składzie: ZUE, Elektrobudowa umowy pn. „Budowa zajezdni tramwajowej FRANOWO w Poznaniu”, o zawarciu której Spółka informowała raportem bieżącym nr 39/2011. Prace objęte ww. umową zostały zrealizowane i zakończone przez Konsorcjum w czerwcu 2015 roku. **(Raport bieżący 4/2019)**

1 marca 2019 roku wpłynął do Spółki obustronnie podpisany aneks do umowy o wielocelowy limit kredytowy o charakterze odnawialnym (Aneks) zawarty z Bankiem Polska Kasa Opieki S.A. z siedzibą w Warszawie (PEKAO). O przedmiotowej umowie Spółka informowała m.in. w raportach bieżących nr 20/2017 i 74/2017. Na podstawie Aneksu strony wydłużyły termin obowiązywania limitu linii (100 mln zł) do dnia 30 listopada 2019 roku ograniczając jego wykorzystywanie wyłącznie do gwarancji bankowych (do maksymalnej wysokości Limitu) wszystkich rodzajów (w tym, w szczególności gwarancji wadialnych, przetargowych, dobrego wykonania kontraktu, rękojmi) udzielanych na zlecenie Spółki, związanych z zabezpieczeniem kontraktów wykonywanych przez Spółkę. **(Raport bieżący 5/2019)**

8 marca 2018 roku Spółka opublikowała wstępne wyniki finansowe za 2018 rok. **(Raport bieżący 6/2019)**

15 marca 2019 roku Spółka powzięła informację o złożeniu najkorzystniejszej oferty w postępowaniu przetargowym na zadanie inwestycyjne pn. „Wykonanie robót budowlanych polegających na przebudowie torowiska wraz z siecią trakcyjną w węźle Wyszyńskiego oraz na pl. Szarych Szeregów”. Zamawiający: Gmina Miasto Szczecin. Wartość netto złożonej oferty: 36,5 mln PLN (brutto 44,9 mln PLN). Termin realizacji zadania: 450 dni kalendarzowych od dnia zawarcia umowy. **(Raport bieżący 8/2019)**

10. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd w dniu 27 marca 2019 roku.

11. Podpisy

Sprawozdanie sporządziła:

Ewa Bosak

Główny Księgowy

Podpisy osób zarządzających:

Wiesław Nowak

Prezes Zarządu

Anna Mroczek

Wiceprezes Zarządu

Jerzy Czeremuga

Wiceprezes Zarządu

Maciej Nowak

Wiceprezes Zarządu

Marcin Wiśniewski

Wiceprezes Zarządu

Kraków, dnia 27 marca 2019 roku